

Be di'izh ten Jesús mke'a Luc

Le'a dub xa nsalea' Luc mke'a libr ndee no libr nsalea' Hechos. Le'a xa sian biaj ngwa'no Pabl ukeseadi'izh Pabl di'izh ten Dios sian be gezh. Le'a Luc wa nak doctor. Mke'a xa libr ndee ndo' bexa ndadi'izh di'izh griego, bexa na'anpa xa judio. Nluu xa le'a Jesús nakka dub men no nakka xa Xin Dios. Ndadi'izh xa ton nak be usan gox polta ten Jesús gast Adán. No nluu xa xte'e utsin nak Jesús ni dub ke lá ngap xa.

Luc mke'a cuent ten Jesús ndo' Teófilo

¹ Le'a kwa'ad be men mbin juers ndon xkwa'a mke'a bexa ta na ta ugeakapa mbin Jesús lat besa. ² Le'a bexa na ukeseano Jesús ndon le'a ned uni'í be ta wa no mbidi'izh bexa-yá ndo' besa. ³ Ta we'e no na' uzhebpa uloxnes gast xan itea be ta ndee. Cha mbinbe na' le'a na' nsabndo' ndon xkwa'a uke'a be ta ndee ndo' go, Teófilo, ⁴ ndontsa wen igondo' go gealngea, be ta na mbidi'izh bexa ndo' ga.

Dub angel ndab ndo' Zacarías le'a xa gap Juan

⁵ Le'a zha na ngok Herodes xa nibe'e Judea, uyo'o dub ule'ay judio nsalea' Zacarías, dub xa no nak partid Abías ten be ule'ay. Le'a xagots ten Zacarías wa nsalea' Elisabet, dub xa ras ten Aarón. ⁶ Le'a Zacarías nsea Elisabet uzhebpa bexa wen ngok ndo' Dios. No uzhe'eb mxobgek bexa ndo' itea be ta'a unibe'e Dios. ⁷ Ná le'a bexa wa lá ndap xin na, geal le'a Elisabet wa

dub xagots lá yo'o gan gap me'ed. No goxlapa itop bexa wa.

⁸ Ngol zha na le'a partid ten ule'ay Zacarías wa le'a ngol gun ti'in ndo' Dios. ⁹ Lak nak costumbr ten be ule'ay ulo'o bexa suert, cha le'a Zacarías ngol le'a ya'lo zhen len ni'i ten Dios. ¹⁰ Ngol gor na ngo xa zhen len wa, le'a itea be men ndebe tso'o juer ndadi'izhno Dios. ¹¹ Cha mlundo' dub angel ten Dios ndo' Zacarías, nso' angel lad ga'al wats mes, sa ngo ule'ay zhen. ¹² Le'a gor na uni'í Zacarías angel wa, le'a xa ni lá ini'í xte'e gun, no mzheb xa. ¹³ Le'a angel wa cha ndab:

—Zacarías, lá izheb lu, le'a Dios ndo'ón ta nab lu ndo' xa. Le'a Elisabet xagots ten lu gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Juan. ¹⁴ Le'a zha na gal me'ed, le'a lu uzhebpa iten ladna, no kwa'adpa be men iten ladnabe, ¹⁵ geal le'a xin lu wa gak dub xa uzhebpa nsak cuent ten Dios. Le'a xa ni lá goo vin no ni stub ta'a nsudna be men. No uzhebpa gap xa juers ten Espíritu ten Dios, gor na bi le'a xna'a xa nso'no xa. ¹⁶ Le'a xa gun gan le'a kwa'adpa bexa Israel yach yankea bexa Dios Xa Nibe'e. ¹⁷ Le'a Juan le'a ya' ned ndo' Xa Nibe'e wa. Le'a xa wa juert gudi'izh sakndo' Dios lak juert mbidi'izh Elí, ndontsa gun xa gan lá kuyota be men nsea le'aka be xin xa, no le'a bexa lá nxobgek wa uxobgek ndo' Dios. Li gun xa ndontsa list kwe be men gungea ladna bexa xa nak Xa Nibe'e wa zha na ilen xa.

¹⁸ Le'a Zacarías cha unabdi'izh ndo' angel, ndab xa:

—¿Xte'exá iní na' syo'o gan gak ta ndee zhaga? Le'a na' no xagots ten na' yá goxlapa besa.

¹⁹ Le'a angel cha uka'ab ndab:

—Le'a na' nsalea' Gabriel, na' ndun ti'in ndo' Dios. Le'a Dios mtu'ub na' ndalyáp na' ndo' lu be di'izh wen mbidi'izh na' wa. ²⁰ Le'a nat le'a lu yak mud, yá lá gudi'izhta lu gast gal wizh yoo be ta ndáp na' ndee wa, ke na lá ngungea ladna lu ta ndee. Nat le'a ta wa gakka gal zha nsabndo'ka li gak-a.

²¹ Ndalen wa le'a be men ndenkea' ná xá gor ito'o Zacarías len ni'i ten Dios. Ndanseana bexa xta'an ngi lita kwen ncha'a xa len wa. ²² Ná le'a gor na uto'o xa le'a xa lá yoolata gan iní'i. We'e uni'í be men le'a xa uni'í dub ta mluu Dios len wa. Le'a xa sbe'en seintsa ndun, le'a xa lá yoolata gan gudi'izh.

²³ Le'a ngol zha ngwa'a be wizh mbin Zacarías ti'in wa, cha nsea' xa ta lid xa. ²⁴ Le'a tso'o wa le'a Elisabet xagots ten xa cha nso'nola dub me'ed. Le'a xagots wa cha lá ito'ota ta lid na dub ga'ay mbe'e. Mbinbe'e xa, ndab xa: ²⁵ “Lnde'e ngokno Dios na' gap na' me'ed, ndontsa na'antapa ido lad na' ndo' be men.”

Dub angel ndab le'a Jesús gal

²⁶ Le'a ngol sxo'op mbe'e tso'o wa, le'a Dios mtu'ubgal angel Gabriel gezh Nazaret ten distrit Galilea, ²⁷ sa ncho dub xagots ben, dub xa ni gol ugal xabgi'i. Le'a xa wa nsalea' Marí, xa na ika'aka dub xa na nsalea' Kosé, xa ras ten David. ²⁸ Le'a angel wa uyo'o len lid xagots wa, cha ndab angel ndo' xa:

—Tiux ga Marí, le'a Dios nsak ladna lak nak lu, no nso' Dios wats lu. Le'a xa mas ndakno lu ndo' itea be xagots.

²⁹ Ná le'a Marí ni ko lá ini'í xte'e gun gor na mbi'ín xa ta li ndab angel wa. Ni lá ini'í xa xta'an ngi li ndab angel ndo' xa. ³⁰ Le'a angel cha ndab:

—Marí, lá izheb lu le'a Dios nsak ladna lak nak lu. ³¹ Le'a nat le'a lu yoxinna dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Jesús. ³² Le'a me'ed wa gak dub xa nsakpa, geal le'a xa Xin Dios si'il. Le'a Dios Xa Nibe'e le'a gun le'a Jesús inibe'e lak unibe'e David usan gox polta ten xa. ³³ Le'a Jesús wa inibe'e bexa ras ten Jacob idub tiemp. Le'a tiemp inibe'e xa nunk lá idub.

³⁴ We'e le'a Marí cha unabdi'izh ndab ndo' angel:

—¿Xte'e yoo gan gak ta li ndab go wa zha? Le'a na' ndee dub xagots nab, ni dub xabgi'i gol ugal na'.

³⁵ Le'a angel cha uka'ab ndab:

—Le'a Espíritu ten Dios si'il ilen cuent dub xgal tso'o lu. Le'a Espíritu wa le'a gun gap lu me'ed wa. Ta we'e le'a me'ed gap lu wa ni dub ke lá gap, no isalea' me'ed Xin Dios. ³⁶ Le'a Elisabet ltsa'a lu wa no gap dub me'ed maska yá goxlapa xa. Le'a be men ndab le'a xa wa lá yoo gan gap me'ed, parea le'a xa nso'nola me'ed dub xo'op mbe'e. ³⁷ Le'a cuent ten Dios na'an xta'an dub ta lá yoo gan.

³⁸ Le'a Marí cha ndab:

—Le'a na' ndee dub xa ndun ti'in ndo' Dios Xa Nibe'e. Gun Dios lak ndab go ndo' na' wa.

Le'a angel wa cha mka'an sa wa.

Marí ngwa'ina' Elisabet

³⁹ Ngol tso'o wa le'a Marí cha uxax ncha'a dub gezh nde lat be bet distrit Judea. ⁴⁰ Cha uyo'o xa

len lid Zacarías, cha unidi'izh xa ndo' Elisabet.
⁴¹ Le'a gor na mbi'ín Elisabet unidi'izh Marí ndo'
 xa, le'a me'ed nso'no Elisabet wa cha ute'al len
 xa. Le'a Espíritu ten Dios cha mas uyo'o len
 lado'o Elisabet, ⁴² cha uge' ndab xa:

—iLe'a Dios uzhebpa ndakno lu ndo' iteata
 be xagots! ¡No uzhe'eb gakno Dios xin lu!
⁴³ ¿Tonxá nak na' nsea ina' lu na' zhaga, ná lu
 le'a nak xna'a xa gak Xa Nibe'e na'? ⁴⁴ Le'a
 gor na mbín na' unidi'izh lu, le'a me'ed nso'no
 na' ndee ute'al-la len na' tant nten ladna me'ed.
⁴⁵ Uzhebpa wen ncho ladna lu ta na mbingea
 ladna lu ta ndab Dios ndo' lu, le'a ta wa gakka
 lak ndab xa.

Marí msa'a xno ndo' Dios

⁴⁶ Le'a Marí cha ndab:

Le'a na' idub ncho ladna ndáp
 le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.
⁴⁷ Le'a lado'o na' nten ladna ndo' Dios
 xa nsa'a gealnaban ndo' na'.
⁴⁸ Le'a Dios nla'ach na', xa ndun ti'in ndo' xa,
 maska na'anpa nak na' dub xa nsak.
 Le'a idub ndo' ndee gab be men
 le'a na' uzhebpa wen ncho lad na'.
⁴⁹ Le'a Dios si'il uzhebpa ndakno na';
 le'a xa dubkama nak Dios.
⁵⁰ Idub tiemp nkwea' ladna xa be men,
 bexa nxobgek ndo' xa.
⁵¹ Le'a juers ten Dios mbin xa be ta ndanseana
 beuna;
 Mte'achso xa bexa zhin nak.
⁵² No ulatsob xa bexa nsak sa nibe'e bexa,

Cha myunno Dios bexa uban nak cuent bexa nsak.

⁵³ Nsea bexa lá ndap ta gaw na, msa'a Dios sian ta'a ndo' bexa.

No ulantu'ub xa bexa rik ni na'anta xta'an ndap bexa.

⁵⁴ Ndakno Dios bexa Israel, bexa ndun ti'in ndo' xa,

le'a xa lá nyalad ta nkwea' ladna xa bexa wa.

⁵⁵ Le'a ta wa ta ndabka Dios ndo' bexa gox polta ten beuna,

ta gunno Dios Abraham no bexa ras ten xa idub tiemp.

⁵⁶ We'e le'a Marí cha uyo'o ta lid Elisabet pa chon mbe'e. Cha we'eta nsea' xa ta lid xa.

Xte'e ngol Juan xa ulalea' men

⁵⁷ Le'a ngol wizh na gap Elisabet me'ed, le'a xa cha ngop dub me'ed bgi'i. ⁵⁸ Le'a bexa ncho gax wa no be ltsa'a xa cha mbi'ín xte'e li utsin mbinno Dios Elisabet, cha no bexa mten ladna.

⁵⁹ Le'a ngol zha na ngok xo'on wizh ngol me'ed wa, cha ulo bexa be'e me'ed lakka ndun bexa judio. No cha nlad bexa usalea' bexa me'ed wa Zacarías lak nsalea' xus me'ed. ⁶⁰ Ná le'a xna'a me'ed lá ka'ab li isalea' me'ed. Ndab xa:

—Le'a me'ed isalea' Juan.

⁶¹ Le'a bexa wa cha ndab:

—¿Xta'an ngi li isalea' me'ed ba' zha? Le'a ni dub ltsa'a lu na'anpa li nsalea'.

⁶² We'e cha unabdi'izh bexa sbe'en sein ndo' xus me'ed xte'e nlad xa isalea' me'ed. ⁶³ Le'a xa cha unab dub ble'a tabl, cha mke'a xa ndo' tabl wa: “Le'a me'ed isalea' Juan.” Le'a itea be men

wa cha ngwanseanabe. ⁶⁴ Cha bi le'a gor wa cha uyo'o gan uní'i Zacarías, cha usaxan xa nsa'a xa xno ndo' Dios. ⁶⁵ Le'a itea be men ncho gax ta lid Zacarías cha ngwanseana bexa no mzheb bexa. Le'a ta li ngok wa mgen itea be gezh ndebe lat be bet distrit Judea. ⁶⁶ Le'a itea bexa na li mbi'ín ta wa cha mbinbe'e bexa, ndab bexa:

—¿Xte'ema gak me'ed wa zha?

Le'a bexa wa uní'i le'a me'ed wa ncho ndo' ya'a Dios.

Ta msa'a Espiritu ten Dios mbidi'izh Zacarías

⁶⁷ Le'a Zacarías xus me'ed wa mas uyo'o juers ten Espiritu ten Dios len lado'o na, cha mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa:

⁶⁸ Uzhebpa wen Dios Xa Nibe'e bexa Israel,
geal le'a xa mbi'id yakno be xmen xa.

⁶⁹ Le'a Dios mtu'ub dub xa juertpa usa'a gealna-
ban,
dub xa ras David, xa mbin ti'in ndo' Dios.

⁷⁰ Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' be profet ten na
polta,
cha mbidi'izh bexa-yá ndo' be men sakndo'
Dios.

⁷¹ Le'a Dios ndab le'a xa lá ula'a beuna ndo' be
men ndakloo ndo' beuna,
no bexa nxee ladna ndo' beuna.

⁷² Le'a Dios nkwea' ladna be usan gox ten beuna,
no ndunka xa lakka ndab trat mbinno xa
bexa wa.

⁷³ Le'a trat wa ta ndab Dios ndo' Abraham usan
gox ten beuna le'a Dios sunka ta wa:

⁷⁴ le'a xa gakno beuna ndo' be men ndakloo ndo'
beuna,

ndontsa na'anpa izheb beuna gun beuna
 ti'in ndo' Dios,
 75 no umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios,
 no uzhebpa wen gak beuna ndo' xa idub
 tiemp nban beuna.

76 Le'a lu, chuu, isalea' dub profet ten Dios Si'il,
 le'a lu ya' ned ndo' xa gak Xa Nibe'e,
 ndontsa list kwe be men Israel gal zha ilen
 xa wa.

77 We'e ini'í bexa le'a Dios stsu'u be ke ten bexa,
 no usa'a xa gealnaban ndo' bexa.

78 Le'a Dios ten beuna uzhebpa nkwea' ladna be
 men,
 ta we'e utu'ub xa xa nak cuent xe'a wizh gor
 tempran ndo' beuna,

79 ndontsa usu xa xe'a lado'o bexa ndencho sa
 ukaw,
 bexa nzheb gat.

Li uluu Dios beuna nes ten xa,
 ná xte'e wen yoono beuna xa.

80 Le'a Juan ngo'ol, no mas juert ngok lado'o xa.
 Ngol zha goxla xa ngwa' xa uyo'o xa ge'e sa bid
 sa na'an men, gast ngol zha na usaxan mbidi'izh
 xa ndo' bexa Israel.

2

Xte'e ngol Jesús

(Mt. 1:18-25)

¹ Le'a tiemp we'e le'a xa nsalea' Augusto César
 xa nibe'e Roma unibe'e gats dub censo ten itea
 be men. ² Le'a censo ned wa ngwats zha nak
 Cirenio xa nibe'e sa nsalea' Siria. ³ Le'a itea be

men cha nsea'be be sa nak lazh bexa, ndontsa sa we'e gak punt bexa ndo' censo wa. ⁴ Ta we'e le'a Kosé uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea. Cha nsea' xa gezh Belén ten distrit Judea, lazh David usan gox polta ten Kosé, ⁵ ndontsa sa we'e gak punt xa no Marí xagots ika'a xa. Le'a zha wa le'a Marí yá nso'nola me'ed. ⁶ Ná le'a zha na ncho bexa Belén, le'a Marí ngol wizh gap me'ed. ⁷ Cha ngop xa me'ed ned ten xa. Cha mtixko xa me'ed dub ble'a lad, nsea ulo xa me'ed len dub caj, ta nyo'o gix ndaw man, geal le'a bexa yá lá ngalta cuart ute'e bexa yoo bexa.

Be angel no bexa nkeno borreg

⁸ Le'a gax Belén nde pla be xabgi'i nkeno be borreg ten na te'al wa. ⁹ Zha le'aka dub angel ten Dios mlundo'la sa wa. Le'a xe'a si'il ten Dios msula idub sa nde bexa. Cha uzhebpa mzheb bexa. ¹⁰ Ná le'a angel wa cha ndab:

—Lá izheb bega, le'a na' ndalyáp ndo' bega dub ta uzhebpa iten ladna itea be men. ¹¹ Le'a te'al ndee le'a gezh Belén lazh David ngol dub me'ed mtu'ub Dios usa'a gealnaban, le'a ta wa Cristo Xa Nibe'e. ¹² Lnde'e igondo' bega ná ta me'ed na-yá: le'a me'ed wa izheal bega nbixyo'o dub ble'a lad, naxncho me'ed len dub caj ta nyo'o gix ndaw be man.

¹³ Le'a gor wa le'a kwa'adta be angel ten Dios mlundo' sa wa. Ndalto'o bexa ndo' Dios, ndab bexa:

¹⁴ ¡Si'il nak Dios ncho ga'ap,
no ndo' gizhliyo wen kwe be men ndun ta nsak
ladna Dios!

¹⁵ We'e le'a be angel wa nsea'be gibe'a, cha ndab bexa nkeno be man wa ndo' be ltsa'a na:

—Ncha'be beuna Belén, ini'í beuna ta ncho sa wa, ta mbidi'izh angel ten Dios.

¹⁶ Cha uxax ncha'be bexa Belén. Cha mzheal bexa Marí no Kosé, cha uni'í bexa me'ed wa naxncho me'ed len ta nyo'o gix ndaw be man.

¹⁷ Le'a gor na uni'í bexa me'ed, cha mbidi'izh bexa ta ndab angel cuent ten me'ed. ¹⁸ Le'a itea be men na mbi'ín ta ndab bexa nla'ach borreg wa cha ngwanseanabe. ¹⁹ Ná le'a Marí cha lá yalad ta ndab bexa wa, cha uzhebpa nten ladna xa ndanbe'e xa ta wa. ²⁰ Le'a bexa nkeno be borreg wa cha nsea'be, ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. No nsa'a bexa xno ndo' Dios por itea be ta'a mbi'ín bexa no ta uni'í bexa lak ndab angel.

Kosé no Marí mbi'i Jesús sa nde ni'i ten Dios

²¹ Le'a ngol zha ncho me'ed wa dub xo'on wizh, le'a bexa cha ulo be'e me'ed wa. Cha msalea' bexa me'ed Jesús, lakka ndab angel isalea' me'ed, zha na biseata iso'no Marí me'ed.

²² Le'a ngol zha na ngwa'a be wizh nsambi'i dub xagots ndap me'ed, lak nibe'e ley ten Moisés, we'e le'a Kosé no Marí cha mbi'i Jesús gezh Jerusalén sa nde ni'i ten Dios, yun bexa cuent Jesús ndo' Dios. ²³ Li mbin bexa lak nkeani'i ley ten Dios, ndab-a: “Le'a xinbgi'i ned dub xagots wa gak me'ed ten Dios.” ²⁴ No msa'a bexa man xnab lak nibe'e ley ten Dios, ndab-a usa'a bexa top ngog natal top palom.

²⁵ Le'a gezh Jerusalén uyo'o dub xa nsalea' Simeón, dub xa wen nak ndo' Dios no ndanke

xa Dios. No nkenkea' xa zha ilen xa na ko'o bexa Israel ndo' be gealkwea'. Le'a Espíritu ten Dios uzhebpa ncho len lado'o Simeón. ²⁶ Le'a Espíritu wa ndabka ndo' Simeón le'a Simeón na'anpa gat gast ini'íka xa Cristo xa na utu'ub Dios. ²⁷ Ta we'e ngol dub wizh le'a Espíritu ten Dios le'a ulogek Simeón ya' xa sa nde ni'i ten Dios. Le'a wizh wa le'a be usan ten Jesús no ncha'ano Jesús sa wa, gunno bexa Jesús lak nibe'e ley ten Dios. ²⁸ We'e le'a Simeón cha udi'id Jesús, cha msa'a xa xno ndo' Dios, ndab xa:

²⁹ Dios Xa Nibe'e, nat le'a na' yá syo'o gan gat,
le'a go yá mbinka ta ndab ga gak wa.

³⁰ Le'a na' yá uní me'ed gak xa usa'a gealnaban
wa,

³¹ xa na mtu'ub ga ini'í itea be men xa.

³² Le'a me'ed ndee gak xa usu xe'a ndo' be men
na'anpa xa Israel;
cha gab bexa le'a besa xa Israel xmenka go
Dios.

³³ Le'a Kosé nsea Marí xna'a Jesús ndanseana
ta ndadi'izh Simeón xte'e gak Jesús. ³⁴ Le'a
Simeón cha unab ndo' Dios ula'ach Dios bexa wa,
cha ndab xa ndo' Marí xna'a Jesús:

—Le'a kwa'ad bexa Israel lá gungea ladna
Jesús ndee, we'e gak perdid bexa. No le'a kwa'ad
bexa Israel gungea ladna Jesús ndee, we'e gap
bexa gealnaban ndo' Dios. Le'a me'ed ndee gak
dub sein ten Dios, ná le'a kwa'ad be men gakloo
ndo' xa. ³⁵ Le'a ta wa uluu ta ndanbe'e bexa len
lado'o bexa. Parea le'a cuent ten lu le'a ta wa gak

dub gealkwea' si'il ini'í lu, cuent dub spad ga'as lado'o lu.

³⁶ Le'a sa wa no dub profet nso', dub xagots nsalea' Ana xin Fanuel, xa ras ten Aser. Le'a Ana wa dub xa goxlapa. Le'a xa wa uyo'ono xabgi'i ten na dub ga'adtsa li'in, ³⁷ cha ngut xabgi'i wa. Le'a xa wa ncho dap ga'al ncho dap li'in. Idub tiemp ncho xa tale ten ni'i ten Dios, te'al tezhea ndun xa ti'in ndo' Dios, gast ncho wizh lá ndaw xa tant ndadi'izhno xa Dios.

³⁸ Le'a gor na bi li nso'yadi'izh Simeón ndo' Marí, le'a Ana cha ulen wats bexa, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha mbidi'izh xa cuent ten me'ed Jesús ndo' itea be men nde sa wa, bexa na ndenkea' zha ko'o Dios bexa Jerusalén ndo' be gealkwea'.

Kosé no Marí myo'o Jesús gezh Nazaret

³⁹ Le'a gor na yá mbin bexa lak nibe'e ley ten Dios gun bexa, cha myach bexa Galilea nsea' bexa Nazaret lazh bexa. ⁴⁰ Cha mas nsaya'al Jesús, no nsayo'o juers xa, no mas uzhe'eb nsayák xa. No uzhe'eb ndakno Dios xa.

Jesús ngwa' sa nde ni'i ten Dios zha tuzh Jesús

⁴¹ Le'a be usan ten Jesús itea li'in nda'be gezh Jerusalén ujest Pascua ten bexa judio. ⁴² Le'a zha ncho Jesús tibtop li'in cha ngwa'be bexa Jerusalén lakka ndun bexa. ⁴³ Le'a ngol wizh myando' ujest wa, cha nsea'be bexa ta lid bexa, para lá ini'í bexa le'a Jesús myanso' Jerusalén. ⁴⁴ Cha uso'la bexa idub dub wizh nes, ni bexa gol noka Jesús ncha' lat bexa kwa'ad wa. Cha usaxan nkwa'an bexa Jesús lat be ltsa'a bexa

no lat bexa nchando' bexa, ⁴⁵ pareá lá izheal bexa Jesús. Cha myach bexa le'aka Jerusalén mya'kwa'an bexa Jesús. ⁴⁶ Le'a ngol wizh yon cha mzheal bexa Jesús tale ten ni'i ten Dios. Le'a Jesús nsob lat be mech ten ley nsobyó'ón Jesús ta ndadi'izh bexa, nsea nabdi'izh Jesús ndo' bexa. ⁴⁷ Le'a itea bexa na ndeyo'ón ta li ndab Jesús wa ndanseana xte'e ndák Jesús no xte'e nka'ab Jesús. ⁴⁸ Le'a gor na uni'í be usan ten Jesús ta wa, cha ngwanseana bexa. Cha ndab Marí ndo' Jesús:

—Chuu, ¿xta'anxá lba'a mbinno lu besa zhaga? Le'a na' nsea xus lu ba' nyu'pa ladna besa, nseakwa'an besa lu.

⁴⁹ Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Xta'an nkwa'an bega na' zha? ¿Ná lá ini'í bega zha le'a na' nsabndo'ka gun ti'in ten Dios Xus na'?

⁵⁰ Ná le'a be usan ten Jesús lá yakbe'ena ta ndab Jesús. ⁵¹ Le'a Jesús cha nsea'no bexa gezh Nazaret, nxobgek me'ed ndo' bexa. Le'a xna'a Jesús lá yalad be ta utid wa. ⁵² Le'a Jesús cha mas nsaya'al no mas nsayák me'ed. No mas nsak ladna Dios no be men lak nak Jesús.

3

Xte'e mbidi'izh Juan ndo' be men

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Le'a zha na nchasea dub ti'inla li'in nak Tiberio xa nibe'e Roma, le'a Poncio Pilat nak xa nibe'e idub distrit Judea. Le'a Herodes nibe'e Galilea. Le'a wit xa Julip nibe'e Iturea no Traconite. Le'a Lisantias nak xa nibe'e Abilinia.

² Le'a Anás no Caifás nak be ule'ay ndon le'a nsak lat bexa judio. Zha we'e le'a Dios uní'i ndo' Juan xin Zacarías, zha ncho xa ge'e sa bid sa uxee ncho men. ³ Le'a Juan cha nchasea idub gax to'o yowbe'e Jordán, mbidi'izh xa ndo' be men, ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa no italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa. ⁴ Le'a ta wa ngok lak mke'a profet Isaías polta cuent ten Juan, ndab-a:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
 “Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e,
 bkeaso' bega nes ten xa.

⁵ Itea be sa wat nak izheayobe,
 itea be ge'e ubi'i no be bet byux yak lat sa wa.

Le'a be nes na'anpa bgea nak wa igeaso'be;
 le'a be nes ngwap ula' nak wa yakcha'awbe.

⁶ Le'a itea be men ini'í xte'e ko'o Dios bexa ndo' be ke ten bexa.”

Li mke'a Isaías sakndo' Dios.

⁷ Le'a zha wa le'a kwa'ad be men ulen wats Juan kolea' Juan bexa. Le'a Juan cha ndab ndo' bexa:

—iBego xa ugap cuent be mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bego italea'tsa bega, cha na'anpa utsaksi Dios bega zha? ⁸ Bin bega ta wen, ta uluu le'a bega mla'aka be ta ugap. No ni lá gunbe'e bega gab bega le'a bega ras ten Abraham, ta we'e le'a Dios na'anpa utsaksi bega. Le'a na' gáp le'a Dios syo'o gan gunno be ge' ndee bexa ras Abraham.

⁹ Le'a Dios listla nso' utsaksi xa bexa ndun ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub gibya kabto'og

xa itea be ya lá nsa'a ngus wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.

¹⁰ Le'a be men wa cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Juan:

—¿Xta'an nsabndo' gun besa zha?

¹¹ Le'a Juan cha ndab:

—Le'a bego na ndap top gamix, bsa'a bega dub-a ndo' xa lá ndap-a. Liga bego na ndap sian ta ndaw na, bsa'a bego ta gaw bexa lá ndap-a.

¹² Le'a pla bexa nsen med nkix be men ndo' xa nibe'e Roma cha ulaya' wats Juan. Le'a bexa wa no nlad italea', ndab bexa ndo' Juan:

—Mech, ¿xta'an nsabndo' gun besa zha?

¹³ Le'a Juan cha ndab:

—Lá inab bega mas sian med ndo' dub lak nsabndo'-yá.

¹⁴ We'e no stapla soldad unabdi'izh ndab:

—¿Besa zha xta'an nsabndo' gun?

Le'a Juan cha ndab:

—Na'anpa ucheb bega be men, no lá ulat bega med ten bexa. No lá usake bega dub men dub ta'a na'anpa ngun xa. Bten ladna bego nsea tal plo ta nkix xa nka'a bega.

¹⁵ Le'a be men wa ndenkea' zha ilen Cristo, no ndanbe'e bexa naga lid le'a Juan nak xa wa. ¹⁶ Ta we'e le'a Juan cha ndab ndo' itea bexa:

—Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' bega, ná le'a tso'o na' ilen stub xa kolea' be men no Espiritu ten Dios no gi'. Le'a xa wa mas nsak ndo' na' gast ni lá isaya na' kote na' ndab xa wa. ¹⁷ Le'a xa wa listla nso' uti be men wen lat bexa ugap, cuent dub men nti bid ten trig lat be gix xab-a.

Cha kocha'aw xa trig wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a wa ndo' gi' nunk lá yu'u.

¹⁸ Le'a be ta ndee no sianta be ta'a mtenxe'a Juan be men, mbidi'izh xa di'izh wen ten Dios ndo' bexa wa. ¹⁹ Le'a tso'o wa le'a Juan ndab ndo' Herodes xa nibe'e Galilea le'a ta mbin Herodes na'anpa le'a nak ndo' Dios, geal le'a xa uka'a Herodías xagots ten Julip wit xa no sianta be ta ugap mbin xa. ²⁰ We'e le'a Herodes mbin stub ta mas ugap, unibe'e xa ikea Juan litgi'ib.

Juan ulalea' Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Le'a zha na bi li ngolea' Juan kwa'ad be men, le'a xa no Jesús ulalea' zha wa. Le'a gor we'e uní'i Jesús ndo' Dios, cha mya'al gibe'a. ²² We'e le'a Espíritu ten Dios cha ulen gibe'a cuent dub palom ncha'la' sa nso' Jesús. No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:

—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lea' be usan gox polta ten Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Le'a Jesús ncho pa dub galnti'ila li'in zha na usaxan xa ndun xa ti'in mtu'ub Dios xa gun xa. Le'a be men ndab le'a Jesús xin Kosé. Le'a Kosé xin Elí. ²⁴ Elí xin Matat, Matat xin Leví, Leví xin Melqui, Melqui xin Jana, Jana xin Kosé, ²⁵ Kosé xin Matatías, Matatías xin Amós, Amós xin Nahum, Nahum xin Esli, Esli xin Nagai, ²⁶ Nagai xin Maat, Maat xin Matatías, Matatías xin Semei, Semei xin Kosé, Kosé xin Judá, ²⁷ Judá xin Joana, Joana xin Resa, Resa xin Zorobabel,

Zorobabel xin Salatiel, Salatiel xin Neri, ²⁸ Neri xin Melqui, Melqui xin Adi, Adi xin Cosam, Cosam xin Elmodam, Elmodam xin Er, ²⁹ Er xin Josué, Josué xin Eliezer, Eliezer xin Jorim, Jorim xin Matat, ³⁰ Matat xin Leví, Leví xin Simeón, Simeón xin Judá, Judá xin Kosé, Kosé xin Jonán, Jonán xin Eliaquim, ³¹ Eliaquim xin Melea, Melea xin Mainán, Mainán xin Matata, Matata xin Natán, ³² Natán xin David, David xin Isaí, Isaí xin Obed, Obed xin Booz, Booz xin Salmón, Salmón xin Naasón, ³³ Naasón xin Aminadab, Aminadab xin Aram, Aram xin Esrom, Esrom xin Fares, Fares xin Judá, ³⁴ Judá xin Jacob, Jacob xin Isaac, Isaac xin Abraham, Abraham xin Taré, Taré xin Nacor, ³⁵ Nacor xin Serug, Serug xin Ragau, Ragau xin Peleg, Peleg xin Heber, Heber xin Sala, ³⁶ Sala xin Cainán, Cainán xin Arfaxad, Arfaxad xin Sem, Sem xin Noé, Noé xin Lamec, ³⁷ Lamec xin Matusalén, Matusalén xin Enoc, Enoc xin Jared, Jared xin Mahalaleel, Mahalaleel xin Cainán, ³⁸ Cainán xin Enós, Enós xin Set, Set xin Adán, Adán xin Dios.

4

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Le'a Espíritu ten Dios cha msa'a juers ndo' Jesús, cha uto'o Jesús to'o yowbe'e Jordán. Cha mbi'i Espíritu ten Dios xa ge'e sa bid sa na'an men. ² Le'a Jesús uyo'o dub top ga'al wizh sa wa. Le'a maxu'u mbin preb Jesús, nlad maxu'u utsabgix maxu'u Jesús. Le'a be wizh wa le'a Jesús lá ngaw, ta we'e zha utid be wizh wa le'a

xa uzhebpa ndanna. ³ We'e le'a maxu'u cha ndab ndo' xa:

—Tal le'a lu Xin Dios, nat gud ndo' ge' ba' yak-a pan.

⁴ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i: “Na'anpa nabtsa ta ndaw men nban bexa. Mas nsak nxobgek men ndo' di'izh ten Dios, le'a ta wa ndun nban xa.”

⁵ We'e le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek dub ge'e ga'appa. Cha uxax mluu maxu'u itea be gezh nde ndo' gizhliyo. ⁶ Cha ndab maxu'u ndo' Jesús:

—Le'a itea be gezh ba' no itea be ta nsak ncho ndo' be gezh ba', le'a ta wa usa na' ndo' lu inibe'e lu-yá. Le'a ta ba' ta nibe'e na', no sak usa na'-yá ndo' bexa nlad na'. ⁷ Tal le'a lu isaxib ndo' na' yankea lu na', le'a na' usa itea be ta ba' ika'a lu.

⁸ Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:

—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a: “Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa.”

⁹ We'e le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh Jerusalén gek ni'i ten Dios sa ndon le'a ga'ap. Cha ndab maxu'u:

—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab brink gast ndo' yo ba', ¹⁰ geal le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach lu.

¹¹ Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub ge'.

¹² Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—No ndab di'izh ten Dios: “Lá gun lu preb Dios Xa Nibe'e.”

¹³ Cha li mte'a maxu'u be ta mbin maxu'u preb Jesús wa, cha mla'a maxu'u xa dub nde'ep.

*Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)*

¹⁴ Le'a Jesús cha mlansea' distrit Galilea, cha mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios xa. Le'a be ta mbin Jesús cha mgen itea be sa gax sa wa. ¹⁵ No mluu Jesús be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. Cha ndab bexa le'a Jesús le'aka ndadi'izh.

*Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)*

¹⁶ Tso'o wa le'a Jesús cha nsea' Nazaret sa na ngo'ol xa. Le'a ngol dub wizh ne'e bexa judio, le'a xa cha no uyo'o len ni'i sa nzhealbe bexa wa, lakka ndun xa. Cha ngwaso' xa go'ol xa di'izh ten Dios. ¹⁷ Cha msa'a bexa dub libr nyu'ud ndo' Jesús, ta nso' di'izh mke'a Isaías, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta. Le'a gor na mxa'al xa git wa, cha mzheal xa sa ndab-a:

¹⁸ Le'a Espíritu ten Dios Xa Nibe'e ncho lado'o na',

le'a Dios mti na' gudi'izh na' ndo' be men uban nak le'a Dios gakno bexa.

No gun na' wen yoo ladna bexa kwea' ncho ladna,

no ito'o bexa nkea litgi'ib, no ina' bexa lá na'.

No ko na' bexa kwea' ndencho ndo' ya'a be men,

19 no ndalyáp na' le'a Dios Xa Nibe'e yá ngol tiemp gakno be xmen na.

20 Cha mtsaw Jesús git wa, cha msa'a xa-yá ndo' xa nchansu sa wa, cha usob xa. Le'a itea be men nde len ni'i wa cha nwi'i ndo' Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—Nat ngok cumplir be di'izh ndee ndo' ga'al bega.

22 Le'a itea be men wa ndab le'a Jesús dub xa wenka. No ngwanseana bexa ndo' be ta li mbidi'izh Jesús wa, ndab bexa:

—¿Lid xin Kosé xa ba' zha?

23 Le'a Jesús cha ndab:

—Ta ugeapa le'a bego gab dub di'izh ndee ndo' na': “Doctor, byunyakna go le'aka go. Bin ga be uyon lazh ga ndee, lak ndo'ón besa mbin go be uyon gezh Capernaum.”

24 Cha no ndab Jesús:

—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ni dub profet lá gungea ladna bexa lazh xa ti profet xa. 25 No gáp na' le'a tiemp uyo'o profet Elí, lá ila' gi chon li'in ncho xo'op mbe'e, cha uzhebpa uyo'o win idub Israel. Le'a zha wa le'a kwa'ad be xagots nab ngut xabgi'i ten na uyo'o Israel. 26 Parea le'a Dios ni dub ndo' be xagots Israel wa lá utu'ub Elí. Le'a xa wa ndi ngwa'yakno dub xagots ncho gezh Sarepta sa nibe'e Sidón. 27 No liga le'a tiemp uyo'o profet Eliseo, le'a kwa'ad bexa Israel nsén gealgizh lepra, pareo ni dub bexa wa lá yunyakna xa. Le'a xa ndi myunyakna dub xa nsalea' Naamán, xa nacion Siria.

²⁸ Le'a gor na mbi'ín bexa ta ndab Jesús, cha uzhebpa ngokloo itea bexa. ²⁹ Cha ngwaso' bexa, mbi'i juers bexa Jesús to'o gezh sa mas ga'ap gek bet wa, ndi'izh utsu'ub bexa Jesús. ³⁰ Parea le'a Jesús cha myach, mtid xa tlaw bexa wa, cha nsea' xa.

*Jesús ulo'o dub mbi bxin len lado'o dub xabgi'i
(Mr. 1:21-28)*

³¹ Le'a Jesús cha ncha'a Capernaum dub gezh ten distrit Galilea. Le'a ngol be wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús cha mluu be men len ni'i sa nzhealbe bexa wa. ³² Le'a bexa wa ndanseana xte'e ndadi'izh xa, geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa uzhe'eb ndap juers.

³³ Ngol dub wizh le'a dub xabgi'i nsak gizh tont ncho mbi bxin len lado'o na no nsob sa wa. Le'a mbi bxin wa cha uge' ndab ndo' Jesús:

³⁴ —Bla'a besa. ¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús xa Nazaret? ¿Nsea unitndo' lu besa zha? Le'a na' nchando' lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub Dios.

³⁵ Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin wa, ndab xa:
—iKexga lu! ¡Uto'o lado'o xa ba'!

We'e le'a mbi bxin wa cha udabi xabgi'i wa ndo' yo lat be men, cha uto'o mbi bxin wa len lado'o xa, na'anta xta'an ngunno ta wa xa.

³⁶ We'e le'a itea be men wa ngwanseana, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:

—¿Xte'e nak di'izh ten xa ndee zha? Le'a xa ndee ndap juers nibe'e xa ndo' be mbi bxin, cha nto'o be mbi bxin wa len lado'o be men.

³⁷ Le'a ta li mbin Jesús wa cha mgen itea be gezh ndebe gax sa wa.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ We'e le'a Jesús cha uto'o len ni'i wa, cha ncha'a xa ta lid Simón. Le'a xnazha'ap Simón uzhebpa kwea' nsak, ncho xlea xa. Cha unab bexa ndo' Jesús yunyakna Jesús xa wa. ³⁹ Le'a Jesús cha ubii sa nax xa wa, cha uteyo Jesús xlea wa, cha mto'o xlea wa xa. Cha bi le'a gor wa ngwaste xa, msa'a xa ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Le'a gor na yá ngwa'asla wizh le'a be men ulenno kwa'adpa bexa gizh ndo' Jesús, bexa nsén isando' gealgizh. Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na las kadga dub bexa gizh wa, cha myakna bexa. ⁴¹ No ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho lado'o kwa'ad bexa. Le'a be mbi bxin wa uge' ndab ndo' Jesús:

—iLu nak Xin Dios!

Le'a Jesús cha uteyo be mbi bxin wa, no lá ula'ata Jesús iní'i bena wa, geal le'a be mbi bxin wa uni'í le'a Jesús le'a nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh di'izh ten Dios idub Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Ngol stubtsa wizh le'a Jesús cha mka'an sa wa, ncha'a xa dub sa na'an men. Ná le'a be men cha mkwa'an xa. Le'a ngol gor na mzheal bexa Jesús, ndab bexa ndo' xa lá ika'an xa gezh ten bexa. ⁴³ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' no be gezh xa'aga nsabndo' gudi'izh di'izh wen, ná xte'e nibe'e Dios be men. Le'a Dios ti'in we'e mtu'ub na'.

44 Cha nchasea Jesús be gezh nibe'e Galilea, nluu xa be men len be ni'í sa nzhealbe bexa judio.

5

Di'izh ten Jesús mbin uzhebpa sian mbeal mga'a

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Le'a dub wizh nso' Jesús to'o lagun nsalea' Genesaret. Le'a sa wa nde kwa'ad be men nlad go'ón di'izh wen ten Dios. ² Le'a Jesús cha uni'í top barco nde to'o nits wa. Le'a bexa nsen mbeal ndeusat be red ten na. ³ We'e le'a Jesús cha ukea ndo' barco ten xa na nsalea' Simón, ndab xa ndo' Simón:

—Bsi'i barco ndee isasitxá-yá to'o nits.

Cha usob Jesús, cha usaxan xa nluugal xa be men kwa'ad nde to'o nits wa. ⁴ Le'a gor na mtayadi'izh xa ndo' be men wa, cha ndab xa ndo' Simón:

—Btse'a barco ndee sa mas wat, cha btse'ab bego be red ten bega ndontsa iga'a mbeal.

⁵ Le'a Simón uka'ab ndab:

—Mech, le'a besa idub te'al mbin ti'in, ná ni dub man lá isen besa. Parea nat le'a na' utsa'ab red ndee le'a go le'a li ndab.

⁶ Le'a gor na li mbin bexa wa, le'a red wa cha mzhea uyo'o be mbeal gast usaxan nsasaw-a.

⁷ Cha mbin bexa sein ndo' be ltsa'a xa ndi'ib ndo' stub barco wa, ndontsa gi'id yakno bexa. Le'a bexa wa cha ulenno stub barco, cha mchea bexa itop barco wa uyo'o be mbeal gast ngi sla'yo'o be barco len nits. ⁸ Le'a gor na uni'í Simón Pedr ta wa, cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:

—Bxo'on ga wats na', Señor. Le'a na' lá nsabndo' iso' wats ga, le'a na' dub xa ndap ke ndo' Dios.

⁹ Li ndab Simón geal le'a xa nsea be ltsa'a xa ndanseana no nzheb bexa gor na uni'í bexa ta na li mga'a sian mbeal wa. ¹⁰ No liga ngwanseana Jacob nsea Juan, be xin Zebedeo, bexa ltsa'a ndunno Simón ti'in. Le'a Jesús cha ndab ndo' Simón:

—Lá izheb lu, nat le'a lu gak xa yunjunt be men ndo' Dios.

¹¹ Le'a bexa wa cha myo'o be barco wa to'o nits ndo' yo, cha mlaute bexa itea be ta'a ten bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.

*Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra
(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)*

¹² Le'a dub biaj zha uyo'o Jesús dub gezh, cha ulen dub xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra xa. Le'a gor uni'í xa Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa. Cha ndab xa ndo' Jesús:

—Señor, tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a go sunka gan.

¹³ Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa wa, cha ndab Jesús:

—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.

Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha unit-ndo'. ¹⁴ We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa, ndab Jesús:

—Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna lu. Ndi wa' ndo' ule'ay ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be man xnab lak unibe'e ley mke'a Moisés

usa'a be men zha na myakna bexa, ndontsa ini'í be men le'a lu myaklana.

¹⁵ Ná le'a be ta li mbin Jesús wa uzhebpa mgen. We'e le'a kwa'ad be men ulansea wats Jesús, go'ón bexa di'izh ten Jesús nsea yunyakna Jesús bexa. ¹⁶ Ná le'a Jesús sian biał nto'o nab, nda'yadi'izhno xa Dios sa na'an men.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Le'a ngol dub wizh le'a Jesús mluugal be men len dub ni'i. Le'a sa wa no pla be mech ten ley ndebe no stapla bexa fariseo, bexa uto'o be gezh ten Galilea no be gezh ten Judea no Jerusalén. No uzhe'eb msa'a Dios juers ndo' Jesús yunyakna xa be men. ¹⁸ Cha ulaya'no pla bexa dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea, ncho'ob xa ndo' dub yalo'on. Le'a bexa wa nlad go'o xa gizh wa gast len ni'i sa nso' Jesús. ¹⁹ Ná le'a bexa wa lá yo'o gan yate len ni'i wa tant kwa'ad men nde sa wa. Cha ndi ukea bexa gek ni'i, cha mxa'al bexa-yá. Cha mla'ko bexa yalo'on nax xa gizh wa ndo' na sa nso' Jesús lat be men wa. ²⁰ Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa, cha ndab xa ndo' xa gizh wa:

—Mgi'i, le'a ke ten lu myu'ula.

²¹ We'e le'a be mech ten ley no bexa fariseo mbinbe'e: “¿Tonxá xa ndee zhaga? Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak ladna Dios. ¡Ndon Diostsa su'u utsu'u be ke ten be men!”

²² Ná le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:

—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega len lado'o bega?
²³ ¿Xta'an mas lid bid gáp na', le'a ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha isea xa?
²⁴ Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u ke ten be men.

We'e cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:

—Gáp na' ndo' lu goste, cha udob yalo'on ten lu, cha bya' ta lid lu.

²⁵ Le'a xa wa cha uxax ngwaste ndo' ga'al be men wa, cha udob xa yalo'on ngot xa ndo' na wa. Le'a idub nes nsea' xa nsa'a xa xno ndo' Dios.

²⁶ Le'a itea be men wa uzhebpa ngwanseana, no ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. No mzheb bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:

—iNat uni'í beuna dub ta'a uzhebpa ndanseana beuna!

Jesús mti Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa. Le'a sa ncha'tid xa uni'í xa dub xabgi'i nsalea' Leví nsobyun ti'in, nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús ndo' xa:

—iUtsea! ¡Usankea tso'o na'!

²⁸ Le'a Leví cha ngwaso', cha mla'a xa ti'in ndun xa wa, cha usankea xa tso'o Jesús.

²⁹ Cha ulo Leví dub gast si'il ten Jesús ta lid na. Le'a sa wa no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví wa ngwa'be, no kwa'ad bexa xa'aga. Cha junt utebe bexa ndo' mes. ³⁰ Ná le'a be mech ten ley no bexa fariseo cha xela uní'i ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:

—¿Xta'an ndawno bega bexa nsen med ba' no iteata bexa ugap ba' zha?

³¹ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh nki'inka xa wa. ³² Le'a na' ndee na'anpa ndalte'ezh bexa ndanbe'e le'a na'anpa ndap ke. Le'a na' ndi ndalte'ezh bexa ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach bexa wats Díos.

*Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)*

³³ We'e le'a ncho bexa ndab ndo' Jesús:

—Le'a be xmen Juan ncho sian wizh lá ndaw bexa ndontsa mas gudi'izhno bexa Díos. No liga ndun be xmen bexa fariseo. Ná le'a be xmen go zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun? Sbe'en ndeyaw bexa no ndo bexa itea wizh.

³⁴ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde sa wa lá nsabndo' gaw zha bi ncho xabgi'i mchilya'a wa? ³⁵ Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw dub tiemp.

³⁶ No cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:

—Na'an ton nxen dub ble'a lad kub, cha ko xa ramient ta wa las dub lad gox. Tal le'a xa li gun le'a lad kub wa sya'ad, cha mas stsaw-a lad gox wa. No le'a lad kub wa na'anpa nsakna no lad gox wa. ³⁷ No na'an ton ngo vin kub len dub bols gid gox. Tal le'a xa li gun, le'a vin kub stsaw bols gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i, no sazha'a bols gox wa. ³⁸ Le'a vin kub wa nsabndo' yoo len dub bols gid kubga, ndontsa ni dub-a lá gazha'a. ³⁹ No tal ton goo vin ncho polta, cha yá

lá ka'abta xa goo xa vin kub. Le'a xa ndab le'a vin ncho polta wa mas wen.

6

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Le'a dub wizh ne'e be men, le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig, cha ulo'o bexa xab-a, cha udaw bexa-yá. ² Le'a ncho bexa fariseo cha ndab:

—¿Xta'an lba'a ndun bega zha, ta lá nsabndo' gun beuna wizh ne'e beuna?

³ Le'a Jesús uka'ab ndab:

—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta mbin David dub biaj, zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha? ⁴ Le'a David uyo'o len ni'ilad ten Dios, cha usen xa be pan le'ay, cha udaw xa-yá. No msa'a xa-yá ndo' bexa ndeno xa. Ná le'a pan wa na'anpa nsabndo' gaw dub men na'anpa nak ule'ay.

⁵ No ndab Jesús:

—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'ana

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ngol stub wizh ne'e be men, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i sa nzhealbe bexa judio, cha mluu xa be men. Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub ya'ana, ná lad ga'al. ⁷ Le'a bexa fariseo no be mech ten ley cha ndeula'ach naga syunyakna Jesús xa gizh wa wizh ne'e bexa, ndontsa litsa

usake bexa Jesús. ⁸ Ná le'a Jesús mgenna ta ndanbe'e bexa, cha ndab xa ndo' xa gizh ya'a na wa:

—Goso', cha uso' tlaw ndee.

Le'a xa wa cha uso' sa wa.

⁹ Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:

—Le'a na' inabdi'izh dub ta'a ndo' bego. ¿Le'a wizh ne'e beuna nsabndo' gun beuna ta wen, nati gun beuna ta ugap? ¿Gakno beuna dub men, nati ula'a beuna gat xa?

¹⁰ Cha mwi'i Jesús ndo' itea be men ndebe idub gangeak, cha ndab xa ndo' xa gizh ya'a na wa:

—Bkea ya'a lu.

Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá. ¹¹ We'e le'a bexa nde sa wa uzhe'eb ngoklobe, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa ná xte'e gunno bexa Jesús.

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Ngol tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet sa ncha'yadi'izhno xa Dios idub te'al. ¹³ Ngol gor na ngot xe'a, cha utezh Jesús itea be men ndeseano xa. Cha mti xa dub tibtop bexa utu'ub xa gun bexa ti'in ten Dios. ¹⁴ Le'a bexa wa lnde'e nsalea': Simón xa msalea' Jesús Pedr, no Ndrés wit Simón, no Jacob no Juan no Julip no Bartol ¹⁵ no Mateo no Tomás no Jacob xin Alfeo, no Simón xa partid Zelote, ¹⁶ no Judas wit Jacob no Judas Iscariot, xa na le'a myun cuent Jesús tso'o wa.

Jesús myunyakna kwa'adpa men

(Mt. 4:23-25)

17 Cha mlayo'o Jesús no be xmen xa bet wa ngol dub sa lat. Le'a sa wa ndebe kwa'ad be men, bexa uto'o gezh Jerusalén no idub distrit Judea no to'o nitsdo'o sa nde gezh Tiro nsea gezh Sidón. Le'a bexa wa nseabeyo'ón ná xta'an gudi'izh Jesús, nsea yunyakna Jesús bexa nsén gealgizh. 18 No myunyakna xa be men kwea' nsak, ncho mbi bxin len lado'o na. 19 Le'a itea be men gizh wa nlad ugal las Jesús, geal le'a las Jesús nto'o juers nyunyakna bexa.

Be ta nsak ladna Dios, no be ta lá nsak ladna xa

(Mt. 5:1-12)

20 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' be xmen na, ndab xa:

—Uzhe'eb wen yoo ladna bego na uban nak, le'a Dios nibe'e lado'o bega.

21 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na nkwa'an gun lak nlad Dios, le'a Dios sa'a ta nlad bega wa.

'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na ndo'on, le'a gal gor wen yoo bega uxi'id bega.

22 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na nxee ladna be men ndo' na, no lá nlad bexa uchealtsa'a bexa bega, no xela ní'i bexa ndo' bega. Li ugap gunno bexa bega ta na nak bega xmen na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

23 Uzhebpa bten ladna bega be zha li wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta wen ndo' bega gibe'a. Le'a bexa na li ugap ndanno bega wa, le'a be usan gox polta ten bexa wa likaga ugap mbinno bexa mbidi'izh sakndo' Dios.

24 'Parea jpro'ob bego xa rik, le'a bega wen ndencho nattsat!

²⁵ 'iNo pro'ob bego bexa ndap itea be ta'a nlad na, le'a bega galka gor yá lá gapta be ta wa!

'iNo pro'ob bego na nxi'id, le'a gal gor le'a bega uban yoo ladna no go'on bega!

²⁶ 'iNo pro'ob bego na utsin nak be men ndo' na, le'a be usan gox polta ten be men wa lika utsin ngok ndo' bexa na nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios!

Jesús ndab utsin gunno bexa be men ugap ndanno bexa
(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Parea le'a na' gáp ndo' bego na nlad go'ón, bkwea' ladna bega bexa na ndakloo ndo' bega, no utsin gok bega ndo' bexa nxee ladna ndo' bega. ²⁸ No utsin uní'i bega ndo' bexa nisi bega. No unab bega ndo' Dios gakno Dios bexa xela ní'i ndo' bega. ²⁹ Le'a tal ton kichya'a dub lad ndo' bega, bla'a bega kichya'a xa no stubga lad. No tal ton ulat dub xab bega, bla'a bega go'o xa gast no stub-a. ³⁰ No tal ton inab dub ta'a ndo' bega, bsa'a bega-yá. No tal ton go'o dub ta'a ten bega, lá inab bega-yá ndo' xa. ³¹ Utsin gunno bega be men lak nlad bega utsin gunno be men bega.

³² 'Tal le'a bega nkwea' ladna be'en bexa nkwea'tsa ladna bega, ¿xte'e ni bega utsin ndun bega zha? Le'a be men ugap no lika ndun. ³³ No tal le'a bega utsin nak ndo' bexa na utsin nak ndo' bega, ¿xte'e ni bega utsin nak bega zha? Le'a bexa ugap no likaga ndun. ³⁴ No tal le'a bega ngodi'in dub ta'a ndo' bexa na uni'í bega skixka-yá, ¿xte'e ni bega utsin ndun bega zha? Le'a bexa ugap no li ngodi'in be ta'a ndo' stub

xa, cha nkenkea' bexa le'a xa wa skixka ta wa.
³⁵ Bkwea' ladna bega bexa ndakloo ndo' bega, no
 utsin gok bega. No le'a gor na ngodi'in bega dub
 ta nki'in stubga men, lá ikenkea' bega kix xa-yá.
 We'e le'a Dios uzhe'eb usa'a ta wen ndo' bega, no
 isalea' bega xin Dios si'il. Le'a Dios uzhe'eb dub
 xa wen ndo' itea be men, gast ndo' bexa lá nsa'a
 xno ndo' Dios no ndo' bexa ugap nak. ³⁶ Bkwea'
 ladna bega be men, lakta nkwea' ladna Dios Xus
 beuna be men.

Jesús ndab lá nsabndo' usake bexa be men
 (Mt. 7:1-5)

³⁷ 'Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun,
 ndontsa na'anpa gab Dios le'a bega lid le'a ndun.
 No na'anpa gab bega le'a bexa ndap ke, ndontsa
 na'anpa gab Dios le'a bego ndap ke. Binge' ladna
 bega ndo' be men, ndontsa no Dios sunge' ladna
 ndo' bego. ³⁸ Bsa'a bega ta nki'in be men, cha
 no Dios usa'a sian ta'a ika'a bega, lak ndun dub
 men nsa'a sian ta'a. Nti'ix xa-yá, cha nkadko
 xa-yá, no nkwi'in xa-yá ndontsa sian-a yoo gast
 ite'ach-a. Le'a lak ndakno bega be men, no liga
 gakno Dios bega.

³⁹ We'e msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa,
 ndab xa:

—¿Syo'o gan go'o dub xa lá na' stubga xa lá
 na'? ¿Lid itop bexa sla'yo'o len dub ge'ed zha?

⁴⁰ Le'a xin utsid dub mech na'anpa ndi mas ndák
 ndo' mech. Tal le'a xa wenka ntsid, le'a xa laktsa
 ndák mech wa ndák.

⁴¹ '¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a
 bega zha, ná ni lá na' bega le'a ndo' bega ntsaw
 dub ble'a ya si'il? ⁴² ¿Xte'ema yoo gan gab bega

ndo' ltsa'a bega: “Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh ncho ndo' lu”, ná bega ni lá na' ti le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il? Le'a bega ndab ugap nak stubga men, parea le'a bega ndi mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo' bega, we'eta sun bega gan ko'o bega gix tuzh ncho ndo' stub xa.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá

(Mt. 7:15-20; 12:33-35)

⁴³ Le'a dub ya nsa'a ngus wen na'anpa usa'a ngus lá isu'u gaw men. No liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw be men na'anpa usa'a ngus wen. ⁴⁴ Le'a be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá. No na'anpa usa'a yagich ngus la'aw, no ni lá usa'a-yá uv. ⁴⁵ No liga le'a be men wen ndadi'izh ta wen, lak ta wen ncho lado'o xa. No le'a bexa ugap wa ndadi'izh ta ugap, lak ta ugap ncho lado'o xa. Le'a ta na ncho lado'o bexa wa, ta we'etsa ndadi'izh bexa.

Dub cuent ten top xa mbinde'e lid na

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Xta'an ní'i bega ndo' na': “Señor, Señor”, ná lá ndun bega ta ndáp na' zha? ⁴⁷ Le'a tal ton ibii wats na', cha go'ón xa be ta ndáp na', cha liga gun xa, le'a na' gáp xte'e nak xa wa: ⁴⁸ le'a xa nak cuentta dub xabgi'i gunde'e lid na, wat udan xa sa kwe xan-a. Cha mtexan xa-yá ndo' ge'da'a. We'e le'a gor na ulen nits kwa'al, le'a nits wa cha uke'a ní'i wa. Parea le'a nits wa ni lá ngun gan ukwi'insob ní'i wa, geal le'a xan-a nsob ndo' ge'da'a. ⁴⁹ Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na', ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a xa wa cuent dub

xa mtexan lid na ndo' yotsa. Le'a gor na ulen nits kwa'al uke'a ni'i wa, cha ulate idub ni'i wa.

7

Jesús myunyakna dub xa ndun ti'in ten dub soldad

(Mt. 8:5-13)

¹ Le'a gor na mta'uluu Jesús be men wa, cha ncha'a xa gezh Capernaum. ² Le'a sa wa ncho dub soldad Roma, xa nibe'e dub gayo'o soldad. Le'a xa wa uzhebpa nkwea' ladna dub xa ndun ti'in ndo' na, parea le'a xa na ndun ti'in wa uzhebpa kwea' nsak gast ngi sat xa. ³ Le'a gor na mbi'ín soldad wa le'a Jesús nkesea Capernaum, cha mtu'ub xa pla bexa gox nsak ten bexa judio, ya'inab bexa ndo' Jesús gi'id Jesús yunyakna xa xa gizh wa. ⁴ Le'a gor na ulaya' bexa wa wats Jesús, cha uzhebpa unab bexa ndo' Jesús, ndab bexa:

—Le'a go nsabndo' gakno soldad wa, ⁵ le'a xa nkwea' ladna beuna xa Israel, no ngokno xa ngoknde'e ni'i sa nzhealbe beuna gezh ndee.

⁶ Le'a Jesús cha ncha'ano bexa wa. Ná le'a gor na yá ncha'be gax bexa ta lid soldad wa, le'a xa mtu'ub pla bexa ncha'yab ndo' Jesús:

—Señor, na'antapa yu'no ladna go na', le'a na' na'anpa isaya' yate go len lid na'. ⁷ Ta we'e na'anpa na' ngalyáp ndo' go gi'id ga. Nat gudtsa go yakna xa wa, le'a xa syakkana. ⁸ Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas nibe'e ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor na ndáp na' ndo' dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor na ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha ndi'idkaga.

No gor na nibe'e na' ndo' xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa wa cha ndunkaga ta li ndáp na' wa.

⁹ Le'a gor na mbi'in Jesús ta wa, cha ngwanseana xa. Cha mgeak Jesús mwi'i xa ndo' be men nchankea tso'o xa, ndab xa ndo' bexa wa:

—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa izheal na' ni dub xa Israel inde'eta nge' ladna na'.

¹⁰ Le'a gor na mlansa' bexa na mtu'ub soldad wa ta lid soldad, le'a xa gizh wa myaklana.

Jesús mbin mban xin dub xagots ngut xabgi'i ten na

¹¹ Tso'o wa le'a Jesús no be xmen xa no kwa'adta be men uto'o ncha'be gezh nsalea' Naín. ¹² Le'a gor na ncha'be bexa gax sa nyote be men len gezh wa, cha uni'í bexa kwa'ad be men gezh wa ncha'uka'ach xinbgi'i dub xagots ngut xabgi'i ten na. Le'a xa wa dubkama xinbgi'i na ngop. ¹³ Le'a gor uni'í Jesús xagots wa, le'a Jesús cha mlats ladna xa, cha ndab Jesús ndo' xa:

—Yá lá go'onta lu.

¹⁴ Le'a Jesús cha ubii, cha mgal xa ta ncho'ob xa ngut wa ndo' na. Le'a be men ncha'ano xa ngut wa cha ngwa'ibe. Cha ndab Jesús:

—Myo', le'a na' gáp ndo' lu, goste.

¹⁵ Le'a myo' wa cha ngwasob, cha uni'i. Le'a Jesús cha myun cuent myo' wa ndo' xna'a na.

¹⁶ Le'a itea be men cha mzheb, no msa'a bexa xno ndo' Dios, ndab bexa:

—iDub profet nsak ten Dios ulen lat beuna!

No ndab bexa:

—iLe'a Dios mbi'id yakno be xmen na!

¹⁷ Le'a ta li mbin Jesús wa mgen idub distrit Judea, no iteanak be gezh nde idub gangeak sa wa.

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh bexa ndo' Jesús

(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Le'a be xmen Juan xa na ulalea' be men wa cha ndab ndo' Juan itea be ta li mbin Jesús wa. Le'a Juan cha utezh top bexa, ¹⁹ cha mtu'ub xa bexa wa ndo' Jesús, ngwa' inabdi'izh bexa naga le'a Jesús nak xa na li ndab Dios ilen wa, nati kweas bexa ilen stubga xa. ²⁰ Le'a bexa wa cha ulaya' wats Jesús, cha unabdi'izh bexa, ndab bexa ndo' Jesús:

—Le'a Juan xa ulalea' be men wa mtu'ub besa inabdi'izh besa ndo' ga naga go xa ndab Dios ilen wa, nati kweas besa ilen stubga xa.

²¹ Bi le'a gor wa le'a Jesús myunyakna kwa'adta bexa gizh, no ulantu'ub xa be mbi bxin ncho len lado'o be men, no myunyakna xa ngusndo' bexa lá na'. ²² Cha ndab Jesús ndo' itop be xmen Juan wa:

—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan be ta uni'í bega no be ta ndo'ón bega: le'a bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a bexa wa na'la; le'a bexa na lá yoo gan isea, nat le'a bexa wa nseala; le'a bexa nsén gealgizh lepra, nat le'a bexa wa myaklana; le'a bexa ngwa'ad, nat le'a bexa wa ndo'ónla; le'a bexa ngut, nat le'a bexa wa nbanla; no le'a bexa uban nak ndo'ón di'izh wen ten Dios. ²³ Uzhebpa wen yoo ladna tal ton igondo' ton nak na'.

²⁴ Le'a gor na nsea'be bexa na mtu'ub Juan wa, le'a Jesús cha usaxan mbidi'izh ndo' be men cuent ten Juan, ndab xa:

—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee ncho be men, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub yalod nkwi'in mbi zha? ²⁵ Nati, ¿xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub xabgi'i ndak dub lad uyap nsak zha? Le'a bego uni'íka le'a bexa ndak lad uyap wa, no ndap bexa itea be ta nlad bexa, le'a bexa wa ncho ta lid bexa nibe'e. ²⁶ ¿Xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub xa ndadi'izh sakndo' Dios zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan ta ugeaka ndadi'izh sakndo' Dios, para le'a xa wa mas nsak ndo' iteata bexa li ndun wa. ²⁷ Le'a di'izh ten Dios nkeani'i cuent ten Juan, ndab-a:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.

²⁸ No gáp na' ndo' bego, le'a lat itea be men ngol ndo' gizhliyo, na'an stub profet mas nsak ndo' Juan wa. Ná le'a tal ton uxee nsak lat bexa nibe'e Dios, le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas nsak ndo' Juan. ²⁹ Le'a itea be men no gast bexa nsen med nkix be men ndo' gobier, le'a gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Juan, le'a bexa mgondo' le'a Dios ndon le'a wen, cha ulalea' Juan bexa. ³⁰ Ná le'a bexa fariseo no be mech ten ley, mxelad bexa ta na nlad Dios gun bexa, no lá nlad bexa kolea' Juan bexa.

³¹ No ndab Jesús:

—¿Xte'ema nak be men ncho tiemp nat? ¿Xta'anma dub ta li nak? ³² Le'a bexa wa nak cuent be me'ed nde ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed ndo' ltsa'a med:

Mbi'il besa bzhee,
 ná le'a bega lá ngolndatsbe.
 No mbilto'oga besa cant uban nsea,
 ná le'a bega lá ngo'onga.”

³³ Li ndáp na' geal le'a zha ulen Juan xa ulalea' be men wa, ncho wizh lá ngaw xa, no lá ndo xa vin. Cha ndab bega le'a xa ncho mbi bxin len lado'o na, ta we'e li ndun xa. ³⁴ Ná le'a nat ndalga na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. Le'a na' ndee ndaw, no ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na' uzhebpa ndaw, no uzhebpa ndo'o na' vin. Ndab bego le'a na' nchealtsa'a bexa ugap nak no bexa nsen med nkix be men ndo' gobier Roma. ³⁵ Ná le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa ndákka.

Jesús ngwa' ta lid dub xa fariseo nsalea' Simón

³⁶ Le'a dub xa fariseo cha unab ndo' Jesús ya'dawno Jesús xa ta lid xa. We'e le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa, cha usob xa ndo' mes. ³⁷ Le'a gor na mbi'ín dub xagots ndun be ta ugap le'a Jesús nsob ndo' mes ta lid xa fariseo, cha ulenno xa dub bot tuzh nakcha'aw ge' alabastro, ncho ta uxe'e len-a. ³⁸ Cha usob xa lad tso'o Jesús sa na nde xo'o xa. Cha uzhe'eb ndo'on xa, gast nsala' nitsndo' xa tso'o xo'o Jesús. Le'a gichgek xa cha mtsambi'i xa tso'o xo'o Jesús. Cha mchealto'o xa tso'o xo'o Jesús. Cha mtob xa ta uxe'e wa tso'o

xo'o Jesús. ³⁹ Le'a xa fariseo na li mbin invit ndo' Jesús wa, gor na uni'í xa ta mbin xagots wa, cha mbinbe'e xa: "Tal le'a xa ndee dub profetka, le'a xa sni'íka le'a xagots lba'a ngal xo'o xa ba' uzhe'eb dub xa ndun ta ugap." ⁴⁰ We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa fariseo:

—Simón, le'a na' nlad gáp dub ta'a ndo' lu.

Le'a xa wa cha uka'ab ndab:

—Gud go-yá, Mech.

⁴¹ Cha ndab Jesús:

—Uyo'o top xabgi'i nsa'ab med ndo' dub xa ngodi'in med nbe'e. Le'a dub xabgi'i wa nsa'ab dub ga'ay gayo'o med denario. Le'a stub xa wa nsa'ab dub tol gayo'o med wa. ⁴² Le'a itop bexa wa lá ngun gan ikix be med wa, ta we'e le'a xa uladi'in med wa cha mbinge' ladna ndo' itop bexa wa. Nat gud ndo' na', ¿ndo' itop xa nsa'ab med wa, ton mas nkea ladna xa na li uladi'in med wa zha?

⁴³ Le'a Simón cha uka'ab ndab:

—Le'a na' ni xa na nsa'ab mas sian med wa.

Le'a Jesús cha ndab:

—Le'aka ndab lu.

⁴⁴ Cha mwi'i Jesús ndo' xagots wa, cha ndab Jesús ndo' Simón:

—¿Na' lu xagots ndee? Le'a gor uyo'o na' len lid lu, le'a lu ni lá usa'a nits yat xo'o na'. Ná le'a xagots ndee msat xo'o na' nsea nitsndo' xa, no mtsambi'i xa xo'o na' gichgek xa. ⁴⁵ Le'a lu ni lá uchealto'o be'al ndo' na', ná le'a xagots ndee bi xte'e uyo'o na' len lid lu nunk xa lá ibeas uchealto'o xo'o na'. ⁴⁶ No ni lá utob lu aceit gek na', ná le'a xagots ndee mtob ta uxe'e ba' tso'o xo'o na'. ⁴⁷ Le'a na' gáp ndo' lu, le'a xagots ndee

uzhe'eb nkwea' ladna na', ta nluu le'a be ke sian ndap xa myu'ula. Le'a xa tuzh ke ten na mtsu'u Dios, le'a xa wa ndidotsa ndankea Dios.

⁴⁸ Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:

—Le'a be ke ten lu myu'ula.

⁴⁹ Le'a bexa na no nde ndo' mes nsob Jesús wa ndabbe ndo' be ltsa'a na:

—¿Tonxá xa ndee zhaga ndab xa le'a xa mtsu'u ke ten xagots ba'?

⁵⁰ Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:

—Le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e myu'u be ke ten lu. Nat bya', cha bten ladna lu.

8

Be xagots na ngokno Jesús

¹ Tso'o wa le'a Jesús ukeseano isatibtop be xmen na sian be gezh ubi'i no be gezh byux. Ukesea uluu Jesús be men, ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios ná xte'e gak bexa dub xa le'a Dios nibe'e. ² No stapla be xagots ukeseano bexa, bexa myunyakna Jesús no ulantu'ub xa be mbi bxin len lado'o bexa. Le'a dub xa wa Marí xa gezh Magdala, xa na uto'o dub ga'ad be mbi bxin len lado'o na. ³ Le'a stub xa wa Juana, xagots ten Chuza, xa na nchansu be ti'in ten Herodes. Le'a stub xa wa Susan. Le'a bexa wa, no kwa'adta be xagots msa'a be ta'a nki'in Jesús no be xmen xa.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig

(Mt. 13:1-17; Mr. 4:1-12)

⁴ Le'a kwa'ad be men uto'o isando' be gezh ulen wats Jesús, cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:

⁵ —Le'a dub xa ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob xa bid ten trig ndo' yo. Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a be ná wa cha uso' be men tso'o na, cha ulen be migin cha udaw-a. ⁶ No ncho-yá ulate ndo' yo ge'. Le'a gor na ulen ta wa, cha ubid-a, geal le'a sa wa na'anpa kwazh. ⁷ No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich. Le'a gor na ulen trig nsea gix wa, le'a gix wa cha ulo xlea'-yá. ⁸ No ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha msa'a-yá dub gayo'oga bid.

We'e uge' ndab Jesús:

—iBego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee!

⁹ Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh ndo' xa, ndab bexa:

—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go wa?

¹⁰ Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' bexa wa:

—Le'a Dios nsa'a ta nyakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten xte'e nibe'e Dios. Ná le'a ndo' bexa xa'aga sbe'en nsaktabe'e na' be ta'a gor ndadi'izh na'. Tal iwi'i bexa le'a bexa lá ina'. No tal go'ón bexa ta ndáp na', le'a bexa lá yakbe'ena-yá.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'Le'a ta msaktabe'e na' wa lnde'e nak: Le'a bid ten trig wa cuent di'izh ten Dios. ¹² Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent be men ndo'ón di'izh ten Dios, pareá le'a maxu'u cha nlen ngo'o-yá len lado'o bexa, cha lá gungea ladna bexa-yá, no lá usa'a Dios gealnaban ten

bexa. ¹³ Le'a yo ge' sa ulate bid wa nak cuent be men nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios, ná le'a bexa wa cuent trig lá ndap sian lo' na. Ndangea ladna bexa di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na juert ncho xa geal ndangea ladna xa di'izh wa, cha nla'a xa-yá. ¹⁴ Le'a yo sa len gix nso' gich wa nak cuent be men ndo'ón di'izh ten Dios. Ná le'a bexa nyu' ladna, no nge' ladna bexa be ta siantsa ndap bexa, no nkwa'an bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa cuent dub trig lá nsa'a ta'a. ¹⁵ Parea le'a sa uta'a yo wa nak cuent be men wen lado'o na ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a. Nxik bexa ndun bexa ta wen, le'a bexa nak cuent be trig nsa'a sian bid.

Dub cuent ten dub xe'a
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ 'Na'an ton kich xe'a, cha usob xa-yá len dub gets, natal xan lo'on. Le'a xa ndi usob xe'a dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a ndo' bexa nyo'o len ni'i wa. ¹⁷ Le'a itea be ta xga'ach, le'a gal dub wizh le'a ta wa igenka. No iteanak be ta ncho ngachyo'o, le'a gal dub gor le'a ta wa iluuka ndo' xe'a.

¹⁸ 'Bla'ach bego ta gáp na' ndee, le'a ndo' bexa nyakbe'ena le'a Dios gun mas yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena, le'a Dios slat ta na nsak bexa nyakbe'ena bexa wa.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ We'e le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya' sa nsob xa. Parea lá yo'o gan ibii bexa wats xa, geal le'a sa wa uzhebpa kwa'ad be men ndebe. ²⁰ Le'a dub men cha ndab ndo' Jesús:

—Le'a xna'a ga no be wit ga ndebe tso'o juer ndee, nlad bexa ini'í bexa ga.

²¹ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bexa na ndo'ón di'izh ten Dios no ndun xa lak ndab-a, le'a bexa wa nak xna'a na' no wit na'.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Ngok stub wizh le'a Jesús ukea ndo' dub barco nsea be xmen na. Cha ndab Jesús ndo' bexa:

—Itakea beuna stub to'o nits.

Cha ncha'be bexa. ²³ Ndalen li ncha'be bexa ndo' nits wa, le'a Jesús cha ngwadgats. Le'a ndo' nits wa cha ulen dub mbi si'il, gast ngi sla'yo'o barco wa len nits. Cha uzhebpa rages ncha'be bexa. ²⁴ Cha mkwa'an bexa Jesús, ndab bexa:

—¡Mech! ¡Mech! ¡Le'a beuna ngi sat!

Cha uban Jesús, cha uteyo xa mbi si'il nsea be golp ten nits wa. Cha uleas mbi no xe ute nits.

²⁵ Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—¿Maxá ta nge' ladna bega na' wa zhaga?

Cha mzheb bexa, no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Cha ulaya' bexa stub to'o nits, lad ndo' distrit Galilea sa nibe'e gezh Gadara. ²⁷ Le'a gor na ula' Jesús ndo' barco wa, cha ulen dub xa gezh wa wats Jesús, dub xa kwenla ncho mbi bxin len

lado'o na. Le'a xa wa ni lá ndak xab na, no ni lá nyo'o xa ta lid xa, ndi sbe'en len be ge'lo'o nga'ach be men ngut ncho xa. ²⁸ Le'a gor uni'í xa wa Jesús, cha uge' utezhat xa, cha msaxib xa ndo' Jesús, cha uge' ndab mbi bxin wa:

—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios si'il? Le'a na' na'ab ndo' lu lá utsaksi lu na'.

²⁹ Li ndab ta wa geal le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin wa ito'o lado'o xa wa. Le'a mbi bxin wa uzhe'eb pol-lata nibe'e xabgi'i wa. Le'a be men sian biaj mxi ya'a xa no xo'o xa nsea caden, ná xa nkixka ta wa. Cha ndun mbi bxin wa gan nxo'on xa ge'e sa na'an men.

³⁰ Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' mbi bxin wa, ndab xa:

—¿Xte'e nsalea' lu?

Le'a ta wa cha uka'ab ndab:

—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa.

Li ndab ta wa geal le'a be mbi bxin wa kwa'adpa uyo'o len lado'o xa wa. ³¹ Le'a be mbi bxin wa cha unab ndo' Jesús lá utu'ub Jesús be ta wa gast ge'ed uzhe'eb lá ndap xan na. ³² Ndi unab be mbi bxin wa ndo' Jesús ula'a Jesús yoo beya len be kuch kwa'ad ndeseayaw sa wa. Le'a Jesús cha msa'a di'izh li gun be ta wa. ³³ Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o xa wa, cha uyo'o beya len be kuch wa. Le'a bema cha karrel ncha'be uxo'on gek dub we'a to'o nits. Cha ubix bema gast len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.

³⁴ Le'a bexa nkeno be kuch wa, gor na uni'í bexa ta wa, cha nsea'be uxo'on bexa. Le'a nes nsea'be bexa mbidi'izh bexa ta uyo'o wa ndo' be men gezh no ndo' be men ndesea ge'e. ³⁵ Le'a be men wa cha uto'obe ncha'wi'i ná xta'an ta

uyo'o wa. Le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, uni'í bexa xabgi'i na uto'o be mbi bxin len lado'o na wa nsobma wats xo'o Jesús. Le'a xa wa nakla xab na no yá na'anlatapa tont nak xa. Le'a be men wa cha mzheb. ³⁶ Le'a bexa na uni'í xte'e myakna xa wa cha mbidi'izh ta wa ndo' be men. ³⁷ We'e le'a itea be men ncho sa nibe'e Gadara unab ndo' Jesús ika'an Jesús sa wa, le'a bexa uzhebpa nzheb. Le'a Jesús cha ukea ndo' barco, cha ndi'izh ya' xa. ³⁸ Le'a xa na uto'o be mbi bxin len lado'o na wa cha unab ndo' Jesús no xa ya'no Jesús. Parea le'a Jesús ndi ndab:

³⁹ —Nat bya' ta lid lu. Cha bidi'izh xte'e wen mbinno Dios lu.

Le'a xa wa cha nsea', usaxan ndadi'izh xa ndo' itea be men gezh wa xte'e myunyakna Jesús xa.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Le'a gor na mlansea' Jesús stub to'o nits, le'a be men uzhebpa mten ladnabe, geal le'a bexa itea ndenkea' ilen Jesús. ⁴¹ We'e ulen dub xabgi'i nsalea' Jairo, xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa. Le'a xa wa cha usaxib ndo' Jesús, cha unab xa ndo' Jesús ya' Jesús ta lid xa. ⁴² Le'a xa wa ndap dubtsa xingots na ncho tibtop li'in, parea le'a me'ed wa yamer gat. Le'a gor na ncha'be bexa nes le'a be men kwa'ad ngidko Jesús.

⁴³ Ná le'a lat be men wa ncha'a dub xagots kwea' nsak, nle'a xa ten idub dub tibtopla li'in. Le'a xa wa sianla biaj ngwa' ndo' be doctor gast mte'a xa itea be ta'a ndap xa. Ná ni dub be doctor

lá ngun gan yakna xa. ⁴⁴ Le'a xa wa ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab Jesús. Cha bi le'a gor wa le'a ten wa cha uleaslenla las xa. ⁴⁵ We'e le'a Jesús cha ndab:

—¿Ton xa mgal xab na'?

Le'a itea be men wa ndab na'anpa ugal xab Jesús. Le'a Pedr no be ltsa'a xa ndab:

—Mech, le'a be men ba' le'a ngidko go, ¿ná xta'an ndab ga ton mgal xab go zha?

⁴⁶ Le'a Jesús cha ndab:

—Dub menka mgal xab na', le'a na' mgenna uto'o dub tuzh juers ten na'.

⁴⁷ Le'a gor na uni'í xagots wa le'a Jesús mgenna ta mbin xa, cha nxis xa tant nzheb xa. Cha ubii xa msaxib xa ndo' Jesús. Cha ndab xa ndo' ga'al itea be men ná xta'an mgal xa xab Jesús, no xte'e uxax myakna xa. ⁴⁸ Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:

—Xagots, le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e mbin myakna lu. Nat bya', cha bten ladna lu.

⁴⁹ Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen dub xa uto'o ta lid Jairo, ndab xa ndo' Jairo:

—Lá go'o ga mech ba', le'a xin ga ngutla.

⁵⁰ Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa ndo' Jairo:

—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na', le'a xin lu sbanka.

⁵¹ Le'a gor na ulaya' bexa ta lid Jairo, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa nsea Pedr no Jacob no Juan, nsea xus me'ed nsea xna'a me'ed. Cha ni dubta men lá ula'a Jesús yo'o len ni'i wa. ⁵² Le'a be men kwa'ad wa ndo'on, no nbezhat bexa geal ngut me'ed wa. Ná le'a Jesús cha ndab:

—Yá lá go'onta bega, le'a me'ed ba' na'anpa ngut, le'a me'ed ga naxyats.

⁵³ Le'a be men wa ndi mxi'idno Jesús, geal le'a bexa uni'í le'a me'ed wa ngutka. ⁵⁴ Le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha uge' ndab Jesús:

—iMe'ed gots, goste!

⁵⁵ We'e le'a gealnaban ten me'ed wa cha myo'ogal len lado'o me'ed, cha uxax ngwaste me'ed. Le'a Jesús cha ndab ndo' be usan ten me'ed wa:

—Bsa'a bega ta gaw med.

⁵⁶ Le'a be usan ten me'ed wa uzhebpa ndanseanabe, ná le'a Jesús cha unibe'e na'an ton ndo' ná gab bexa ta ngok wa.

9

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Le'a tso'o wa le'a Jesús mchealte isatibtop be xmen na. Cha msa'a xa juers ndo' bexa kontu'ub bexa be mbi bxin, no yunyakna bexa be men gizh. ² Cha mtu'ub xa bexa ya'uluu bexa xte'e nibe'e Dios be men, no yunyakna bexa be men gizh. ³ No ndab Jesús ndo' bexa:

—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o bega, ni bordón no ni bols no ni pan no ni med. No ni lá go'o bega top nes xab bega. ⁴ Tal pa ni'i na usa'a bexa yoo bega dub gezh, sa we'etsa yoo bega gast wizh ika'an bega gezh wa. ⁵ No tal ncho gezh lá ula'a bexa yoo bega, bka'an bega gezh wa. Cha blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta uluu le'a Dios ndakloo ndo' bexa wa.

⁶ Le'a isatibtop bexa wa cha uto'o ncha'beyadi'izh di'izh wen ten Dios itea be gezh nde gax sa wa, no myunyakna bexa be men gizh.

Herodes mbinbe'e ná ton Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Le'a Herodes xa nibe'e distrit Galilea mbi'ín itea be ta ndun Jesús. Ná le'a xa ni lá ini'í ton xa wa, geal le'a ncho be men ndab le'a Jesús wa Juan mbangal ndo' gealgut. ⁸ No ncho bexa ndab le'a xa wa profet Elí mlengal. No nchoga bexa ndab le'a xa wa tonla dub profet uyo'o xapta mbangal. ⁹ Ta we'e mbinbe'e Herodes, ndab xa:

—Le'a na' unibe'e myabto'og gen Juan. ¿Cha tonxá xa ndee ndon na' ndun sian be ta ndee zhaga?

Ta we'e uzhebpa nlad Herodes ini'í Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Le'a ngol gor na mla'ncha' isatibtop be xmen Jesús, le'a bexa cha mbidi'izh itea be ta mbin bexa. Le'a Jesús cha mbi'i bexa dub sa na'an men, gax gezh Betsaida. ¹¹ Ná le'a gor na uni'í be men pa ncha'a Jesús, cha no bexa usankea tso'o Jesús. Le'a xa cha utezh bexa wa sa nsob xa. Cha mbidi'izh xa xte'e nibe'e Dios be men, no myunyakna xa be men gizh.

¹² Le'a ngol gor na mas uzhela, le'a isatibtop be xmen Jesús ubii wats xa, ndab bexa:

—Gud go ndo' be men ba' ya'be bexa be ranch no be gezh nde gax ba', ukwa'an bexa sa gadgats

bexa no ta gaw bexa, le'a sa ndee dub sa na'anpa ncho men.

¹³ Le'a Jesús cha ndab:

—Bsa'a bega ta gaw bexa.

Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:

—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea stoptsa mbeal. Ná le'a besa lá yoo gan ya'isi'i ta gaw itea be men ndee.

¹⁴ Le'a lat itea be men wa ncho pa dub ga'ay mil xabgi'i. We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen nã:

—Gud bega isob itol gayo'o ga'ga bexa.

¹⁵ Cha li mte be xmen Jesús itea be men kwa'ad wa. ¹⁶ Le'a Jesús cha usen isaga'ay pan nsea itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa be pan no be mbeal wa sian ble'a, cha msa'a xa-yá ndo' be xmen xa, mtse'a bexa-yá ndo' be men wa. ¹⁷ Le'a itea be men wa udaw ta wa gast plo mzhea bexa. Le'a be xmen Jesús cha mtele'e stibtop zhum byux ta mya'an sobr wa.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo

(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

¹⁸ Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios dub sa na'an men, nabtsa be xmen xa mbi'i xa. Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa wa, ndab xa:

—¿Xte'e ndab be men zha ton nak na'?

¹⁹ Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:

—Le'a ncho be men ndab le'a go Juan xa ulalea' be men. No ncho bexa ndab le'a go Elí. No nchoga bexa ndab le'a go stub profet uyo'o polta mbangal ndo' gealgut.

²⁰ Le'a Jesús cha ndab:

—¿Bego zha xte'e gab bega ton nak na'?
 We'e le'a Pedr ndab:
 —Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
²¹ Le'a Jesús unibe'e ndab ndo' bexa:
 —Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta wa.

Jesús mbidi'izh le'a gat

(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31—9:1)

²² No ndab Jesús:

—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka sian gealkwea' iní. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na', cha gat na'. Cha gal wizh yon le'a na' ibangal.

²³ No ndab Jesús ndo' bexa:

—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa itea be ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa itea wizh, cha isankea xa tso'o na' guni'i xta'an gunno be men xa. ²⁴ Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ke ten na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. ²⁵ Tal le'a dub men ndap itea be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gat xa, le'a iteanak be ta wa ta na'an xti'in. ²⁶ Le'a tal ton idono ladna na' no di'izh ten na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na' xe'a si'il ten Dios Tad no be angel ten Dios. ²⁷ Le'a na' gáp ndo' bega le'a ncho bexa nde ndee na'anpa cha gat gast ini'íka xa gal tiemp inibe'e Dios.

Jesús mtixndo'

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Le'a ngol pa stub sman tso'o na li mbidi'izh Jesús ta wa, cha mbi'i xa Pedr no Juan no Jacob,

ukea bexa dub bet sa nda'yadi'izhno Jesús Dios. ²⁹ Le'a gor na li nso'yadi'izhno xa Dios, le'a xa cha mtixndo' ndo' ga'al bexa wa. Le'a xab xa cha mna' mbe, ndon nla'beal'-a. ³⁰ Zha le'a sa wa cha mlundo' top xabgi'i ndeyadi'izhno Jesús, le'a ta wa Moisés no Elí. ³¹ Le'a bexa wa nde tlaw dub xe'a uzhe'eb chul, ndeyadi'izhno bexa Jesús ná xte'e gat Jesús gezh Jerusalén. ³² Le'a Pedr no itop ltsa'a xa uzhebpa nyoxka'al na, ná le'a bexa mxik lá ngadgats. Cha uni'í bexa xte'eta nla'beal' wats Jesús, no uni'í bexa top xabgi'i wa nde wats Jesús. ³³ Ngol gor na yá nsea'be sa sit Moisés nsea Elí wats Jesús, le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, uzhebpa wen ndebe beuna sa ndee. Gunde'e besa chon ramad: dub-a na ten go, le'a stub-a na ten Moisés, le'a stub-a na ten Elí.

Ná le'a Pedr ni lá ini'í xta'an ndab. ³⁴ Bi li nso'yab Pedr ta wa, zha le'a dub xkaw ula'la sa nde bexa wa, cha mzheb bexa. ³⁵ Le'a lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:

—Le'a ta ndee Xi'ín na', xa na mti na'. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.

³⁶ Le'a gor na uleas ti Dios wa, le'a Jesús nabla nso'. Le'a bexa wa lá ngudi'izh ta li uni'í bexa wa dub nde'ep ndo' be men.

*Jesús myunyakna dub me'ed nsak gizhkaw
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)*

³⁷ Le'a ngol stubtsa wizh gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a kwa'ad be men uto'o, ncha'be uche'alndo' Jesús. ³⁸ Le'a dub xabgi'i nsea lat be men wa uge' ndab:

—Mech, le'a na' na'ab ndo' go iwi'i go ndo' xme'ed na', le'a me'ed ga dubkama ndap na'.
³⁹ Le'a gor na nsen dub mbi bxin med, cha nbezhat med, no uzhe'eb nte'al med, no nlen bchi'in to'o med. Uzhe'eb xela ndanno ta wa med, no kwenpa le'a zha nla'a ta wa med. ⁴⁰ Le'a na' una'abla ndo' be xmen go kontu'ub bexa mbi bxin wa, parea le'a bexa lá ngun gan.

⁴¹ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—iUzhebpa ngud nak bego ncho nat, no ndidotsa nge' ladna bega Dios! ¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega zhaga?

Cha ndab Jesús ndo' xabgi'i wa:

—Utseano xme'ed lu ba' sa ndee.

⁴² Le'a gor na ncha'bii gax me'ed wa, le'a mbi bxin wa cha udingegal me'ed ndo' yo, no uzhebpa ngot bixte me'ed. Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin wa, cha myunyakna xa me'ed wa. Cha myun Jesús cuent me'ed wa ndo' xus med. ⁴³ Le'a itea be men wa ndanseanabe gor uni'í bexa xte'e juert nak Dios.

Jesús mbidi'izh le'a xa yak cuent ndo' ya'a be men

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndalen li ndeyanseana be men ndo' ta mbin Jesús wa, le'a xa cha ndab ndo' be xmen na:

⁴⁴ —Uzhebpa bla'ach bega ta gáp na' ndee. Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.

⁴⁵ Parea le'a be xmen Jesús ni lá yakbe'ena ta li ndab xa wa, geal le'a Dios biseata ula'a

yakbe'ena bexa-yá. Ná le'a bexa nzhebta in-abdi'izh ndo' Jesús xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ We'e le'a be xmen Jesús cha ndeyadi'izhbe ná ton mas nsak lat bexa wa. ⁴⁷ Le'a Jesús mgenna xta'an ndanbe'e bexa, cha usen xa dub me'ed, cha mso' xa me'ed wats xa. ⁴⁸ Cha ndab xa ndo' bexa:

—Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed, le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak ndo' na' wa, le'a xa wa utsinkaga nak ndo' xa na mtu'ub na'. Le'a xa na uxee nsak lat bega wa, le'a xa wa ndon le'a xa nsak ndo' Dios.

Bexa dubtsa nak no Jesús

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, le'a besa uni'í dub men ndanti'in lea' go ngontu'ub xa be mbi bxin. Le'a besa cha mka gunti'inta xa lea' ga, geal le'a xa na'anpa no nkeseano beuna.

⁵⁰ Le'a Jesús cha ndab:

—Lá uka bega gun xa ta wa, le'a tal ton na'anpa ndakloo ndo' beuna, le'a xa wa dubtsa nak no beuna.

Jesús uteyo Jacob no Juan

⁵¹ Le'a zha na yamer ngol zha ya' Jesús gibe'a stub biaj, le'a xa dubtsa ulo ladna ya' Jerusalén.

⁵² Cha mtu'ub xa pla xmen xa ncha'be nedlabe. Le'a bexa wa cha ulaya' dub gezh ten distrit Samaria, mkwa'an bexa sa yoo Jesús. ⁵³ Ná le'a

bexa gezh wa lá usa'a sa yoo xa, le'a bexa uni'í le'a Jesús ncha'a Jerusalén. ⁵⁴ Le'a Jacob no Juan top xmen Jesús mbi'ín ta wa, cha ndab bexa ndo' Jesús:

—Señor, ¿nlad ga inab besa ndo' Dios ula' beal' gibe'a utso'ol-a be men ba' lak mbin Elí zha?

⁵⁵ Le'a Jesús mgeakso' mwi'i ndo' bexa. Cha uteyo Jesús bexa, ndab xa:

—Bego ni lá ini'í ton ngo gek bega li ndab bega.

⁵⁶ Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndalyut be men, le'a na' ndi ndalusa gealnaban ten bexa.

Cha ncha'be bexa stubga gezh.

*Bexa na nlad isankea tso'o Jesús
(Mt. 8:18-22)*

⁵⁷ Le'a gor na li ncha'be bexa nes, le'a dub men ndab ndo' Jesús:

—Señor, le'a na' no isankea tso'o go guni'i pa ya' ga.

⁵⁸ Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:

—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na, no le'a be migin ndap xu'un ten na, parea le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa une'e xa.

⁵⁹ Cha ndab Jesús ndo' stub xa:

—Usankea tso'o na'.

Le'a xa wa cha ndab:

—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'. We'eta isankea na' tso'o ga.

⁶⁰ Le'a Jesús cha ndab:

—Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut na. Ná le'a lu ndi wa'yab ndo' be men xte'e inibe'e Dios bexa.

⁶¹ Le'a stub xa cha ndabgal ndo' Jesús:

—Señor, le'a na' no isankea tso'o ga, paraa bla'a ga ned nseayáp na'-yá ndo' bexa ta lid na'.

⁶² Le'a Jesús cha ndab:

—Tal ton nlad isankea tso'o na', ná le'a xa ndi ned stub ta xa'aga gun, le'a xa wa lá isu'u yoo lat be men nibe'e Dios. Le'a xa wa nak cuent dub xa ndun ti'in, nsén xa ya'a yarad, cha nwi'i xa ndi tso'o.

10

Jesús mtu'ub dub chon ga'al ncho ti'i be men

¹ Tso'o wa le'a Jesús mti stub chon ga'al ncho ti'i be men, mtu'ub xa bexa wa top ga'ga bexa, ya'be nedla bexa itea be gezh ya' Jesús. ² Ndab Jesús ndo' bexa wa:

—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh ten Dios, nak bexa cuent sianpa be ta'a iganle'e, ná le'a bexa ndun ti'in wa platsa. Ta we'e unab bega ndo' Dios Xwan ti'in, utu'ubta xa bexa gudi'izh di'izh ten Dios. ³ Wa'be bega nat, le'a na' ntu'ub bega ya'be bega cuentta be borreg nde lat be mbee. ⁴ Lá go'o bega bols ncho med, no ni stub bols ten bega, no ni stub nes ndab bega. No na'anpa gaiso' bega nes inidi'izh bega ndo' be men. ⁵ Le'a gor na yoo bega len dub ni'i, cha gab bega ndo' men wa: “Le'a Dios gun wen yoo ladna bega.” ⁶ Tal le'a xa ncho sa wa utsin ika'ab ndo' bega, we'e le'a Dios gun wen yoo ladna xa wa. Ná tal le'a xa na'anpa utsin ika'ab, le'a xa na'anpa wen yoo ladna. ⁷ Le'a sa na utsin ika'ab bexa ndo' bega, sa we'etsa yoo bega. Lá ido ladna bega gaw bega no goo bega ta usa'a xa, le'a dub

xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na. No na'anpa uche'a bega sa yoo bega. ⁸ Le'a gor na ilaya' bega dub gezh sa utsin nak men ndo' bega, gaw bega ta nsa'a bega wa. ⁹ No byunyakna bega bega gizh ncho gezh wa, cha gud bega ndo' bega le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak. ¹⁰ Ná tal ncho gezh na'anpa utsin nak bega ndo' bega, bka'an bega sa wa, cha gud bega ndo' bega wa: ¹¹ “Gast yakol ngwa'al xo'o besa gezh ndee ulate besa, ta nluu le'a Dios utsaksi bega. Parea nlad besa ini'í bega ta ndee: le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla nak.” ¹² Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bega gezh wa mas gealkwea' ini'í ndo' bega uyo'o gezh Sodoma.

*Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bega Jesús
(Mt. 11:20-24)*

¹³ 'iPro'ob bego xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida! Le'a tal be uyon mbin na' lat bego wa ndi ngun na' gezh Tiro no Sidón, polta ngokla bega lad nagats, no usobla bega ndo' di', ta uluu le'a bega mla'ala be ta ugap nak bega. ¹⁴ Ta we'e le'a gal zha na gab Dios ná ton ndap ke, le'a bego xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bega Tiro no Sidón wa. ¹⁵ No bego xa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e bega zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi utsa'ab bega infierno.

¹⁶ Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Le'a tal ton isakyo'ón be ta ndab bega wa, le'a xa wa isakyo'ón di'izh ten na'. Ná le'a tal ton uxelad bega, le'a xa wa no na' ndee nxelad.

Le'a xa na uxelad na' wa, le'a xa wa no nxelad Dios xa mtu'ub na'.

Mla'ncha' chon ga'al ncho ti'i bexa mtu'ub Jesús

¹⁷ Le'a gor na mla'ncha' isachon ga'al ncho ti'i bexa wa, le'a bexa uzhebpa mten ladna ndab ndo' Jesús:

—Señor, gast be mbi bxin nxobgek ndo' besa gor ndanti'in besa lea' go.

¹⁸ Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' uní le'a maxu'u uto'o ga'ap ba' ulayat ndo' yo cuent beal' usi'i. ¹⁹ Le'a na' nsa juers ndo' bego iso' bega tso'o mbe'al no nix, no mas gap bega juers ndo' maxu'u. Ni dub ta'a wa lá gun gan xte'e gunno bega. ²⁰ Parea lá iten ladna bega xte'e nxobgek be mbi bxin ndo' bega, ndi bten ladna bega le'a lea' bega nkeala gibe'a.

Jesús msa'a xno ndo' Dios

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ We'e le'a Espíritu ten Dios cha mbin mas nten ladna Jesús, cha ndab Jesús ndo' Dios:

—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo, le'a go lá ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa yakbe'ena be ta ndee. Ndi mluu ga-yá ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent be me'ed. Li ngok-a Xus na', geal le'a go li nlad gak-a.

²² Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa wa:

—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a ndo' na'. No na'an ton nchando' na', nabtsa Xus na' nchando' na'. No na'an ton nchando' Dios Xus na', nabtsa na' xa nak Xin xa nchando' xa, no

bexa nlad na' ulu'u na' ná ton nak Dios ndo' bexa.

²³ Cha mwi'i Jesús ndo' be xmen na, cha ndab xa ndo' nabtsa bexa wa:

—Dios ndun wen nyo ladna be men na no uni'í ltsa'a ta uni'í bega nat. ²⁴ Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa mbidi'izh sakndo' Dios no bexa nibe'e polta, nlad bexa ini'í bexa ltsa'a ta uni'í bega nat, ná le'a bexa lá ini'í ta wa. No nlad bexa go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón bega nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta wa.

Dub xa Samaria utsin mbinno dub xa judio

²⁵ We'e le'a dub mech ten ley mbin preb Jesús, ndab xa:

—Mech, ¿xte'e gun na' ndontsa gap na' gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub?

²⁶ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Xte'e nkeani'i ley ten Dios? ¿Xte'e nyakbe'ena lu ta wa?

²⁷ Le'a mech ten ley wa cha ndab:

—Le'a ley wa ndab: “Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu, no idub gealnaban ten lu, no idub juers ten lu, no idub lak ndanbe'e lu.” No ndab-a: “Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.”

²⁸ Le'a Jesús cha ndab:

—Le'aka uka'ab lu. Nat bin be ta wa, le'a lu sapka gealnaban ndo' Dios.

²⁹ Ná le'a mech wa nlad wen ya'an ndo' be men, ta we'e unabdi'izhgal xa ndo' Jesús, ndab xa:

—¿Ton nak ltsa'a na' zha?

³⁰ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a dub xabgi'i uto'o Jerusalén ncha'a xa Jericó. Le'a nes ncha'a xa wa, mlat be wa'an itea be ta no'o xa no gast xab xa. No udin bexa xa, cha mlaugix bexa xa cuent dub xa ngut. ³¹ Ngol gor le'a sa wa nseatid dub ule'ay ten bexa judio. Le'a xa wa cha uni'í nax men wa, cha gandidtsa utid xa. ³² Tso'o wa nseatid dub xa levita sa wa. Le'a gor uni'í xa xa nax wa, cha gandidgal utid xa. ³³ Le'a tso'o wa nseatidga dub xa gezh Samaria. Le'a gor uni'í xa men wa, cha mlats ladna xa xa wa. ³⁴ Cha ubii xa wats xa wa, cha mbin ramed xa xa aceit no vin. No mtixko xa lad be sa gizh wa. Cha mxo'ob xa xa wa tso'o man ten xa. Cha mbi'i xa xa dub ni'i sa nte'e bexa quart, cha mla'ach xa xa sa wa. ³⁵ Ngot xe'a wa gor na yá nsea' xa Samaria wa, le'a xa cha ulo'o top med nsak, cha msa'a xa-yá uka'a xwan ni'i wa. Cha ndab xa ndo' xa wa: “Bla'ach ga xa ndee. Le'a itea be ta gun gast ga wa, le'a na' skixka ta wa wizh yach na'.”

³⁶ Cha ndab Jesús ndo' mech ten ley wa:

—¿Xte'e nsak lu zha? Ndo' yon bexa wa, ¿ton nak ltsa'a na xa na ulawa'an wa zha?

³⁷ Le'a mech ten ley wa cha uka'ab ndab:

—Xa na mlats ladna xa wa.

Le'a Jesús cha ndab:

—Nat bya', cha no lu li bin.

Jesús ngwa'ina' Mart no Marí

³⁸ Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, cha ulaya' xa dub gezh tuzh. We'e le'a dub xagots nsalea' Mart utezh xa ta lid na. ³⁹ Le'a xa wa ndap dub beal na nsalea' Marí. Le'a gor na nsob Jesús len ni'i, le'a Marí wa nsob ula'ach xta'an ndadi'izh

Jesús. ⁴⁰ Le'a Mart ndi nyu'no ladna sian be ti'in ten na. Cha ubii xa wats Jesús, ndab xa:

—Señor, ¿lá na' go zha le'a beal na' nla'a nab na' ndun itea be ti'in ndee? Gud go ndo' xa no gakno na'.

⁴¹ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Mart, Mart, uzhebpa nyu'no ladna lu sian be ta'a. ⁴² Ncho dub ta'a ndon le'a nsak. Le'a Marí ndee mti ta nsak wa, no ni lá gáp na' ndo' xa lá ula'achta xa-yá.

11

Jesús mluu be xmen na xte'e gudi'izh bexa ndo' Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na mtayadi'izh xa le'a dub xmen xa cha ndab ndo' xa:

—Señor, bluu ga besa xte'e gudi'izhno besa Dios, lak mluu Juan be xmen na.

² Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:

—Le'a gor na gudi'izhno bega Dios, inde'e gab bega:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men go.

No uxax ilen tiemp inibe'e go be men nde ndo' gizhliyo.

Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak ndak-a gibe'a.

³ Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.

⁴ Binge' ladna go be ke ten besa,

lak ndange' ladna besa ndo' be men ugap
ndanno besa.

Lá ula'a go gaila' besa ndo' ta ugap,
ndi ulo'o ga besa ndo' itea be ta ugap.

⁵ No ndab Jesús ndo' bexa:

—Tal le'a bega ya' ta lid dub amig ten bega utol
te'al, cha gab bega: “Amig, bsa'a chontsa pan ika
na', ⁶ le'a stub amig ten na' ulansea ta lid na', le'a
na' lá ndap ta gaw xa wa.” ⁷ Le'a xa wa cha gab:
“Lá gunta lu ruid. Le'a to'o lid na' nso'nyawla.
No be xme'ed na' ndeyatsla wats na'. Le'a na' lá
yoo gan gaste usa ta nlad lu wa.” ⁸ Parea le'a na'
gáp ndo' bega le'a xa wa gasteka, usa'a xa itea
be ta nki'in bega ndontsa yá lá gunta bega ruid,
na'anpa ta na amigtsa ten xa bega.

⁹ 'Le'a na' gáp ndo' bega unab bega ta nki'in
bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka-yá. Bkwa'an
bega Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh bega
Dios, le'a Dios saknoka bega. ¹⁰ Le'a itea bexa
na nab ta nki'in na, le'a Dios nsa'aka-yá. Le'a
itea bexa na nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka xa.
Le'a itea bexa na nbezh Dios, le'a Dios ndaknoka
xa.

¹¹ 'Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub
xme'ed bega inab dub pan, ¿cha sa'a bega ndi
dub ge' ndo' me'ed zha? No tal le'a xme'ed
bega inab dub mbeal, ¿cha sa'a bega ndi dub
mbe'al ndo' me'ed zha? ¹² No tal le'a xme'ed
bega inab dub ngu'u, ¿cha sa'a bega ndi dub nix
zha? ¹³ Le'a bego bexa ugap, ná sbe'en be ta
wen nsa'a bega ndo' be xin bega, ¿matagal Dios

Xus beuna nsob gibe'a usa'a Espíritu ten na ndo' bexa inab-a?

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u (Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴ Le'a dub wízh le'a Jesús ulantu'ub dub mbi bxin mbin mud dub xabgi'i. Le'a gor na uto'o mbi bxin wa, le'a xa mud wa usaxan ndadi'izhla. Le'a be men ngwanseanabe. ¹⁵ Ná le'a ncho be men ndab:

—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú, maxu'u nibe'e be mbi bxin.

¹⁶ No ncho xa mbin preb Jesús ndab bexa gun Jesús dub ta uluu ton nak xa. ¹⁷ Parea le'a Jesús mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:

—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa kuyo, we'e le'a bexa wa na'antapa gak juertbe. No tal le'a be men ncho len dub ni'i liga le'akaga kuyobe, le'a juers ten bexa idub. ¹⁸ Le'a bego ndab le'a na' ngontu'ub be bxin juers ten Beelzebú. Parea tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi bxin ten na, we'e le'a maxu'u wa no be mbi bxin wa iteltsa'abe, cha idub juers ten maxu'u. ¹⁹ Ndab bega le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a juers ngontu'ub be xmen bega be mbi bxin wa zha? Le'a na' gáp le'a ta na ndun be xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa utsin ndun. ²⁰ Ná le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin juers ten Espíritu ten Dios, ta na nluu le'a Dios yá ngol tiemp inibe'e be men ndo' gizhliyo.

²¹ 'Le'a tal le'a dub xabgi'i juert no'o spad nla'ach xa ta lid xa, le'a itea ta'a nla'ach xa segurka ndebe. ²² Parea tal le'a stubga xa mas

juert ilen ta lid xa wa, cha gun xa gan ndo' xa wa, le'a xa wa slat spad na nge' ladna xa wa. Cha slat xa be ta ndap xa ned wa no stse'a xa-yá ndo' be ltsa'a xa.

²³ 'Le'a tal ton lá nsak ladna ta ndun na', le'a xa wa ndi ndakloo ndo' na'. No liga le'a tal ton bexa na'anpa ndakno na' nyakjunt be men ndo' Dios, le'a xa wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.

*Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men
(Mt. 12:43-45)*

²⁴ 'Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len lado'o dub men, le'a mbi bxin wa cha ncha'a sa na'an men ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná le'a gor na lá izheal pa yoo mbi bxin wa, cha ndab ta wa: "Nsea na' le'aka ta lid na' sa uto'o na'."

²⁵ Le'a gor na mtansea' mbi bxin wa le'a lado'o men wa cuent dub ni'i ndon umbi'i nak no chul nsaxkwa'a-yá. ²⁶ We'e le'a mbi bxin wa cha ncha'gi'i stub sga'ad be mbi bxin mas ugap nak. Le'a itea be mbi bxin wa cha yoo lado'o men wa. Cha mas juert yoo xa wa ndo' lak zha ned wa.

Bexa na ta ugeaka wen yoo ladna

²⁷ Le'a gor na li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a dub xagots nso' lat be men wa uge' ndab ndo' Jesús:

—iUzhebpa wen yoo ladna xa ngop go, no mbinga'al xa go!

²⁸ Ná le'a Jesús cha ndi ndab:

—Mas uzhe'eb wen yoo ladna bexa ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a.

Unab be men dub ta uluu ton nak Jesús

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Le'a be men wa mas kwa'ad nsayakjunt wats Jesús, cha ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap. Nab bega gun na' dub ta uluu ton nak na', pareá le'a na' lá gun ta nab bega wa. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás. ³⁰ Le'a ta utid Jonás wa mluu le'a Dios le'aka mtu'ub Jonás gezh Nínive. No liga le'a ta iti'id na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, uluu ndo' be men ncho nat le'a na' Dioska mtu'ub.

³¹ 'Le'a gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke, le'a xagots unibe'e be men lad sur iso', gab xa le'a bego ndapka ke. Le'a xagots wa uzhebpa sit uto'o ndontsa mbidyó'ón xa ta mbidi'izh Salomón, be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Salomón wa, ná le'a bego lá nsakyo'ón ta ndab xa. ³² Le'a bexa Nínive no kwe ndo' Dios wizh na gab Dios ná ton ndap ke, gab bexa le'a be men ncho nat ndee ugap nak. Le'a bexa Nínive mla'a be ta ugap nak bexa gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Jonás. Ná le'a nat le'a dub xa mas nsak ndo' Jonás nso' sa ndee.

Xe'a no sa ukaw

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Le'a na'an ton kich dub xe'a, cha usob xa-yá dub sa xga'ach. No ni len dub caj lá usob xa-yá. Ndi ga'ap usob xa-yá, ndontsa le'a be men nyote len ni'i wa ina' xe'a wa. ³⁴ Le'a ngusndo' dub men le'a nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo' bega ta wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a. Ná tal le'a ngusndo' bega na'anpa ta wen, le'a bega ndi

nkesea sa ukaw. ³⁵ Bla'ach bega le'a len lado'o bega nchoka xe'a ten Dios, na'anpa sa ukaw gak-a. ³⁶ Tal le'a len lado'o bega idubka ncho xe'a ten Dios, le'a bega ni dub tuzh na'anpa ncho sa ukaw. We'e le'a bega ini'í itea be ta'a, cuent gor na nsu xe'a sa nso' bega.

*Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)*

³⁷ Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo' be men, le'a dub xa fariseo cha unab ndo' Jesús ya'daw Jesús ta lid xa. Cha uyo'o Jesús, cha usob xa ndo' mes. ³⁸ Parea le'a Jesús na'anpa una'a lak nibe'e costumbr ten bexa fariseo. Le'a gor na uni'í xa fariseo ta wa, cha ngwanseana xa. ³⁹ Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a bego xa fariseo uzhebpa nyu' ladna yat tso'o vas nsea plat, pareo le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no uzhebpa nsa'ab ladna bega be ta'a. ⁴⁰ ¡Bego xa lá nsakyo'ón! ¿Lá ini'í bega zha le'a Dios xa na mbinde'e idub las men, le'a xa wa le'aka nsa'a gealnaban ten be men? ⁴¹ Bsa'a bega be ta gakno bexa uban nak, we'e umbi'i gak bega ndo' Dios.

⁴² 'iPro'ob bego xa fariseo! Le'aka nak nsa'a bega dub gen byonxtil lat dub ti'i gen-a uxen bega, no liga ndanno bega rud no iteata be ta xge'a ndas bega. Parea na'anpa utsin nak bega ndo' be men, no ni lá ndankeo bega Dios. Be ta wen ndee nsabndo' gun bega, no usa'aka bega be ta wa lakka ndun bega nat.

⁴³ 'iPro'ob bego xa fariseo! Le'a bega nti be sa mas nsak isob bega len be ni'i sa nzhealbe

beuna xa judio. No nlad bega utsin inidi'izh be men ndo' bega be ndo' xge'e.

⁴⁴ 'iPro'ob bego mech ten ley no bexa fariseo! Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap. Le'a bego nak cuent dub ba'a ni lá nluu. Le'a be men nsea tso'o-yá, para ni lá ini'í bexa xta'an-a.

⁴⁵ Le'a dub mech ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:

—Mech, le'a go no ndo' besa kwea' uní'i.

⁴⁶ Le'a Jesús cha ndab:

—iPro'ob bego mech ten ley! Le'a be ta sian nluu bega wa cuent dub yo'o kwe'a ni lá uxik be men go'o-yá. Ná le'a bega ni dub ngutsya'a na lá ndakno bexa go'o bexa-yá.

⁴⁷ 'iPro'ob bego! Le'a be usan gox polta ten bega mbit bexa ndadi'izh sakndo' Dios. Ná nat le'a bega ndi ndande'e ta chul nsob sa mga'ach bexa wa. ⁴⁸ Le'a ta wa nluu le'a bega dubtsaka nak no be usan gox polta ten bega. Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh sakndo' Dios, ná nat le'a bega nsaxkwa'aga ba'a ten bexa wa.

⁴⁹ 'Ta we'e lnde'e ndab Dios: “Le'a na' utu'ubkata bexa ndadi'izh sakndo' na', no bexa ndadi'izh di'izh ten na'. Le'a ncho bexa utu'ub na' wa le'a be men gut xa, no ncho bexa le'a be men ugap gunno xa.” ⁵⁰ Ta we'e le'a bego ncho tiemp nat gap ke ten itea bexa ugap li ndut bexa mbidi'izh sakndo' Dios wa gast idub zha utexanta gizhliyo. ⁵¹ Le'a ta wa gast zha ngut Abel no gast zha ngut Zacarías, mbit be men xa wa wats altar dub lad wats ni'i ten Dios. Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios utsaksi be men ncho nat ke ten iteanak be ta mbin bexa polta wa.

52 'iPro'ob bego mech ten ley! Le'a bega nka igondo' be men Dios. Le'a bega lá nchando' Dios, no ni lá nla'a bega igondo' bexa Dios.

53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús, le'a be mech ten ley no bexa fariseo uzhebpa ndakloobe ndo' Jesús. Cha usaxan bexa unabdi'izh bexa sian ta ugan, 54 nlad bexa gab Jesús dub ta lid le'a nak, ndontsa ke we'e usake bexa Jesús.

12

Jesús ndab lá gak be xmen xa cuent bexa fariseo

1 Le'a gor wa le'a sian mil be men ulaya' wats Jesús, gast nso' bexa tso'o xo'o ltsa'a bexa tant dub kwa'ad bexa. Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—Uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo, le'a bexa nlu'u cuentta xa wen, ná le'a bexa ugap nak. 2 Le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor le'a be ta wa ulu'ukabe. No itea be ta ngachyo'o, le'a gal gor le'a be men ini'íka ta wa. 3 Ta we'e le'a itea ta ndadi'izh bega dub sa ukaw, le'a ta wa sgenka ndo' xe'a. No itea ta xga'ach ndadi'izh bega len ni'i, le'a ta wa gast idub gezh sgenka.

Jesús ndab ná ton ndo' ná nsabndo' izheb be men

(Mt. 10:26-31)

4 'Le'a na' gáp ndo' bego nak amig ten na', lá izheb bega ndo' bexa ndut men, le'a bexa wa ta we'etsa sun gan gun. 5 Ndi gáp na' ndo' bega ná ton ndo' ná nsabndo' izheb bega: bzheb bega

ndo' Dios, xa na sun gan gut be men, cha utsa'ab xa gealnaban ten bexa infierno. Le'a na' gáp ndo' bego, ndo' xa we'e bzheb bega.

⁶ 'Le'a dub ga'ay migin nzhe'a top med byux, ná le'a cuent ten Dios le'a kadga dub migin wa nsak. ⁷ Lá izheb bega le'a bega mas nsak ndo' be migin. Le'a Dios uzhebpa nla'ach bega gast uni'í xa plo gichgek bega.

*Jesús ndab lá idono ladna be xmen xa xa
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ No ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa xmen na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga gáp ndo' be angel ten Dios le'a xa xmenka na'. ⁹ Parea le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa na'anpa xmen na', le'a na' noga gáp ndo' be angel ten Dios le'a xa wa na'anpa xmen na'.

¹⁰ 'Le'a tal ton inisi na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, le'a Dios sunge'ka ladna ta wa. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a Dios lá gunge' ladna ke wa.

¹¹ 'Le'a bega yak cuent ndo' bexa nibe'e ten bexa judio no ndo' be juez no ndo' bexa nakti'in. Parea lá yu' ladna bega xte'e ika'ab bega, no xte'e utsakndo' bega, ¹² le'a Espíritu ten Dios le'a uluu xte'e gab bega gor wa.

Dios ndab le'a bexa rik xa prob

¹³ Le'a lat be men kwa'ad wa uto'o dub xa ndab ndo' Jesús:

—Mech, gud go ndo' wit na' ite besa be ta'a msa'a xus besa.

14 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Na'an ton mso' na' gak na' juez ite na' be ta'a ten bega.

15 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—Bla'ach bega na'anpa isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a, le'a be ta sian ndap dub men lá isu'u gun wen yoo xa.

16 No msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:

—Uyo'o dub xabgi'i rik uzhebpa ngok ta'a ndo' yo ten xa. 17 Cha mbinbe'e xa wa: “¿Xte'e gun na' nat? ¿Pa kocha'aw na' be ta sian ndee?”

18 Tso'o wa mbinbe'e xa: “Na' unila xte'e gunno na'-yá. Na' ulate be sa nyocha'aw be ta'a ten na'. Cha gunde na' stapla be sa mas ubi'i, sa yoo be ta sian ndee no iteata be ta'a ndap na'. 19 Cha gáp na' ndo' na' le'a na' ndap sianpa be ta gaw na sian li'in. Cha une na', no gaw na', no go'o na', no iten lad na'.”

20 'Ná le'a Dios ndab: “Mgi'i, ngud nak lu. Le'a te'al nat le'a lu gat. ¿Cha ton ya'anno be ta sian ulocha'aw lu ba' zha?”

21 Nsea ndab Jesús ndo' be men:

—Li nak be men na nlad gap sian ta'a ndo' gizhliyo, parea le'a ndo' Dios le'a xa uban nak.

Dios nla'ach be xmen na
(Mt. 6:25-34)

22 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—Ta we'e le'a na' gáp ndo' bega lá yu' ladna bega xta'an gaw bega ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá yu' ladna bega. 23 Le'a gealnaban ten bega mas nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a bega mas nsak ndo' be xab bega. 24 Binbe'e bega

lak nak be migin, ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e ma ta gaw ma, no ni lá ndap ma dub sa nyocha'aw ta gaw ma, ná le'a Dios ngawka ma. ¿Lá ini'í bega zha le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin? ²⁵ No ni dub bega tal le'a xa uzhebpa yu' ladna, lá gun xa gan ga'al xa ni stol metr. ²⁶ Tal le'a bega ni ta tuzh wa lá yoo gan gun, ¿xta'an ngi nyu' ladna bega iteata be ta'a zhaga?

²⁷ 'Bwi'i bega ndo' be gé'e no xte'e ndi'ibya'al-a, parea ni lá ndun-a ti'in, no ni lá ndande'e-yá lad. Ná le'a na' gáp ndo' bega le'a lat itea be lad uzhebpa wen ngok Salomón na'an dub lad chul lakta dub gé'e. ²⁸ Le'a Dios lita chul ndanno be gé'e ndi'ib be ge'e, ná ta gal ge'atsa yabto'og-a cha yol'-a. Parea le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' dub gé'e, ta we'e le'a Dios saknokaga bega maska ndidotsa nge' ladna bega Dios. ²⁹ Ta we'e lá gunbe'e bega xta'an gaw bega no xta'an goo bega. Ni lá yu'ta ladna bega ta wa. ³⁰ Le'a be men lá nchando' Dios wa itea be ta ndee nkwa'an xa, ná le'a Dios Xus beuna uni'íka xta'an nki'in bega. ³¹ Ndi bkwa'an bega xte'e gak bega dub men le'a Dios nibe'e, we'e le'a Dios sa'aka iteanak be ta nki'in bega.

*Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a
(Mt. 6:19-21)*

³² 'Lá izheb bego nak cuent be borreg ten na', le'a Dios Xus bega usa'a sa nibe'e xa yoo bega. ³³ Bdo'o bega be ta ten bega, cha btse'a bega med wa ndo' bexa uban nak. Tal le'a bega li gun, le'a bega li kocha'aw sian ta'a gibe'a. Le'a ta wa

cuent dub bols lá gak gox, dub sa na ni wa'an lá yoo gan yate, no ni mbes lá gaw-a. ³⁴ Tal le'a bega li gun ta wen wa, we'e le'a bega mas ukwa'an ta nsak ladna Dios.

Jesús ndab list kwe be xmen xa

³⁵ 'List ute bega, no isengi'la xe'a ten bega. ³⁶ Gok bega cuent dub mos nkenkea' gor ilen xa nibe'e ten xa, mto'o xa sa mchilya'a men. Le'a gor ila'ncha' xa wa cha kwezh xa mos, le'a mos wa listla nso'uxa'al sa yoo xa. ³⁷ Uzhebpa wen yoo ladna be mos ndena'be gor ila'ncha' xa nibe'e ten na. Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nibe'e wa cha gab ndo' mos isob xa ndo' mes, cha usa'a xa ta gaw mos wa. ³⁸ Guni'i xá gor ilen xa, tal ilen xa utol te'al natal ilen xa gor nsayat xe'a, tal le'a be mos wa listka nde, le'a bexa wa wen yoo.

³⁹ 'Parea le'a na' nlad yakbe'ena bega ta ndee: le'a tal le'a dub xwan ni'i uni'í xá gor gi'id dub wa'an ta lid xa, le'a xa isob ula'ach ndontsa na'anpa yoo wa'an len lid xa kowa'an be ta'a ten xa. ⁴⁰ Ta we'e no bega list ute, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal dub gor ni lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap (Mt. 24:45-51)

⁴¹ Le'a Pedr cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ta msaktabe'e go wa, ¿ndab ga ta wa ndo'tsa besa zha, nate no ndo' itea be men?

⁴² Le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton bega nak cuent dub mos ndák ndun lak ndab dub xwan ni'i? Le'a xwan ni'i wa ucha'an

mos wa inibe'e xa stapla bexa ndun ti'in ten xa wa, no usa'a mos ta gaw bexa. ⁴³ Le'a gor na ila'ncha' xwan ni'i wa uzhebpa wen yoo ladna mos ndun lak ndab xa wa. ⁴⁴ Le'a na' gáp ndo' bega le'a xwan ni'i wa uso' mos wen wa, inibe'e xa itea be ta ndap xa wa. ⁴⁵ Ná tal le'a mos wa dub xa ugap, gunbe'e xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa nle'ata ilen. Cha ndi isaxan xa kin xa iteata be mos wa, be xabgi'i no be xagots. No gaw xa no goo xa no gun xa gealgu. ⁴⁶ We'e le'a xwan ni'i wa cha ila'ncha' dub wizh no dub gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa. Cha uzhebpa utsaksi xa mos wa lak ntsaksi xa itea be mos lá nxobgek.

⁴⁷ 'Tal le'a dub mos uní'íka xta'an nlad xa nibe'e ten na, ná ni lid list ngun xa, no ni lá ngun xa ta nlad xa nibe'e ten xa, le'a xa wa uzhebpa gealkwea' ini'í. ⁴⁸ Ná tal le'a dub mos ni lá nchando' xte'e nak ta nlad xa nibe'e ten na, cha ndun xa ta na nsabndo' utsaksi bexa xa, le'a xa wa mas uxee gealkwea' ini'í. Le'a itea bexa na mas sian ta'a msa'a Dios ndák xa, le'a bexa wa liga sian ti'in nsabndo' gun ndo' Dios. No le'a bexa na mas sian ta'a nsa'a Dios ula'ach bexa, le'a bexa wa liga nsabndo' mas uxobgek ndo' Dios.

*Le'a Jesús le'a ndun iteltsa'a be men
(Mt. 10:34-36)*

⁴⁹ 'Le'a na' ndal utsengi' ndo' gizhliyo ndee. Le'a na' nlad malay-a nsayol'la. ⁵⁰ Le'a na' ned nsabndo' iti'id ndo' dub gealkwea' si'il, no uzhe'eb kwea' ncho lad na' gast iti'id na' ta wa. ⁵¹ Lá gunbe'e bega le'a na' ndee ndal ndontsa uzhe'eb wen kwe be men ndo' gizhliyo. Le'a na'

ndi ndal le'a be men iteltsa'a. ⁵² Le'a nat idubta ndo' ndee, tal le'a dub ni'i ncho ga'ay men le'a chon xa wa gakloo ndo' stop xa, no stop xa wa gakloga ndo' yon xa wa. ⁵³ Ncho be xabgi'i gakloo ndo' be xinbgi'i na; no le'a be xin xa gakloga ndo' xa. Le'a ncho be xagots gakloo ndo' be xingots na; no le'a be xingots xa gakloga ndo' xna'a na. Le'a be xagots no gakloo ndo' xinxix na; no le'a xinxix xa gakloga ndo' le'aka xnazha'ap xa.

Be men lá nyakbe'ena ta ndun Jesús

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa:

—Le'a gor na na' bega nlen xkaw lad nda'as wizh, cha ndab bega le'a gi ila', cha lika ndak-a.

⁵⁵ No zha na nlen mbi lad sur, cha ndab bega le'a wizh wa uzhebpa utii gak, cha likaga ndak-a.

⁵⁶ ¡Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap! Nyakbe'ena bega xte'e nak ta na' bega gibe'a ba' no be ta gizhliyo ndee, ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun Dios tiemp nat.

Nsabndo' ukwanlad bexa xte'e lá usake be men bexa

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ 'Bwi'i bega naga le'a nak ta ndun bega.

⁵⁸ Le'a tal ton nlad usake bega, wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso' xa ndo' juez. Le'a tal xa usake bega ndo' juez, le'a juez cha yun cuent bega ndo' xa nla'ach litgi'ib, cha uke'a litgi'ib xa bega. ⁵⁹ Le'a na' gáp le'a bega lá ito'o sa wa gast kixka bega iteanak ta nsa'ab bega wa.

13

Nsabndo' ula'a bexa ta ugap nak bexa

¹ Le'a gor wa le'a be men cha ndab ndo' Jesús, xte'e mbit be soldad ten Pilat pla bexa Galilea, gor na nsa'a bexa man xnab ndo' Dios. ² Le'a Jesús cha ndab:

—¿Nsak bega zha le'a ta na li ngwasea bexa Galilea wa li ngok geal le'a bexa mas ndap ke ndo' iteata be men Galilea zha? ³ Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak. Le'a tal bega lá ula'a be ta ugap nak bega, le'a itea bega no sat. ⁴ ¿Nati nsak bega zha le'a isati'in bchon be men na li ngut gor ulayat torre Siloé tso'o bexa wa mas ndap ke ndo' itea bexa ndencho Jerusalén wa? ⁵ Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak. Tal le'a bega lá ula'a be ta ugap nak bega, le'a bega itea sat.

Dub cuent ten ya la'aw

⁶ Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:

—Le'a dub xabgi'i ndap dub ya nsa'a ngus la'aw. Le'a ya wa nsob ndo' yo sa ncho ya uv ten xa wa. Cha ngol gor ngwa'kwa'an xa ngus ndo' ya la'aw wa, ná lá izheal xa-yá. ⁷ Cha ndab xa ndo' mos ten xa, xa nla'ach be ya wa: “Una', le'a chonla li'in nchasea ndalkwan na' ngus ndo' ya ndee, ná lá nzheal na'-yá. Nat ulobto'og-a, ndontsa ndi gakti'in sa nsob-a.” ⁸ Le'a xa na nla'ach ya wa cha uka'ab ndab ndo' xa wa: “Señor, bla'a ga-yá li'in ndeetsa. Le'a na' uxach xan-a no ko'o na' kweal-a. ⁹ Tal le'a-yá sa'a ngus, lba'atsa nsob-a. Ná tal lá usa'a-yá ngus, we'e yabto'og-a.”

Jesús myunyakna dub xagots wizh ne'e be men

¹⁰ Le'a dub wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús nluu bexa len dub ni'i sa nzhealbe bexa wa.

¹¹ Le'a sa wa ulen dub xagots tso'otek dub ti'in bchonla li'in, ni lá yoo gan iso'ga'al xa. Le'a ta wa ta mbinno dub mbi bxin xa. ¹² Le'a gor uni'í Jesús xagots wa, cha utezh Jesús xa, cha ndab xa ndo' xagots wa:

—Xagots, le'a lu myaklana.

¹³ Cha mxo'ob Jesús be ya'a na tso'o xa. Le'a xa wa cha uso'ga'al, cha msa'a xa xno ndo' Dios.

¹⁴ Parea le'a xa nchansu ni'i wa cha ngokloo ke na myunyakna Jesús xa wa dub wizh ne'e bexa judio, ndab xa ndo' be men:

—Xo'op wizh nsabndo' gun beuna ti'in. Le'a len be wizh wa syo'o gan gi'id bega yakna bega, na'anpa be wizh ne'e beuna ndee.

¹⁵ Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a bego lá ndun lak ndab bega wa. ¿Lak bego lá nxa'ak bega xgon bega no xburr bega, nda'ugo bega ma nits wizh ne'e beuna zha?

¹⁶ Le'a maxu'u dub ti'in bchonla li'in li mbinno xagots ndee, dub xa ras Abraham. ¿Lid nsabndo' yakna xa wizh ne'e beuna zha?

¹⁷ Le'a gor na li ndab Jesús, le'a itea bexa na ndakloo ndo' Jesús wa cha mdo ladanabe. Ná le'a be men kwa'ad wa uzhebpa mten ladna no be ta wen ndun Jesús.

Dub cuent ten bid ten mostas
(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios be men? ¿Xte'ema gudi'izh na'-yá? ¹⁹ Le'a ta wa nak

cuent ta ngwasea dub bid ten mostas, ta ngos dub xabgi'i ndo' dub ble'a yo ten na. Cha ngo'ol-a gast ngok-a dub ya si'il, gast be migin mbinde'e xu'un ten na ndo' xos-a.

Dub cuent ten levadur
(Mt. 13:33)

²⁰ No ndab Jesús:

—¿Xta'an stub ta'a nak lak nibe'e Dios? ²¹ Le'a ta wa nak lak nyak levadur. Le'a dub xagots mgoch dub tuzh-a dub top ga'al kil arin. Ngol tso'o wa le'a idub ko'ob arin wa usabich.

Dub cuent ten dub puert uya'a
(Mt. 7:13-14,21-23)

²² Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, le'a xa nluu be men ncho be gezh ubi'i no be gezh byux.

²³ We'e le'a dub men unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ¿ndidotsa bexa gap gealnaban nunk lá idub zha?

Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' be men:

²⁴ —Bin bega juers yate bega to'o puert uya'a. Le'a na' gáp ndo' bega le'a kwa'adpa bexa nlad yate sa wa, ná le'a bexa lá gun gan. ²⁵ Le'a gor na yá mtsawla xwan ni'i to'o puert wa, le'a bega ya'anbe tso'o juer utsi'id to'o ni'i wa, gab bega: “Señor, bxa'al ga to'o ni'i yoo besa.” Parea le'a xwan ni'i wa ndi ika'ab gab: “Na' ni lá nchando' bega.” ²⁶ We'e le'a bega isaxan gab: “Le'a besa udawno ga, no nguno besa ga. No mbidi'izh ga ndo' besa be ndo' xge'e ten besa.” ²⁷ Le'a xa wa cha ika'ab gab: “Le'a na' lá nchando' bega. Nat bxo'on bega wats na', bego xa ndun ta ugap.”

²⁸ We'e le'a bego ini'í le'a Abraham no Isaac no

Jacob no itea be profet wa nde wats Dios sa nibe'e Dios, ná le'a bega ndi dub lad tso'o juer ya'anbe. Cha uzhebpa go'on bega no gaw bega ndeay bega, tant dub gealkwea' si'il ini'í bega.

²⁹ 'Le'a uzhebpa kwa'ad be men ilen itea lad ndo' gizhliyo, kwe bexa ndo' mes sa nibe'e Dios. ³⁰ Le'a ncho bexa na'anpa nsak nat wa, gal gor le'a bexa yak bexa nsak. No liga ncho bexa nsak nat wa, gal gor le'a bexa wa yak bexa na'anpa nsak.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén
(Mt. 23:37-39)

³¹ Bi le'a wizh wa ulaya' pla bexa fariseo ndab ndo' Jesús:

—Bka'an sa ndee le'a Herodes ndab gut lu.

³² Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Bya' bega cha gud bega ndo' mbeas wa, le'a na' bi ngontu'ub be mbi bxin len lado'o be men, no nyunyakna na' be men gizh. Parea yamer usando' na' ti'in ten na' wa. ³³ Le'a nat guni'i xta'an yoo le'a na' nda Jerusalén sa na nsabndo'ka gaa na'. Le'a dub xa ndadi'izh sakndo' Dios na'anpa nsabndo' gat dub lad sa nde Jerusalén.

³⁴ 'Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a bega ndut bexa ndadi'izh sakndo' Dios, no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian biaj nlad na' yunjunt na' bega, lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid ben ten ma len xkwag ma, ná le'a bega nunk lá ka'ab. ³⁵ Bla'ach bega, le'a nat le'a Dios ula'alad bega. No gáp na' ndo' bega le'a bega yá na'antapa ini'í na' gast gal wizh gab bega: “Dios

uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e."

14

Jesús myunyakna dub xabgi'i uyo'o gi'

¹ Le'a dub wizh ne'e bexa judio le'a dub xa nibe'e ten bexa fariseo mbi'i Jesús, ncha'daw bexa ta lid xa. Le'a sa wa le'a bexa fariseo nla'ach ná xte'e gun Jesús. ² Ná le'a lad ndo' Jesús nsob dub xa uzhebpa ncho gi'. ³ Le'a Jesús cha ndab ndo' be mech ten ley no ndo' bexa fariseo:

—¿Nsabndo' yunyakna beuna dub xa gizh wizh ne'e beuna zha nate na'an?

⁴ Ná le'a bexa ni lá ika'abbe. Le'a Jesús cha mgal las xa gizh wa, cha myunyakna Jesús xa, cha ndab xa ya' xa wa. ⁵ Cha ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:

—Tal le'a bega ndap dub burr natal dub ngon, cha ila'yo'o ma len dub so wizh ne'e beuna, ¿lid cha uxax ya'lo'o bega ma bi le'aka wizh wa zha?

⁶ Le'a bexa wa ni lá yo'ota gan xte'e ngabbe.

Dub cuent ten bexa ndanbe'e le'a xa uzhebpa nsak

⁷ Le'a Jesús nso'wi'i ndo' bexa na ulo xa fariseo kombid ndo' na wa, ná xte'e mti bexa sa mas nsak isob bexa. Cha mtenxe'a Jesús bexa xte'e nsabndo' gun bexa, ndab xa:

⁸ —Le'a gor na ko dub men kombid ndo' bega dub sa uchilya'a xa, lá isob bega sa mas nsak. Le'a gal gor na ilen stub xa mas nsak ndo' bega, ⁹ cha gab xwan ni'i wa usa'a bega sa wa isob xa mas nsak wa. We'e le'a bega uzhebpa ido ladna

yatsob bega gast tso'o li. ¹⁰ Le'a na' gáp ndi usob bega mas sitxá, ndontsa gor na ilen xwan ni'i wa, le'a xa ndi gab: “Amig, utsea isob lu mas gax ndee.” We'e le'a be men ini'í le'a bega xa nsak. ¹¹ Le'a tal ton gunbe'e le'a mas nsak, le'a gal gor le'a xa ido ladna. No liga le'a tal ton yak tuzh ndo' be men, le'a gal gor le'a be men ini'í le'a xa wa nsakka.

¹² No ndab Jesús ndo' xa na ulo kombid wa:

—Le'a gor na gun lu dub gast, lá ko lu kombid ndo' be amig ten lu, ni ndo' be wit lu, ni ndo' be ltsa'a lu, ni ndo' bexa rik ncho gax sa ncho lu. Ná ncha'a xa gal gor no ko kombid ndo' lu, cha litsa myo'so' ta mbin lu wa. ¹³ Le'a gor na gun lu dub gast, utezh bexa prob no bexa moch no bexa coj no bexa lá na'. ¹⁴ Li ndontsa wen yoo ladna lu, le'a bexa wa lá gun gan kix ta wa. Ná le'a Dios kixka ta wa gal wizh na ibangal bexa na ndun lak nlad Dios.

Dub cuent ten dub men ndun dub gast

¹⁵ We'e le'a dub xa na nsobno Jesús ndo' mes wa gor na mbi'ín xa ta wa, cha ndab xa ndo' Jesús:

—iUzhebpa wen yoo ladna xa na no gaw sa nibe'e Dios!

¹⁶ We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:

—Uyo'o dub xabgi'i ulo dub gast si'il ugaw xche'e xa kwa'adpa be men. ¹⁷ Le'a ngol gor na ya'gaw bexa, le'a xa wa cha mtu'ub dub mos ten xa, ya'yab xa ndo' bexa wa gidbe bexa le'a itea ta'a listla nak. ¹⁸ Parea le'a itea bexa wa cha ndab le'a bexa lá yoo gan ya'. Le'a xa ned wa ndab: “Binge' ladna go, le'a na' ti'i usi'i dub ble'a yo,

ta we'e lá yoo gan isea na', le'a na' ti'i gawi'i yo wa.” ¹⁹ Le'a xa itop wa cha ndab: “Binge' ladna go, le'a na' ti'i usi'i ga'ay nes ngon, ta we'e lá yoo gan isea na', le'a na' ti'i gayun preb ma.” ²⁰ Le'a stub xa cha ndab: “Le'a na' ti'i mchilya'a, ta we'e lá yoo gan isea na'.” ²¹ Le'a mos wa cha myach mya'yab xa ta wa ndo' xa nibe'e xa. We'e le'a xa wa cha ngokloo, cha ndab xa ndo' mos wa: “Uxax wa' ndo' xge'e ba' no be nes ten gezh ndee. Cha bi'i bexa prob sa ndee no bexa moch no bexa coj no bexa lá na'.” ²² Le'a mos wa cha ncha' ndab xa ndo' xwan ni'i wa: “Señor, le'a na' mbín ta ndab go wa, parea le'a ta lid ga ndee si'ilta nsa'ab.” ²³ Le'a xa nibe'e wa cha ndabgal ndo' mos: “Wa' be nes ubi'i no be nes byux, cha bin juers gi'id bexa sa ndee, ndontsa izheaka ta lid na' ndee. ²⁴ Le'a bexa ned ulo'o na' kombid ndo' na wa ni dub xa lá gawno na'.”

Ta nsabndo' gun bexa na nlad gak xmen Jesús

²⁵ Le'a tso'o wa uzhebpa kwa'ad be men ncha'ano Jesús. Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' bexa, ndab xa:

²⁶ —Tal ton nlad isankea tso'o na', le'a xa wa nsabndo' mas yankea na' ndo' xus xa no xna'a xa no xagots ten xa no be xin xa no wit xa no bsan xa. No mas yankea xa na' ndo' le'aka le'a xa. Tal le'a xa lid li gun, le'a xa lá yoo gan gak xmen na'. ²⁷ Le'a tal ton lá go'o cruz ten na cha isankea xa tso'o na', le'a xa wa lá yoo gan gak xmen na'.

²⁸ '¿Nati ton bega nlad gunde'e dub ni'i si'il, lid ned ngo'o bega cuent naga ndap bega dub lak med itatso' yando' ni'i wa zha? ²⁹ Tal le'a bega

utexan ni'i wa, cha lá gun bega gan yando'-yá, le'a itea be men na ini'i-yá uxi'idno bega. ³⁰ No gab bexa: "Le'a xabgi'i ndee msobxan ni'i, para lá ngun xa gan yando'-yá." ³¹ ¿No xá rey na kuyono stubga rey, lid ned ngo'o xa cuent naga sun dub ti'i mil xmen xa gan kuyono dub ga'al mil xmen stubga rey wa zha? ³² Tal le'a xa uni'í le'a xa lá gun gan, le'a gor na bi sitta nseabe bexa, le'a xa utu'ub dub xmen na ya'inabdi'izh ndo' stub rey wa ná plo ta'a usa'a xa ndontsa lá kuyo bexa. ³³ No liga bego na lá ula'a itea be ta'a ndap na, le'a bega lá yoo gan gak xmen na'.

Sed na yá na'antapa utix

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Le'a sed wa ta wen, para tal le'a-yá ito'o utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha? ³⁵ We'e le'a sed wa yá lá isu'uta, no ni kweal lá isu'u-yá gak-a, ndi yabitsa-yá. Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee.

15

Dub cuent ten dub borreg ula'

(Mt. 18:10-14)

¹ Le'a kwa'ad bexa nsen med nkix be men ndo' gobier no kwa'adta bexa ugap ulen wats Jesús, go'ón bexa ta ndadi'izh Jesús. ² Le'a bexa fariseo no be mech ten ley cha unisi Jesús, ndab bexa:

—Le'a xa ba' nchealtsa'a bexa ugap, no ndawno xa bexa ba'.

³ Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:

4 —Tal le'a dub bego ndap dub gayo'o borreg, cha ula' dub ma, ¿lá ula'a bega isadap ga'al ncho ti'in bdap ma wa ge'e wa zha, cha ndi ya'kwa'an bega ma na li ula' wa, gast plo izhealka bega ma? 5 Le'a gor na mzheal bega ma, le'a bega iten ladna uxo'ob bega ma tso'o xik bega yo'o bega ma. 6 Le'a gal gor na ilansea' bega, cha uchealte bega be amig ten bega no bexa ncho gax wa. Cha gab bega: “Bten ladna bega lakta nten lad na', le'a na' mzheal-la borreg ten na', ma ula' wa.” 7 Le'a na' gáp ndo' bego le'a Dios no be angel li mas nten ladna gor na nyach dub xa ugap wats Dios, ndo' isadap ga'al ncho ti'in bdap bexa wen, bexa lá iki'inta yach bexa wats Dios.

Dub cuent ten dub med ula'

8 “Tal le'a dub xagots ndap dub ti'i med nsak, cha mla' xa dub-a, ¿na'anpa cha ukegi' xa dub xe'a ged zha, cha ndon ku ulo'ob xa len lid xa, gast plo izhealka xa-yá? 9 Le'a gor na yá mzheal xa-yá, cha gab xa ndo' be amig ten xa no ndo' bexa ncho gax wa: “Bten ladna bega lakta nten lad na', le'a na' mzheal-la med ula' wa.” 10 Le'a na' gáp ndo' bego li nten ladna be angel ten Dios gor na nyach dub men ugap wats Dios.

Dub cuent ten dub men mlanseal' ndo' xus na

11 No ndab Jesús:

—Uyo'o dub xabgi'i ndap top xinbgi'i na. 12 Le'a xa tuzh wa cha ndab ndo' xus na: “Bsa'a ga be ta na ndal na'.” Le'a xus xa cha mtse'a be ta ten na ndo' bexa wa. 13 Ngol stapla wizh le'a xa tuzh wa cha mdo'o itea be ta li uka'a xa wa, cha ncha'a xa stubga nacion sit. Le'a sa wa

mbin gast xa med ten xa wa ndo' be ta'a ni lid nsabndo' gun xa. ¹⁴ Le'a tso'o na mte'a xa med wa, le'a sa wa uyo'o dub win si'il. Le'a xa wa no lá ndapla ta gaw na. ¹⁵ Cha mkwa'an xa ti'in gun xa ndo' dub men ncho sa wa. Le'a xa wa mtu'ub xa ya'keno xa be kuch. ¹⁶ Le'a ta na lita ndanna xa wa, gast nlad xa gaw xa gix ndaw kuch wa. Ná le'a xwan kuch wa lá usa'a ta gaw xa. ¹⁷ Cha mbinbe'e xa: "Plota mos ndap xus na' ta lid na no sian be ta ndaw xa ndap xa. Ná na' gast ngi sat tant ndanna na'. ¹⁸ Nat le'a na' nsea ta lid xus na', gáp na' ndo' xa: Le'a na' mbin dub ta ugap ndo' Dios no ndo' go. ¹⁹ Yá lá nsabndo' gab go le'a na' xin ga. Le'a na' ndi gak masa dub mos ten ga." ²⁰ We'e cha uto'o xa, nsea' xa ta lid xus xa.

'Le'a gor na bi sitta nsea' xa, le'a xus xa uni'íla xa, cha uzhe'eb mlats ladna xus xa xa. We'e uto'o xus xa karrel, cha udi'id xa xin xa. ²¹ Le'a xin xa cha ndab: "Le'a na' mbin ta ugap ndo' Dios no ndo' go. Yá lá nsabndo'ta gab go le'a na' xin ga."

²² 'Parea le'a xus xa ndi unibe'e ndo' be mos ndab xa: "Utseano bega dub lad ndon le'a wen gak xa, no dub ganil yoo ya'a xa, no dub nes gelgid uke'a xa. ²³ No wa'yo'o bega dub bser, ma ndon le'a ugeladna. Cha bit bega ma, le'a beuna ko dub gast si'il. ²⁴ Le'a xi'in na' ndee cuent dub xa ngutla, ná le'a xa mbangal. Le'a xa ndee dub xa ula', ná nat mzhealgal na' xa." Cha usaxan ulo bexa gast wa.

²⁵ 'Le'a gor wa le'a xin ned xa wa ndi ge'e nkesea. Ngol gor na nsalansea' xa gax ta ni'i, le'a xa mbi'inla ruid ten be musk no ruid ten bexa ndeyalndatsbe. ²⁶ Le'a xa cha utezh dub mos, cha

unabdi'izh xa ndo' xa wa ná xta'an ncho. ²⁷ Le'a mos wa cha ndab: “Le'a wit ga mla'ncha'. Le'a xus bega mbit bser nda'al wa, geal le'a wit ga ndon wen mtancha'.”

²⁸ 'Cha ngokloo xa wa, lá nlad xa yoo xa len ni'i. Le'a xus xa cha uto'o unab ndo' xa yoo xa len ni'i. ²⁹ Le'a xa cha uka'ab ndab ndo' xus xa: “Una' go plota li'in nxobgek na' ndo' ga, ndun na' ti'in ten ga. Ná nunk go lá usa'a masa dub chiv ko'o na' dub gast no be amig ten na'. ³⁰ Ná nat mla'ncha' xin ga ulo'o ga gast, mbit ga bser nda'al wa, ná le'a xa wa ndi mbin gast be med ten ga lat be xagots ugap.” ³¹ Le'a xus xa cha uka'ab ndab: “Le'a lu nunkka lá nla'a na'. Le'a itea be ta ten na' le'a ta wa ta tenka lu. ³² Le'a beuna nsabndo'ka ko dub gast no iten ladna beuna, le'a wit lu ndee cuent xa yá ngutla, ná nat mbangal xa. Le'a xa cuent xa ula', ná nat mzhe'algal min xa.”

16

Dub cuent ten dub mos na'anpa utsin nak ti'in mbin xa

¹ No ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Uyo'o dub xabgi'i rik, ndap xa dub mos nchansu be ti'in ten xa. Ngol dub wizh le'a be men msake xa ndo' xa rik wa, ndab bexa le'a xa ndun gast med ndo' dub ta ni lid nsabndo'.

² We'e le'a xa rik wa cha utezh xa wa, ndab xa: “¿Xte'e nak ta na ndon na' ndun lu? Úlo'o cuent ten be ti'in ndun lu wa, le'a lu lá gakta xa yansu be ti'in ten na'.” ³ Le'a mos wa cha mbinbe'e: “¿Xte'e gun na' nat? Le'a xa ten ti'in ndee yá lá usa'ata ti'in ndee gun na'. Le'a na' lá isu'u gun

ti'in ge'e. No ido lad na' ina'ab na' med ndo' be men. ⁴ Nat le'a na' unila xte'e gun na' ndontsa gor na ulat xa ti'in ndun na' ndee, le'a be men utsin gak ndo' na' ta lid bexa."

⁵ 'Le'a mos wa cha utezh kadga dub xa na nsa'ab ndo' xa rik wa. Cha ndab xa ndo' xa ned wa: "¿Plo ta'a nsa'ab go ndo' xa nibe'e na'?"

⁶ Le'a xa wa cha ndab: "Dub dap mil litr aceit nsa'ab na'." Le'a mos wa cha ndab: "Le'a git ndee gab plo ta'a nsa'ab go. Uxax bke'a ga top mil litr." ⁷ Cha ndab mos wa ndo' stubga xa: "Go zha, ¿plo ta'a nsa'ab ga?" Le'a xa wa cha ndab: "Dub gayo'o ngoch trig nsa'ab na'." Le'a mos wa cha ndab: "Le'a git ndee gab ná plo ta'a nsa'ab ga. Bke'a ga dub dap ga'al ngoch-a." ⁸ Le'a xwan ti'in wa cha mgondo' le'a mos wa list mbin. Le'a be men lá nchando' Dios mas listbe cuent ten be ta ncho ndo' gizhliyo, ndo' be men nchando' Dios.

⁹ 'Le'a na' gáp ndo' bega, binti'in bega med gizhliyo ndee ndontsa li gun bega gan amig. Le'a gal zha na itea med ten bega ndo' gizhliyo ndee, gap bega dub sa yoo bega, sa nunk lá idub.

¹⁰ 'Le'a xa na utsin nyansu dub tuzh ta'a, le'a xa wa liga utsin syansu be ta sian. Le'a xa na ni dub tuzh ta'a na'anpa utsin nyansu, le'a xa wa liga na'anpa utsin yansu be ta sian. ¹¹ No liga le'a bego na na'anpa utsin nyansu be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a Dios na'anpa usa'a ta'a ta ugeaka nsak yansu bega-yá. ¹² Tal le'a bega na'anpa utsin nyansu be ta na'anpa ta ten bega, le'a Dios na'anpa usa'a be ta na ndi'izh ika'a bega wa.

13 'Na'an ton yoo gan gun ti'in ndo' top xa nibe'e ten na. Le'a gal gor le'a xa dubtsa xa ikea ladna, le'a ndo' stub xa wa ixee ladna xa. No uxobgek xa ndo' dubtsa xa, le'a ndo' stub xa wa lá uxobgek xa. No liga tal le'a bega nkwa'an sian med, le'a bega lá isu'u gun ti'in ndo' Dios.

14 Le'a bexa fariseo mbi'ín ta li ndab Jesús wa, cha mxi'idno bexa Jesús, le'a bexa li nkwa'an sian med. 15 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:

—Le'a bega wen ndun ndo' ga'al be men, ná le'a Dios nchando' lado'o bega. Le'a be ta ni be men uzhe'eb nsak, le'a cuent ten Dios le'a ta wa na'an xti'in.

Ley ten Dios no tiemp inibe'e Dios

16 'Zha na biseata ilansea' Juan xa na ulalea' be men, le'a be ley mke'a Moisés no ta na mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios ndab xte'e gun be men. Ná le'a tso'o wa ulen di'izh wen ten Dios, ta na ndab xte'e inibe'e Dios be men. Nat le'a kwa'ad be men ndun juers gak bexa dub men le'a Dios nibe'e. 17 Parea le'a na' gáp le'a gibe'a no gizhliyo snitndo', ná le'a ni dub tuzh ley ten Dios na'anpa initndo'.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a men xagots ten na

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa stubga xagots, le'a xabgi'i wa ndapka ke ndo' Dios. No liga tal stub xabgi'i ika'aga xagots wa, le'a xa wa no ndap ke ndo' Dios.

Dub cuent ten dub xa rik no dub xa prob usalea' Lázaro

19 'Uyo'o dub xabgi'i rik, ngok xa sbe'en lad uzhe'eb uyap, ta konch ugats no ta nagud. Nsea itea wizh ngo xa dub gast uzhebpa wen ta lid xa. 20 No uyo'o dub xabgi'i prob nsalea' Lázaro uzhebpa gizh idub gid las xa. Le'a xa nsob tso'o juer to'o lid xa rik wa. 21 Le'a xa prob wa nsa'ab ladna gaw masa be ta'a nlate to'o mes ten xa rik wa. No gast be mbek nlen ndawle'e las xa prob wa. 22 Ná ngol dub wizh le'a xa prob wa cha ngut. Le'a be angel ten Dios cha mbi'i xa, usob xa wats Abraham gibe'a. Tso'o wa le'a xa rik wa no ngut, cha mga'ach xa.

23 'Ná le'a gor na uzhebpa kwea' naxncho xa rik wa infierno, le'a xa mwi'i ga'ap, sit mna' xa Abraham no Lázaro nsob wats xa. 24 We'e le'a xa rik wa cha uge' ndab: "Xus na' Abraham, blats ladna go na'. Btu'ub ga Lázaro ugazh xa masa dub ngutsya'a xa, cha gidlo xa-yá to'o na' ndontsa igalad na', le'a na' uzhebpa kwea' ncho'o ndo' beal' sa ndee." 25 Le'a Abraham cha ndab: "Xi'ín na', btse'a ladna lu le'a lu uzhebpa wen uyo'o ndo' gizhliyo, ná le'a Lázaro ndee uzhebpa kwea' uyo'o. Nat le'a Lázaro ndi wen ncho sa ndee, le'a lu kwea' ncho sa ba'. 26 No stubga ta'a gáp na': le'a sa nde besa ndee nsea sa nde bego ba' ncho dub bse'a uxenpa tlaw-a. Ta we'e le'a besa nde sa ndee lá yoo gan ya' sa ba'. No ni bego nde sa ba' lá yoo gan gi'id sa ndee."

27 'Le'a xa rik wa cha ndab: "Na'ab na' ndo' go xus na' Abraham, utu'ub ga Lázaro ta lid xus na', 28 sa na ncho sga'ay be wit na', ya'yab xa lá gun bexa lak mbin na', ndontsa na'anpa no bexa wa

ini'í gealkwea' ndee.” ²⁹ Le'a Abraham cha ndab: “Le'a bexa wa ndenoka ta mke'a Moisés no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios. ¡Nsabndo' gun bexa lak ndab ta wa!” ³⁰ Le'a xa rik wa cha uka'ab ndab: “Xus na' Abraham, le'a bexa wa ndenoka ta wa, parea tal le'a dub xa ngutla cha ibangal xa, we'e gudi'izh xa-yá ndo' bexa wa, le'a bexa sla'aka be ta ugap nak bexa.” ³¹ Ná le'a Abraham cha ndab: “Le'a tal le'a bexa lá gun lak ndab ta mke'a Moisés no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, le'a bexa wa ni likaga lá gungea ladna ta gudi'izh dub xa ibangal ndo' gealgut.”

17

Be men nsabndo' gunge' ladna ndo' be ltsa'a na

(Mt. 18:6-7,21-22; Mr. 9:42)

¹ Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta ugap, parea uzhebpa pro'ob dub xa ntsabgix stubga men. ² Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap, le'a xa wa mas gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa ikea dub ge' si'il gen na, cha utsa'ab be men xa len nitsdo'o.

³ 'iBla'ach bega xte'e nak bega! Tal le'a dub ltsa'a bega ugap gunno bega, bidi'izhno bega xa ndontsa lá gunta xa ta wa. Tal le'a xa igondo'ka ta li mbin xa wa, bingé' ladna bega ta wa. ⁴ Ná tal le'a xa dub ga'ad biaj ugap gunno bega dub wizhtsa, cha dub ga'adga biaj gab xa gunge' ladna bega ta li mbin xa wa, le'a bega nsabndo'ka gunge' ladna ndo' xa wa.

Be xmen Jesús nlad mas ige' ladna bexa Dios

⁵ Le'a isatibtop be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:

—Gokno ga besa ndontsa mas ige' ladna besa Dios.

⁶ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Tal le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya mostas, le'a bega sun gan gab ndo' dub ya sicómoro ba' igi'ib-a sa nsob-a, cha ya'tsob-a len nitsdo'o. We'e le'a ya ba' sunka lak ndab bega wa.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' xa nibe'e xa

⁷ "Tal le'a bega ndap dub xa ndun ti'in ndo' bega, dub xa nga'an ngon no nkeno xa be xman bega, le'a gor na mla'ncha' xa ngwa' xa ge'e, ni dub bega lá ndab ndo' xa: "Uyo'o, cha usob ndo' mes." ⁸ Le'a bega ndi gab: "Binde'e ta gaw xche'e na', cha utseano-yá. Cha list uso' usa'a lu ta iki'in na'. Gast itayaw na' we'eta gaw lu."

⁹ No lá nsa'a bega xno ndo' xa ndun ti'in ten bega wa geal mbintsa xa ta ndab bega. ¹⁰ No liga gok bega gor na yá mbin bega itea be ta unibe'e Dios, gudtsa bega ndo' Dios: "Le'a besa naktsa dub xa ndun ti'in ndo' ga, mbintsa besa lak unibe'e ga gun besa."

Jesús myunyakna dub ti'i xabgi'i nsén gealgizh lepra

¹¹ Le'a nes ncha'a Jesús gezh Jerusalén, ncha'tid xa sa nzhe'al distrit Samaria nsea distrit Galilea. ¹² Le'a gor na ulaya' xa to'o dub gezh, cha uto'o dub ti'i xabgi'i nsa'gea las na, nsén

gealgizh lepra xa. Cha sittsa ngwa'ibe bexa,
¹³ uge' ndab bexa:

—¡Jesús! ¡Mech! ¡Blats ladna go besa!

¹⁴ Le'a gor uni'í Jesús bexa, cha ndab xa:

—Wa' bego ndo' be ule'ay iwi'i xa bega.

Ndalen nso' bexa nes, cha myakna bexa.

¹⁵ Le'a gor na uni'í dub xa wa le'a xa myaklana, cha myach xa, uge' msa'a xa xno ndo' Dios.

¹⁶ Cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa, msa'a xa xno ndo' Jesús. Le'a xa wa dub xa Samaria. ¹⁷ Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—¿Ná lid dub ti'i bexa ta myakna wa zha? ¿Ma stub sge'a bexa wa nat? ¹⁸ ¿Nabtsa dub xa na'anpa xa Israel ndee myach mlen msa'a xno ndo' Dios?

¹⁹ Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:

—¡Goso', cha bya'! Le'a ta na mge' ladna lu na' wa mbin myakna lu.

Xte'e ilen Xin Dios stub biaj

(Mt. 24:23-28,36-41)

²⁰ Le'a bexa fariseo unabdi'izh ndo' Jesús ná pol gal zha inibe'e Dios ndo' gizhliyo. Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a zha inibe'e Dios na'anpa dub ta ini'í be men. ²¹ Lá yoo gan gab be men: “Una' go, le'a sa ndee sa nibe'e Dios”, no lá gab xa: “Le'a sa ba' sa nibe'e Dios.” Le'a na' gáp le'a Dios nibe'ela len lado'o be men.

²² Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Le'a gal zha le'a bega nlad ini'í na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, masa dub wizhtsa, parea le'a bega lá ini'í na' zha wa. ²³ Le'a ncho be men gab

zha wa: “Le'a xa wa nso' sa ndee”, natal gab xa: “Le'a xa wa nso' sa ba'.” Parea lá ya' bega ni lá isankea bega tso'o xa wa. ²⁴ Le'a lak nla' beal' usi'i nsu-yá xe'a itea lad gibe'a, no liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. ²⁵ Parea ned sian gealkwea' nsabndo' iní na', no be men ncho tiemp nat uxelad na'.

²⁶ 'Le'a lak ngok-a tiemp uyo'o Noé, liga gak-a gal zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

²⁷ Le'a tiemp na uyo'o Noé wa le'a be men ndeyaw, no ndo bexa, no ndeuchilya'a bexa gast wizh uyo'o Noé len barco si'il mbinde'e Noé. We'e ulen gilog mbit itea be men wa. ²⁸ No liga ngok-a zha uyo'o Lot wa, ndeyaw bexa no ndo bexa no nsi'i bexa ta'a no nado'o bexa ta'a no ndas bexa ta'a no ndeyunde'e bexa lid bexa. ²⁹ Ná le'a gor na uto'o Lot len gezh Sodoma wa, le'a Dios cha mtso'ol sa wa, cha ngut itea be men wa.

³⁰ 'No liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. ³¹ Le'a gal wizh we'e le'a be men ndi'ib gek lid na wa nsabndo' uxo'onbe, ni lá igen ko'o xa be ta'a len lid xa. Le'a bexa ndeyun ti'in ge'e ni lá igen ilansea' ta lid na. ³² Btse'a ladna bega lak ngwasea xagots ten Lot. ³³ Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa ndi gat. Ná le'a tal ton ndi ukwa'an gun ta nlad Dios, le'a xa wa sbanka.

³⁴ 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a te'al we'e le'a top xa ndeyats ndo' dub lo'on, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an. ³⁵ No liga le'a top xagots junt ndeyajw, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an. ³⁶ No liga le'a top xabgi'i

junt ndeyun ti'in ge'e, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.

³⁷ We'e le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:

—Señor, ¿pa yoo ta wa zha?

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a sa wa nax dub man ngut, no liga le'a zha ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

18

Dub cuent ten dub juez no dub xagots ngut xabgi'i ten na

¹ No msaktabe'e Jesús dub ta mluu xa ndo' be xmen xa, ndontsa mas uxik bexa gudi'izhno bexa Dios. ² Ndab xa:

—Le'a dub gezh uyo'o dub juez ni lá ndap mod ndo' Dios no ni ndo' be men. ³ Le'a gezh wa nchoga dub xagots ngut xabgi'i ten na. Le'a xagots wa cha ngwa'usake dub xa nyono xa ndo' juez wa, gun juez regl ta wa. ⁴ Le'a kwenla le'a juez lá ka'ab gun ta nlad xagots wa, parea ngol gor mbinbe'e juez, ndab xa: “Na' ni ndo' Dioska lá ndap mod no ni ndo' be men, ⁵ parea le'a na' ne'e ladna tant ndi'id xagots ndee ndo' na'. Nat gun na' ta nlad xa, ndontsa yá lá gi'idta xa, le'a na' ngi saklola ndo' xa.”

⁶ Le'a Jesús cha ndab:

—Bla'ach bego xte'e ndab juez wa, ná xa dub xa ugap nak. ⁷ ¿Nsak bega zha le'a Dios lá gakno bexa mti Dios, bexa na te'al tezhea nab ndo' Dios gakno Dios xa? ¿Nsak bega zha kwenpa ti ika'ab Dios ndo' bexa wa? ⁸ Le'a na' gáp ndo' bega le'a

Dios uxax sakno bega. Ná le'a gor na ilengal na',
 Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ¿bi szheal na' men
 nge' ladna Dios ndo' gizhliyo zha wa zha?

*Dub cuent ten dub xa fariseo no dub xa nsen
 med*

⁹ Le'a wats Jesús nde pla bexa ndanbe'e le'a
 mas ndun be ta wen ndo' lak ndun be ltsa'a
 bexa. Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa wa,
 msaktabe'e xa dub ta'a, ndab xa:

¹⁰ —Le'a top xabgi'i uto'o ncha'yadi'izhno Dios
 tale ten ni'i ten Dios. Le'a dub xa wa xa fariseo,
 le'a stub xa wa xa nsen med nkix be men ndo'
 gobier. ¹¹ Le'a xa fariseo wa cha uso' ndab ndo'
 Dios: “Dios, le'a na' nsa xno ndo' go, geal le'a
 na' lá ndun lak ndun be men xa'aga, bexa na
 ndun gealwa'an no bexa ugap ndanno be men
 no bexa na ngal stub xa na'anpa xagots ten xa.
 No ni lá nak na' lak nak xa nsen med ba'. ¹² Le'a
 na' lá ndaw top wizh kad dub len sman, no nsa
 na' diezmo ten itea be ti'in ndun na'.”

¹³ 'Ná le'a xa nsen med wa sittsa nso'. Ni lá
 nwi'i xa ga'ap, ndi msagolp xa lado'o xa tant
 kwea' ncho ladna xa, cha ndab xa: “Dios, blats
 ladna go na', le'a na' sian ta ugap ndun.”

¹⁴ 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nsen med wa
 wen mya'an ndo' Dios gor na mlansea' xa ta lid
 xa. Ná le'a xa fariseo wa na'anpa wen mya'an
 ndo' Dios. Le'a tal ton gab le'a nsak, le'a cuent
 ten Dios le'a xa wa na'anpa nsak. Ná le'a tal ton
 yak tuzh, le'a cuent ten Dios le'a xa wa nsakka.

Jesús nsea be me'ed
(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 No ulenno be men be me'ed ten na wats Jesús, ndontsa uxo'ob Jesús ya'a na gek be me'ed, inab xa ula'ach Dios be me'ed wa. Le'a gor uni'í be xmen Jesús li nseabeno be men me'ed wa, cha uteyo bexa be men wa. 16 Ná le'a Jesús cha utezh be xmen na, cha ndab xa:

—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bego gi'id be me'ed, le'a sa nibe'e Dios yate bexa yak lak nak be me'ed ndee. 17 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton lá ula'a inibe'e Dios xa lak dub me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa nibe'e Dios.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 We'e le'a dub xa nibe'e ten bexa judio cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab xa:

—Mech wen, ¿xta'an gun na' ndontsa no na' gap gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub?

19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen ndo' gizhliyo, ndon nabtsa Dios wen nak. 20 Le'a lu yá uni'íka ta ndab ley ten Dios: “Lá ugal lu xa ten stubga men. Lá gut lu men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in. Wankea xus lu nsea xna'a lu.”

21 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:

—Iteanak be ta wa ndunka na' idub zha tuzhta na'.

22 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab Jesús ndo' xa:

—Stub ta'a ndun jwalt gun lu: bdo'o itea be ta'a ten lu, cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a ndo' Dios. Cha utsea cha usankea tso'o na'.

23 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa, le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna, geal le'a xa dub xa rikpa. 24 Le'a gor na uni'í Jesús le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna, cha ndab Jesús:

—Uzhebpa ugan yate dub xa rik sa nibe'e Dios.

25 Ndi mas lid bid itid dub came ge'ed xan dub yagux, ndo' yak dub xa rik xa nibe'e Dios.

26 Le'a bexa na mbi'ín ta wa cha unabdi'izh bexa ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Tonxá sun gan yate sa nibe'e Dios zhaga?

27 Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan. Ná le'a cuent ten Dios le'a-yá syo'oka gan.

28 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:

—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a ndap besa, cha ndi usankea besa tso'o ga.

29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton ula'a inibe'e Dios xa, ta we'e nla'a xa lid xa no xus xa no wit xa no xagots ten xa no xme'ed xa, 30 le'a xa wa mas sian be ta'a ika'a tiemp nat. No le'a tiemp ti'i ilen le'a xa wa gap gealnaban nunk lá idub.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Cha utezh Jesús isatibtop be xmen na, ndab xa:

—Bla'ach bego, le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa yoo itea be ta mke'a bexa polta sakndo' Dios cuent ten na' ndee, Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

32 Le'a na' yak cuent ndo' ya'a bexa na'anpa xa judio. Le'a bexa wa usalad gunno na', no xela iní'i bexa ndo' na', no uchukko bexa ndo' na'.

³³ No uzhebpa kin bexa na', we'e gut bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na' ibangal ndo' gealgut.

³⁴ Ná le'a be xmen Jesús ni lá ini'í bexa xta'an mbidi'izh Jesús, geal le'a ta wa dub ta lá yoo gan yakbe'ena bexa.

*Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)*

³⁵ Le'a gor na yá ncha'laya' gax Jesús gezh Jericó, le'a to'o nes wa nsob dub xabgi'i lá na', nab xa med ndo' be men. ³⁶ Le'a gor na mbi'ín xa ncha'tid be men, cha unabdi'izh xa ndo' bexa wa ná xta'an ta wa. ³⁷ Le'a bexa wa cha ndab:

—Le'a sa ndee nseatid Jesús xa Nazaret.

³⁸ We'e cha uge' ndab xa:

—¡Jesús, xin David! ¡Blats ladna go na'!

³⁹ Le'a bexa na nseabe ned wa cha uteyo xa wa ndab bexa:

—Lá kwezhta lu xa ba'.

Parea le'a xa ndi mas uge' ndab:

—¡Xin David! ¡Blats ladna go na'!

⁴⁰ We'e le'a Jesús cha ngwa'iso', cha unibe'e xa ya'yo'o bexa xa lá na' wa. Le'a gor na ulansea xa, cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:

⁴¹ —¿Xta'an nlad lu gunno na' lu?

Le'a xa cha ndab:

—Señor, le'a na' nlad ina'.

⁴² Le'a Jesús cha ndab:

—Nat myakna lu lak mge' ladna lu na'.

⁴³ Bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la, cha no xa usankea tso'o Jesús, ndab xa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert. No itea be men na uni'í ta wa noga li ndab.

19

Jesús mzhe'al Zaqueo

¹ Le'a gor ulaya' Jesús gezh Jericó, le'a xa nseatid len gezh wa. ² Le'a sa wa ncho dub xa rik nsalea' Zaqueo. Le'a xa wa xa nibe'e ten bexa nsen med, ta nkix be men ndo' gobier Roma. ³ Le'a xa nlad ini'í Jesús, parea le'a xa lá na' Jesús tant kwa'ad men nde sa wa, le'a xa wa dub xa uxu'ubma. ⁴ Cha uxax mned xa ndo' be men wa, cha ukea xa ndo' dub ya sicómoro sa itid Jesús ndontsa ini'í xa Jesús. ⁵ Le'a gor ulaya' Jesús sa wa, cha mwi'i xa ga'ap ndo' ya wa, cha ndab xa ndo' xa wa:

—Zaqueo, uxax ula' sa ba', le'a te'al ndee le'a na' nsabndo' yo'o ta lid lu.

⁶ Le'a Zaqueo cha uxax ula', nten ladna xa mbi'i xa Jesús ta lid xa. ⁷ Le'a gor uni'í be men ta wa, itea bexa ndenisi Jesús, ndab bexa le'a Jesús uyote len lid dub xa ugap. ⁸ Ngol gor le'a Zaqueo cha uso' ndab ndo' Jesús:

—Bwi'i go Señor, le'a na' usa itol be ta'a ndap na' ndo' bexa uban nak. No tal ncho xa mbin wa'an na' med ten na, le'a na' yun cuent med wa gast dap biaj.

⁹ Le'a Jesús cha ndab ndo' Zaqueo:

—Nat le'a Dios mtsu'u ke ten lu no ke ten bexa ltsa'a lu, geal le'a lu nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios. ¹⁰ Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ndalkwan bexa sit nak wats Dios, ndontsa ko na' bexa ndo' be ke ten bexa.

Dub cuent ten ti'i med nsak

¹¹ Le'a bexa na ndeyo'ón ta ndadi'izh Jesús wa ndanbe'e le'a tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo

yamer ilen. Ta we'e le'a Jesús cha msaktabe'e stub ta'a, geal le'a xa nso'la gax sa nde Jerusalén.

¹² Ndab Jesús:

—Uyo'o dub xabgi'i nsak. Le'a xa wa list nso' ya' stubga nacion sit. Le'a sa wa le'a dub xa mas nibe'e usa'a permis gak xa rey le'aka lazh xa, le'a tso'o wa cha yach xa. ¹³ Le'a gor na biseata ito'o xa nsak wa, cha utezh xa dub ti'i xmos xa, cha msa'a xa dub ga'ga med nsakpa gunno bexa ti'in ndalen li na'an xa. ¹⁴ Parea le'a be men lazh xa wa nxee ladna ndo' xa, cha mtu'ub bexa dub men gab ndo' xa mas nibe'e wa le'a bexa lazh xa nsak wa lá nlad le'a xa wa gak rey.

¹⁵ 'Ná le'a xa mas nibe'e wa ulaxo'obka xa wa gak xa wa rey. Le'a gor na mlansea' xa lazh xa, cha utezh xa be xmos xa, bexa na li msa'a xa dub ti'i med nsak ndo' na wa, ndontsa ini'í xa na xti'in mbinno bexa ta wa. ¹⁶ Le'a mos ned wa ulen cha ndab: “Señor, le'a med li msa'a go wa myak dub ti'i-yá.” ¹⁷ Le'a rey wa cha ndab: “Uzhebpa wen lu mos. Le'a ta na li wen mbin lu ti'in nsea dub tuzh med ndee wa, ta we'e le'a nat le'a lu inibe'e dub ti'i gezh.” ¹⁸ No liga ulen xa itop wa, cha ndab xa: “Señor, le'a dub med li msa'a ga wa myak dub ga'ay-a.” ¹⁹ Le'a rey wa cha ndab: “Le'a lu no inibe'e dub ga'ay gezh.”

²⁰ 'Cha ulenga xa yon wa ndab: “Señor, ndee med ten go. Le'a na' ndee ulocha'aw med ndee ndo' dub ble'a lad. ²¹ Le'a na' nzheb ndo' go, geal le'a na' uní le'a go uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen ga be ta'a ni lid ta ten ga, no ntele'e ga be ta'a ni lid go ngas.” ²² Le'a rey wa cha ndab: “Le'a lu dub mos uzhe'eb ugap. Le'a be di'izh ndab

lu wa nluu le'a lu ugap ndun. Tal le'a lu uni'í le'a na' ndee dub xa uzhebpa nibe'e, no nsen na' be ta'a ni lid ta ten na', no ntele'e na' be ta'a ni lid na' ngas, ²³ ¿xta'an lá nga'ula'a lu med ba' banco, ndontsa nat nseal na' isen na' be xin med wa?" ²⁴ Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa: "Blat bega med nsén xa ba', cha bsa'a bega-yá ndo' xa nsén dub ti'i med ba'." ²⁵ Ná le'a bexa cha ndab: "Señor, le'a xa ba' yá ndapla dub ti'i-yá." ²⁶ Le'a rey cha ndab: "Le'a na' gáp le'a tal ton utsin gun, le'a bexa mas sian ta'a ika'a. Ná le'a tal ton na'anpa utsin gun, le'a bexa slat be ta ndido ndap xa wa. ²⁷ Ná le'a bexa na li ndakloo ndo' na' wa, bexa na lá nlad gak na' rey ten bexa, utseano bega bexa sa ndee. Cha ulobto'og bega gen bexa."

Jesús uyote Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ta wa, cha ncha'ata xa Jerusalén. ²⁹ Le'a gor na yá nsalaya' gax bexa gezh Betfagé no gezh Betania, no gax Bet Olivo, cha mtu'ub Jesús top be xmen na, ³⁰ ndab xa ndo' bexa wa:

—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee. Le'a gor na yate bega to'o gezh ba', le'a sa ba' ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh, dub ma ni dub men gol sob tso'o ma. Cha uxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee. ³¹ Le'a tal ton gab ndo' bega ná xta'an ngi burr ba' nxa'ak bega, cha gud bega le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.

³² We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal bexa burr wa lakka ndab Jesús. ³³ Le'a

gor na ndeuxa'ak bexa ma, le'a be xwan ma cha ndab:

—¿Xta'an nxa'ak bega burr ba' zha?

³⁴ Le'a bexa cha uka'ab ndab:

—Le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.

³⁵ Cha mbi'i bexa ma wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga xab bexa tso'o ma. Cha usob Jesús tso'o ma. ³⁶ Le'a be men cha mte be lad nbix bexa ndo' nes sa isea ma wa.

³⁷ Le'a gor na ncha'bela'yo'o bexa Bet Olivo, le'a bexa kwa'ad na nseabenkea tso'o Jesús wa mten ladnabe, uge' ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il, geal le'a bexa uni'í be uyon mbin Jesús. ³⁸ Uge' ndab bexa:

—iDios uzhebpa nla'ach xa nibe'e ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Uzhebpa wen yoo be men ndo' Dios gibe'a! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!

³⁹ Le'a lat be men wa no pla bexa fariseo nseabe, cha ndab bexa ndo' Jesús:

—Mech, uteyo ga be xmen ga ba' na'antapa li gab bexa.

⁴⁰ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' gáp le'a tal bexa ndee na'anpa iní'ibe, le'a be ge' ba' le'a isaxan iní'i.

⁴¹ Le'a gor na ulaya' bexa sa nluxe'a Jerusalén, le'a Jesús cha mwi'i ndo' gezh wa, cha mbi'in xa,

⁴² ndab xa:

—Gezh Jerusalén, uzhebpa nlad na' yakbe'ena lu ta ncho wizh nat, le'a ta wa le'a sun gan wen yoo lu. Parea le'a nat le'a lu lá yoo gan yakbe'ena-yá. ⁴³ Gal dub wizh ilen be men ukendo' lu, gunde'e bexa dub muro idub gangeak wats lu, no idub gangeak kwe bexa

ukendo' bexa lu. ⁴⁴ Cha ulate bexa lu Jerusalén, no bexa ncho sa ba' gatbe. Ni stub ge' ten lu lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na, ke na lá igondo' lu le'a Dios mbi'id ndo' lu.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a tale ten ni'i ten Dios

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Le'a Jesús cha ncha'a tale ten ni'i ten Dios, cha usaxan ngontu'ub xa bexa na nado'oti'ix be ta'a sa wa. ⁴⁶ Ndab Jesús:

—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios: “Le'a lid na' nak dub sa ndadi'izhno be men na'.” ¡Ná le'a bego ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an!

⁴⁷ Le'a Jesús itea wizh nluu be men wats ni'i ten Dios, pareá le'a be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley, no bexa nsak ten gezh wa nkwa'an ná xte'e gut bexa Jesús. ⁴⁸ Pareá le'a bexa ni lá izheal xte'e gut bexa xa, geal le'a itea be men uzhebpa nla'ach ta nluu Jesús.

20

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Ngol stub wizh le'a Jesús nluugal be men tale ten ni'i ten Dios, ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios. We'e le'a be mech ten ley, no be ule'ay nibe'e, no bexa gox nsak ulen wats Jesús. ² Cha ndab bexa ndo' Jesús:

—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu ta wa zha? ¿Nati ton mtu'ub lu gun lu ta ndee?

³ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bego, ika'ab bega-yá: ⁴ ¿Ton mtu'ub Juan ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nate dub men?

⁵ Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:

—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa. ⁶ Ná tal gab beuna le'a Juan dub men mtu'ub, le'a be men ndee ula'ge' beuna gast gat beuna, le'a bexa itea mbingea ladna le'a Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.

⁷ Ta we'e cha uka'ab bexa ndab bexa ndo' Jesús:

—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.

⁸ Le'a Jesús cha noga ndab:

—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

*Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv
(Mt. 21:33-46; Mr. 12:1-12)*

⁹ Cha mbidi'izh Jesús dub ta'a msaktabe'e xa, ndab xa ndo' be men:

—Uyo'o dub xabgi'i ngos sian ya uv ndo' dub ble'a yo si'il. Cha mkwa'an xa pla be men ula'ach sa wa, cha gal zha ite bexa uv usa'a ya wa. Le'a xa ten yo wa cha uka'an kwenpa. ¹⁰ Le'a zha na yá ngól tiemp ten uv, cha mtu'ub xa dub xmos xa ya' ndo' be men nla'ach sa wa, ya'yo'o xa be ta na ndal xwan yo wa. Ná le'a be men wa ndi udin mos wa. Cha na'an xta'an usa'a men wa yo'o xa. ¹¹ Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal stub mos. Ná le'a bexa ndi uzhe'eb udingal xa wa, cha na'an xta'an usa'agal bexa yo'o xa. ¹² Le'a xwan yo wa mtu'ubgal stub mos. Le'a be men wa cha ndi mtsawi'i xa, no ulantu'ub bexa xa.

¹³ 'We'e le'a xwan yo wa cha mbinbe'e ndab xa: “¿Xte'e gun na' nat? Le'a na' utu'ub xi'ín na', xa na nkwea' lad na'. Le'a be men wa sapka mod ndo' xa wa.” ¹⁴ Ná le'a gor na uni'í bexa xa, cha ndi ndab bexa ndo' be ltsa'a xa: “Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá.” ¹⁵ Cha ulo'o bexa xa dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa xa.

Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:

—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gunno xwan yo wa bexa? ¹⁶ Le'a xa wa ilen gut bexa wa, cha usa'a xa yo wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a.

Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha ndab bexa:

—iDios nunk lá ula'a yoo ta wa!

¹⁷ Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa, cha ndab xa:

—¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.

¹⁸ Le'a itea bexa na ilayat tso'o ge' wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa ila' ge' wa tso'o na, le'a bexa wa sachke'e.

¹⁹ Bi le'a gor wa le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley nlad isen Jesús, geal le'a bexa myakbe'ena le'a Jesús li ndab cuent ten bexa. Ná le'a bexa nzhebga ndo' be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Cha mtu'ub bexa wa pla be men cuentta bexa wen nak ya'yun preb Jesús, ndontsa gap bexa dub ta usake bexa Jesús ndo' xa na ndon le'a nibe'e sa wa. 21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh gealngea. No ni lá nla'ach go ta ndab be men, no ni tal xte'e nak be men. Le'a go ndi wen nluu lak nlad Dios gak be men. 22 Nat gud go, ¿nsabndo' kix beuna med nab César xa nibe'e Roma, nate na'anpa kix beuna ta wa?

23 Ná le'a Jesús mgenlana ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:

—¿Xta'an ndun bega preb na' zha? 24 Bsa'a bega dub med iwi'i na'-yá. ¿Ton gek ná no lea' ná nkea las med ndee zha?

Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:

—Gek César no lea' César.

25 Cha ndab Jesús:

—Bsa'a bego be ta ten César ndo' César. Le'a ndo' Dios bsa'a bego be ta ten Dios.

26 Le'a bexa wa ni lá ngun gan ngab Jesús dub ta lid le'a nak ndo' ga'al be men wa. Ndi ngwanseana bexa xte'e uka'ab Jesús, cha yá na'anta xte'e ngab bexa.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 We'e le'a pla bexa saduceo cha ulen wats Jesús. Le'a itea bexa saduceo ndangea ladna le'a bexa ngut wa yá lá ibantabe. Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, 28 ndab bexa:

—Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat, ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano xagots ten xa ngut wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a me'ed wa gak cuent xin xa ngut wa. ²⁹ Uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o wa ngut xa, ni lá ngap xagots wa xin xa. ³⁰ We'e cha mchilya'ano wit itop xa wa xagots wa. Le'a xabgi'i wa cha nogal ngut ni lá ngapgal bexa xin xa. ³¹ Le'a wit yon bexa wa litsagal ngwasea. Li ngwasea isaga'ad wit bexa wa, ná ni dub xa lá ngap xin na. ³² Tso'o wa le'a xagots wa cha noga ngut. ³³ Le'a zha na iban bexa ngut wa, le'a lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten xagots wa zha, xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?

³⁴ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a be men nde ndo' gizhliyo ndee nchilya'ano ltsa'a na. ³⁵ Parea gal zha na gab Dios ná ton iban ndo' gealgut, le'a bexa wa na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na zha wa. ³⁶ No ni lá gatta bexa, le'a bexa ndi gak cuent be angel ten Dios. No gak bexa xin Dios ta na ubangal bexa. ³⁷ Parea le'a cuent ten ta na iban bexa ngut wa, le'a Moisés le'a mluu le'a bexa ngut wa ibankabe, zha na mke'a xa le'a dub yagich nsayol'. Le'a sa wa ndab-a le'a Dios nak Dios ndankea Abraham, no Isaac, no Jacob. ³⁸ Le'a Dios na'anpa Dios ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa nban. Ta we'e uni'í beuna le'a bexa wa nbanka. Le'a cuent ten Dios le'a itea bexa ngutla bi nbankabe.

³⁹ Le'a ncho be mech ten ley cha ndab ndo' Jesús:

—Mech, le'aka nak ta ndab go.

⁴⁰ We'e le'a be men wa ni lá ngunta rages inabdi'izh bexa ndo' Jesús.

*¿Xte'e ndab David ná ton nak Cristo wa?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)*

⁴¹ We'e cha ndab Jesús ndo' bexa wa:

—¿Xta'an ndab be men le'a zha ilen Cristo le'a xa wa nak xin David? ⁴² Ná le'a David wa le'aka mke'a libr ten Salmos, ndab-a:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e na':

“Usob wats na' lad ga'al ndee,

⁴³ gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu.”

⁴⁴ Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo gan gak Cristo wa xin David zha?

*Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)*

⁴⁵ Le'a gor na ndeula'ach itea be men wa, le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

⁴⁶ —Bla'ach bego lá gak bega lak nak be mech ten ley, le'a bexa ndal ladna ndesea nak lad ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh be men ndo' bexa be ndo' xge'e. No nti bexa be sa mas nsak isob bexa len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. No liga ndun bexa sa nda'daw bexa sa nyo'o dub gast. ⁴⁷ Nsea nlat bexa itea ta ndap be xagots ngut xabgi'i ten na. No kwenpa ndadi'izhno bexa Dios ndontsa gab men le'a xa ndankeaka Dios. Le'a na' gáp le'a bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

21

Dub xagots prob msa'a gon

(Mr. 12:41-44)

¹ Le'a Jesús cha mwi'i ná xte'e nsa'a be men rik wa med gon gax wats ni'i ten Dios. ² Le'a dub xagots prob ngut xabgi'i ten na no msa'a top med byux uxee nsak. ³ Le'a Jesús cha ndab:

—Le'a na' gáp le'a xagots prob ndee msa'a mas sian med ndo' iteanak bexa ba'. ⁴ Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa, parea le'a xagots ndee msa'a iteanak med isi'i xa be ta nki'in xa.

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Le'a ncho bexa ndadi'izh ndo' Jesús cuent ten be ge' chul nakcha'aw ni'i ten Dios, no be ta chul msa'a be men usaxkwa'a sa wa. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:

⁶ —Le'a gal dub wizh le'a itea be ta lba'a na' bego ba' ilate, gast ni stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:

—Mech, ¿pol gak ta wa zha? ¿Xte'e ini'í besa zha yamer gak-a zha?

⁸ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Bla'ach bego na'an ton ukedino bega. Le'a kwa'ad be men ilen gab le'a xa nak Cristo xa na mtu'ub Dios. No gab bexa le'a tiemp wa yá nso' gax. Parea lá isankea bega tso'o bexa wa. ⁹ Le'a gor na go'ón bega ncho guerr no ncho be men

ndakloo ndo' bexa nibe'e bexa, lá yu' ladna bega. Le'a ta wa ga nedka nsabndo' li gak, ná le'a zha wa biseata gal be wizh lult.

¹⁰ No ndab Jesús:

—No gal zha wa kuyo be nacion no stubga nacion. Le'a be xmen dub xa nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. ¹¹ No gak be xo'o ubi'i. No ncho be sa uzhebpa yoo win no gealgizh ugi'i. Le'a gibe'a iluu be ta yanseana be men no izheb bexa.

¹² 'Ná le'a gor na biseata yoo itea be ta ndee, le'a be men isen bega, no isankea bexa tso'o bega, no go'o bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, sa usake bexa bega. No go'o bexa bega litgi'ib, no usake bexa bega ndo' bexa nakti'in ubi'i ke na nak bega xmen na'. ¹³ We'e sak gudi'izh bega di'izh ten na' ndo' bexa wa. ¹⁴ Ná lá gunbe'e bega xte'e utsakndo' bega ika'ab bega ndo' bexa wa, ¹⁵ le'a na' usa be di'izh ika'ab bega, ta na ni dub bexa nyono bega lá gun gan ika'ab. Ni lá yoo gan gab bexa le'a ta ndab bega wa na'anpa utsin nak. ¹⁶ Le'a ncho xus bega no wit bega no ltsa'a bega no amig ten bega le'aka yun cuent bega. No gast gut bexa ncho bega. ¹⁷ Le'a itea be men ixeeño ladna bega ke na nak bega xmen na'. ¹⁸ Ná le'a na' gáp ni dub gichgek bega lá gak perdid. ¹⁹ Le'a tal bega uxik ndo' be gealkwea' wa, le'a bega gal uso' gealnaban nsa'a Dios.

²⁰ 'Le'a gor ina' bega le'a kwa'ad be soldad nde gangeak Jerusalén ndee, we'e ini'íla bega le'a tiemp initndo' Jerusalén yá ngol. ²¹ Le'a bexa ndencho Judea nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be

ge'e ubi'i. Le'a bexa ndencho Jerusalén ux'o on gezh ndee. Le'a bexa ndesea ge'e yá lá ilenta xa sa ndee. ²² Le'a zha wa uzhebpa ini'í bexa gealkwea', no galka itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios. ²³ Le'a be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap medo'o uzhebpa kwea' itid. Le'a be men uzhebpa gealkwea' si'il ini'í zha wa, no uzhebpa juert yoo bexa ncho sa ndee. ²⁴ Le'a kwa'ad bexa Israel gat ndo' spad, no sit go'o be men kwa'ad bexa wa stub nacion xa'aga. Le'a bexa na'anpa xa Israel gunno Jerusalén ndee lakta nlad bexa, gast gal wizh idub tiemp ula'a Dios li gun bexa ta wa.

*Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo
(Mt. 24:29-35,42-44; Mr. 13:24-37)*

²⁵ 'Le'a wizh no mbe'e no be mbeal xa'aga ina' ndo' lak na'-yá nat. Le'a be men ncho ndo' gizhliyo uzhebpa izheb, no ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa tant uzhe'eb nbezh nitsdo'o no be golph ten nits. ²⁶ Le'a be men gast itid te'al ladna tant izheb bexa ini'í bexa be ta yoo ndo' gizhliyo, no gast idub gibe'a iwi'in. ²⁷ We'e le'a be men ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilennogal juers ten Dios lat xkaw nsea dub xe'a si'il. ²⁸ Le'a gor na isaxan yoo be ta ndee lá izheb bega, ndi bten ladna bega le'a na' yamer ilen.

²⁹ No ndab Jesús:

—Bwi'i bega lak nak be ya la'aw no itea be ya.

³⁰ Le'a zha na li nxich be ya wa, le'a bega uni'íka le'a tiemp bigi yá gal. ³¹ No liga zha na na' bega ncho be ta ndee wa, we'e ini'í bega le'a tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo yamer ilen.

³² 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ndee itidka zha na biseata gat be men ncho tiemp ndee wa. ³³ Le'a gibe'a nsea gizhliyo initndo', parea le'a be ta ndáp na' ndee na'anpa initndo'.

³⁴ 'Bla'ach bega le'aka bega na'anpa gaw bega uzhe'eb, no na'anpa gun bega gealgu, no ni lá yu' ladna bega be ta ndo' gizhliyo ndee. Ndi list ute bega, le'a wizh we'e uxax ilen tso'o bega.

³⁵ Le'a wizh wa ilenka cuent dub tramp tso'o be men ncho idub ndo' gizhliyo. ³⁶ Ta we'e list ute bega, bidi'izhno tse'e bega Dios, ndontsa uxik bega ndo' itea be ta uzhe'eb yoo ndo' gizhliyo ndee, no gun bega gan kwe bega ndo' na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

³⁷ Itea be wizh le'a Jesús nluu be men tale ten ni'i ten Dios. Le'a gor te'al le'a xa nda' Bet Olivo.

³⁸ Le'a iteanak be men Jerusalén wa itea tempran nda'yo'ón bexa ta ndadi'izh Jesús tale ten ni'i ten Dios.

22

Judas ndab le'a syun cuent Jesús

(Mt. 26:1-5,14-16; Mr. 14:1-2,10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Le'a zha na nsayal gax ujest Pascua, zha ndaw bexa judio pan lá nyo'o levadur, ² le'a be ule'ay nibe'e wa no be mech ten ley nkwa'an bexa na xte'e gut bexa Jesús dub mod lá ini'í be men-a, geal le'a bexa nzheb ndo' be men.

³ Le'a maxu'u cha uyo'o len lado'o Judas Iscariot, dub xa nak dub isatibtop be xmen Jesús.

⁴ Cha ngwa'yadi'izhno xa be ule'ay nibe'e, no

bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios, ná xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa wa. ⁵ Le'a bexa wa cha mten ladnabe, ndab bexa le'a bexa usa'a med ika'a Judas. ⁶ Le'a Judas cha uni lak ndab bexa wa, cha usaxan nkwa'an xa xte'e yun xa cuent Jesús, dub mod na lá ini'í be men ta wa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa

(Mt. 26:17-19; Mr. 14:12-16)

⁷ Le'a ngol wizh ndaw bexa judio pan lá nyo'o levadur, wizh ndut bexa dub borreg ndaw bexa cuent ten ujest Pascua, ⁸ le'a Jesús cha mtu'ub Pedr no Juan, ndab xa:

—Wa'yunde'e bega ta gaw beuna ujest Pascua.

⁹ Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:

—¿Pa nlad go gunde'e besa ta wa zha?

¹⁰ Le'a Jesús cha ndab:

—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a to'o gezh wa izhe'al bega dub xabgi'i no'o dub te ncho nits. Cha isankea bega tso'o xa gast len ni'i sa ilansea' xa wa. ¹¹ Cha gud bega ndo' xwan ni'i wa: “Le'a mech nabdi'izh ná ma len quart gawno mech be xmen xa ta ten ujest Pascua.” ¹² Le'a xa wa cha uluu dub quart si'il ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa wa listla nde be ta gunti'in bega. Cha binde'e bega be ta gaw xche'e beuna sa wa.

¹³ We'e le'a Pedr no Juan cha ncha'be, cha mzhealka bexa men wa, no be ta ndab Jesús wa. Cha mbinde'e bexa ta gaw bexa ujest Pascua.

Jesús udaw xche'e no be xmen na
(Mt. 26:26-30; Mr. 14:22-26; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁴ Le'a ngol gor gaw xche'e bexa, cha usob Jesús ndo' mes no be xmen xa. ¹⁵ Cha ndab Jesús: —Uzhebpa nten lad na' gawnogal na' bega cuent ten ujest Pascua nattsá biseata gat na'. ¹⁶ Li ndáp na' ta wa geal le'a na' yá na'antapa gaw cuent ten ujest ndee, gast gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo.

¹⁷ Cha usen Jesús dub vas ncho vin ten uv, cha msa'a xa xno ndo' Dios, cha ndab xa:

—Itea bego gu ta ndee. ¹⁸ Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' yá lá go'ota vin ten uv gast gal zha ilen tiemp inibe'e Dios.

¹⁹ Cha liga usen xa pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, msa'a xa-yá ndo' bexa wa, ndab xa:

—Le'a pan ndee be'al las na', ta usa na' por bego. Nat isaxan bega gun bega ta ndee, ndontsa lá yalad bega le'a na' ngut sakndo' bega.

²⁰ Le'a gor na mtayaw xche'e bexa, cha usengal Jesús dub vas ncho vin, ndab xa:

—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por bego. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno be men dub trat kub, ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Jn. 13:21-30)

²¹ 'Ná le'a nat le'a xa na yun cuent na' no nsob ndo' mes ndee. ²² Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nsabndo'-yá, pareá pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo' ya'a bexa wa.

²³ Cha usaxan be xmen Jesús unabdi'izh ndo' be ltsa'a na, ndab bexa:

—¿Tonma beuna nde ndee yun cuent xa?

¿Ton ndon le'a nsak?

²⁴ Le'a be xmen Jesús cha usaxan ndeyoto'o lat be ltsa'a na ná ton mas nsak. ²⁵ Ná le'a Jesús cha ndab:

—Le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men dub ta na'anpa nibe'e bexa. Le'a bexa wa le'atsa ndab le'a bexa uzhebpa be ta wen ndun.

²⁶ Parea le'a bego ndee na'anpa nsabndo' li gak. Le'a bexa mas nsak wa nsabndo' ndi gak cuent dub xa ndon le'a tuzh. Le'a dub xa nibe'e wa nsabndo' gun ti'in ndo' iteata bega. ²⁷ ¿Ton mas nsak? ¿Xa nsob ndo' mes, nate xa ndun ti'in ndo' xa wa? Le'a xa nsob ndo' mes wa, le'a xa mas nsak. Parea le'a na' ndee nkeseano bega cuent dub xa ndun ti'in ndo' bega.

²⁸ 'Le'a bego le'akama nak bexa mxik ndo' itea be ta ugan uti'id na'. ²⁹ Ta we'e le'a na' usa juers ndo' bega ndontsa inibe'e bega, lak nsa'a Xus na' ta nibe'e na', ³⁰ ndontsa gaw bega no goo bega ndo' mes ten na' sa inibe'e na'. No kadga dub bega isob sa inibe'e bega ndo' isatibtop xkwa'a bexa Israel.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ No ndab Jesús ndo' Simón Pedr:

—Simón, Simón, le'a maxu'u unab bega ndo' Dios gunno maxu'u bega lak ngo'o bexa xab trig.

³² Parea le'a na' na'ab ndo' Dios gakno lu, lá ula'a lu ta nge' ladna lu na'. Le'a gor na yach lu stub

biaj ige' ladna lu na', gokno be ltsa'a lu dubtsa kwe bexa ige'ka ladna bexa na'.

³³ Le'a Simón cha ndab:

—Señor, le'a na' saano go gast litgi'ib, no tal go gat le'a na' no gat.

³⁴ Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:

—Pedr, le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al nat gor biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.

Jesús ndab xte'e nsabndo' gun be xmen na

³⁵ No ndab Jesús ndo' be xmen na:

—Le'a zha na mtu'ub na' bego li lá ngo'o bega bols, no ni med, no ni stub nes ndab bega, ¿ncho xta'an mbin jwalt zha wa zha?

Le'a bexa cha uka'ab ndab:

—Na'an xta'an ngun jwalt zha wa.

³⁶ Cha ndab Jesús:

—Le'a nat le'a bego na ndap bols no med, bi'i bega-yá. Le'a bego na lá ndap spad, bdo'o bega dub xab bega cha usi'i bega dub spad. ³⁷ Le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten na', le'a ta wa gakka cumplir. Le'a ta wa ndab: “Le'a be men mbinno xa cuentta dub xa ugap.” Le'a itea be ta ndab di'izh ten Dios cuent ten na' wa, le'a ta wa gakka cumplir.

³⁸ Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:

—Señor, le'a sa ndee nde top spad.

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Yá lá gudi'izhta beuna ta wa.

*Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)*

³⁹ Cha uto'o Jesús ncha'a Bet Olivo lakka ndun xa. Le'a be xmen xa cha no usankea tso'o xa. ⁴⁰ Le'a gor na ulaya' bexa sa wa, cha ndab Jesús ndo' bexa:

—Unab bega ndo' Dios gakno bega, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.

⁴¹ Cha nab Jesús usea stub tuzh sa, dub lak sit ntsa'ab men dub ge'. Le'a sa wa le'a Jesús cha usaxib mbidi'izhno xa Dios, ⁴² ndab xa:

—Xus na', tal le'a go nlad, lá ula'a go iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.

⁴³ We'e cha mlundo' dub angel uto'o gibe'a msa'a juers ndo' Jesús. ⁴⁴ Le'a ta na uzhebpa kwea' ncho ladna Jesús, le'a xa mas uzhe'eb mbidi'izhno Dios. Le'a nits msanits ndo' xa nsala' gast ndo' yo cuent byach ten.

⁴⁵ Le'a gor na mtayadi'izhno xa Dios, cha nsea' xa sa ndebe be xmen xa. Ná le'a bexa ndeyatsbe tant uban ncho ladna bexa. ⁴⁶ Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an ndi ndeyats bega zha? Goste bega, unab bega ndo' Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Bi li nso'yab Jesús ta wa le'a kwa'ad be men ulen. Le'a Judas xa no nak isatibtop xmen Jesús le'a nsea ned ndo' be men wa. Cha ubii xa, cha mchealto'o xa ndo' Jesús. ⁴⁸ Le'a Jesús cha ndab:

—Judas, ¿lba'a myun lu cuent na' Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?

⁴⁹ Le'a bexa ndeno Jesús uni'í ta wa, cha ndab bexa:

—Señor, ¿kuyono besa bexa no be spad ndee zha?

⁵⁰ Le'a dub bexa wa cha ulobto'og ncha' lad ga'al dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak. ⁵¹ Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

—Unika-yá. Bla'a bego bexa ba'.

Le'a Jesús cha mgal ncha' xa wa, cha myakna-yá. ⁵² Cha ndab Jesús ndo' be ule'ay nibe'e, no ndo' bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios, no ndo' bexa gox nsak, bexa na nseabegi'i Jesús, ndab xa:

—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot, nseabesen bega na' cuent dub wa'an? ⁵³ Le'a itea wizh mluu na' be men tale ten ni'i ten Dios lat bega, ná na'an xta'an ngunno bega na'. Parea le'a nat ngolka gor ten bega, gor na gun maxu'u ta nlad na.

Pedr ndab lá nchando' Jesús

(Mt. 26:57-58,69-75; Mr. 14:53-54,66-72; Jn. 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Cha usen bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ta lid ule'ay ndon le'a nsak. Le'a Pedr sitta nchankea tso'o Jesús. ⁵⁵ Le'a tlaw le ta lid ule'ay wa mkwa'a bexa gi', cha ute pla bexa wats gi' wa. Le'a Pedr cha no usob wats bexa wa. ⁵⁶ Le'a dub xagots ndun ti'in sa wa uni'í nsob Pedr sa wa, cha ndab xa ndo' bexa wa:

—Le'a xa ndee no nkeseano Jesús.

⁵⁷ Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndab:

—Xagots, na' lá nchando' ton xa ba'.

⁵⁸ Tso'oma wa le'a stub xabgi'i wa uni'ígal Pedr, cha ndab xa ndo' Pedr:

—Go no nak xmen Jesús.

Le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab:

—Mgi'i, le'a na' na'anpa no.

⁵⁹ Ngok pa stub gor tso'o wa, le'a stub xa ndabgal ndo' be ltsa'a na cuent ten Pedr:

—Le'a xa ndee ta ugeaka no ukeseano Jesús, le'a xa ndee xa Galilea.

⁶⁰ Le'a Pedr cha ndab:

—Mgi'i, le'a na' lá iní xta'an ndab lu.

Bi li gor wa zha le'a dub boy utezhla. ⁶¹ Le'a Jesús cha mgeak mwi'i ndo' Pedr. Le'a Pedr cha mtse'a ladna ta ndab Jesús: “Le'a te'al nat gor na biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.” ⁶² Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

Be men ndun usaladno Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Le'a be xabgi'i na li ndeula'ach Jesús wa kwea' uní'i ndo' Jesús, no udin bexa xa. ⁶⁴ No mtsaw bexa ndo' Jesús, cha utichya'a bexa ndo' xa, ndab bexa ndo' xa:

—iGud ton utichya'a ndo' lu!

⁶⁵ No sianta be di'izh ugap ndab bexa ndo' Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Le'a ngot xe'a wa, cha mzhealbe bexa gox nsak ten bexa judio, no be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley. Cha mbi'i bexa Jesús dub sa

nzhealbe sbe'en bexa nibe'etsa ten bexa judio.
Cha ndab bexa ndo' Jesús:

⁶⁷ —Gud naga lu nak Cristo xa mti Dios.

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Tal le'a na' gáp le'a ta wa na'ka, le'a bego lá gungea ladna-yá. ⁶⁸ No tal inabdi'izh na' ndo' bega, le'a bega lá ika'ab ndo' na', no ni lá ula'a bega na'. ⁶⁹ Parea le'a nat idub ncha'a ndo' ndee, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yatso'obgal wats Dios lad ga'al, Dios xa ndon le'a nibe'e.

⁷⁰ We'e cha itea bexa ndab:

—¿Nat zha lu nak Xin Dios?

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'aka bega ndab-a.

⁷¹ We'e le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a na:

—Yá lá nki'in beuna kwa'adta xa usake xa. Le'a beuna ndo'ón ndab xa le'a xa le'aka ta wa.

23

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat

(Mt. 27:1-2,11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Le'a itea bexa wa cha mbi'i Jesús ndo' Pilat.

² Cha usaxan nsake bexa Jesús, ndab bexa:

—Le'a xa ndee nki'il be ltsa'a besa bexa judio, ndab xa le'a besa lá nsabndo' kix med ndo' César xa nibe'e Roma. No ndab xa le'a xa nak Cristo, dub xa nibe'e.

³ Le'a Pilat cha unabdi'izh ndab ndo' Jesús:

—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Goka ndab-a.

⁴ Le'a Pilat cha ndab ndo' be ule'ay nibe'e no ndo' be men kwa'ad wa:

—Le'a na' ni dub ke ten xa ndee lá ngaizheal na'.

⁵ Ná le'a bexa wa ndi mas uge' ndabbe:

—Le'a ta nluu xa ba' nchealuyo itea be men, ta usaxan nluu xa Galilea nsea gast Judea ndee.

Pilat mtu'ub Jesús ndo' Herodes

⁶ Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a xa cha unabdi'izh naga xa Galilea Jesús. ⁷ Le'a gor na mbi'ín Pilat le'a Jesús xa Galilea sa nibe'e Herodes, cha mtu'ub Pilat Jesús ndo' Herodes. Le'a Herodes le'agala be wizh wa ncho Jerusalén.

⁸ Le'a gor na uni'í Herodes Jesús, le'a Herodes uzhebpa mten ladna, geal le'a xa polta nlad ini'í Jesús. Le'a xa ndo'ón ndadi'izh be men cuent ten Jesús, no nlad xa ini'í xa dub uyon ndun Jesús.

⁹ Cha uzhebpa sian ta'a unabdi'izh Herodes ndo' Jesús, ná le'a Jesús ni lá ika'ab.

¹⁰ Le'a be ule'ay nibe'e nsea be mech ten ley uzhebpa msake Jesús ndo' Herodes. ¹¹ Le'a Herodes no be soldad ten na cha kwea' uni'í ndo' Jesús, cha usalad mbinno bexa Jesús, mgak bexa xa dub lad uyappa, ta ndak sbe'en bexa nibe'etsa. Cha le'aka ndo' Pilat mtu'ub Herodes Jesús. ¹² Le'a wizh wa mzhealdi'izh Pilat no Herodes, le'a mas polta le'a bexa nyobe.

Pilat myun cuent Jesús gat Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:38—19:16)

¹³ Le'a Pilat cha mchealte be ule'ay nibe'e, no bexa nsak, no kwa'adta be men gezh wa. ¹⁴ Cha ndab Pilat ndo' bexa:

—Le'a bego myun cuent mgi'i ndee ndo' na', ndab bega le'a xa nchealuyo be men. Parea le'a

bega ndewi'i le'a na' unabdi'izh ndo' xa, ná le'a xa lá ngun ni dub ta na lba'a nsake bega xa. ¹⁵ No ni Herodes lá ngaizheal ke ten xa, ta we'e mtu'ub Herodes xa le'aka sa ndee. Le'a bega uni'í le'a xa ndee ni dub ke gat xa lá ndap xa. ¹⁶ Nat le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula na' xa.

¹⁷ Li ndab Pilat geal le'a itea li'in zha ndal ujest wa, le'a Pilat ngo'o dub men nkea litgi'ib. ¹⁸ Ná le'a be men ndi iteanak uge' ndabbe:

—iGat Jesús! ¡Bla'a ga Barrabás!

¹⁹ Le'a Barrabás wa nkea litgi'ib ke na uteyono xa bexa nibe'e Jerusalén wa, no mbit xa dub men. ²⁰ Le'a Pilat nlad ula'a Jesús, cha ndabgal xa ta wa ndo' be men. ²¹ Ná le'a be men wa uge'gal ndab:

—iIkea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo' cruz!

²² Le'a Pilat cha ndabgal biaj yon:

—Le'a xa ndee na'an xta'an dub ta ugap ngun. Ni dub ke gat xa lá ndap xa. Le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula na' xa.

²³ Ná le'a be men wa no be ule'ay nibe'e ndi mas uge' ndabbe ikea Jesús ndo' cruz. Kwenpa li ndab bexa gast plo mbinka bexa gan. ²⁴ We'e le'a Pilat ndab sunka ta ndab be men wa. ²⁵ Cha mgo'o xa dub xa na li ndab be men ito'o wa, xa na li nkea litgi'ib ke na mbit xa dub men, no uteyono xa bexa nibe'e wa. Cha myun Pilat cuent Jesús ndo' bexa uke'a bexa xa ndo' cruz, lak nlad be men wa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Le'a nes ncha'ano be soldad Jesús, mzhe'al bexa dub xabgi'i ngwa' ge'e, xa nsalea' Simón xa

gezh Cirene. Cha mbin bexa juers go'o Simón cruz ten Jesús, cha mxo'ob bexa-yá tso'o xa, ncha'nkea xa tso'o Jesús.

²⁷ No kwa'ad be men usankea tso'o Jesús, nsea lat bexa wa ncha'a kwa'ad be xagots uge' ndo'onno Jesús. ²⁸ Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' be xagots wa, cha ndab xa:

—Bego xagots Jerusalén, lá go'onno bega na', ndi bi'inno bega le'aka le'a bega no be xin bega.

²⁹ Le'a gal be wizh le'a be men gab: “Uzhebpa wen yoo be xagots lá yo'o gan gap me'ed, no bexa lá yoxinna, no bexa lá ngunga'al me'ed.” ³⁰ Le'a be wizh we'e gab be men ndo' be ge'e ubi'i ba': “Ulayat bega tso'o besa”, no gab bexa ndo' be bet: “Ulate bega tso'o besa.” ³¹ Le'a bexa lnde'e ndanno na', ná na' ni dub ke lá ndap, mata bexa ndap ke wa mas gealkwea' ini'í.

³² Le'a be soldad wa mbi'i no stop bexa ugap ikea ndo' cruz wats Jesús. ³³ Le'a gor na ulaya' bexa sa nsalea' tit gek men, cha mke'a bexa Jesús ndo' cruz. Cha mke'a bexa dub xa ugap wa ndo' cruz wats Jesús lad ga'al, le'a stub xa wa wats lad raves. ³⁴ Le'a Jesús cha ndab:

—Dios Xus na', bingé' ladna go ndo' be men ndee, le'a bexa ka lá ini'í xta'an ndunbe.

Cha ulo'o be soldad dub suert ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a be xab Jesús. ³⁵ Le'a kwa'ad be men ndewi'i sa wa. Le'a bexa nsak ten bexa judio xela ndení'i ndo' Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:

—Le'a xa ba' ngokno be men, nat ulat xa le'aka xa ndo' gealgut, tal le'a xa ta ugeaka le'a nak Cristo xa na mti Dios.

³⁶ Le'a be soldad no xela uní'ibe ndo' Jesús. No msa'a bexa vin ula' goo xa. ³⁷ Ndab bexa ndo' Jesús:

—Tal lu le'a nak xa nibe'e ten bexa judio, nat blat le'aka lu.

³⁸ Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa dub letr ndab-a: “TA NDEE XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO.” Le'a ta wa nkea di'izh griego, no di'izh latín, no di'izh hebreo.

³⁹ Le'a dub xa ugap no nkea ndo' cruz no xela uní'i ndo' Jesús, ndab xa:

—Tal lu nak Cristo, ula' ndo' cruz ba', cha uxe'e besa ndo' be cruz ndee.

⁴⁰ Ná le'a stub xa ugap wa cha uteyo xa na li ndab wa, ndab xa:

—Lba'a ntsaksi bexa lu, ¿ná lá nzheb lu ndo' Dios zha? ⁴¹ Le'a wa nsabndo'ka ndeni'í gealkwea' ndee, le'a wa ndekix ta ugap mbin wa. Parea le'a xa ndee ni dub ta ugap lá ngun.

⁴² Cha no ndab xa ndo' Jesús:

—Jesús, utse'a ladna go na' gor na isaxan inibe'e ga.

⁴³ Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a na' gáp le'a wizh nat le'a lu no yo'ono na' gibe'a.

Jesús ngut ndo' cruz

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Le'a ngol gor gawizh cha mkaw idub ndo' gizhliyo, gast gor nkea uyon uzhe. ⁴⁵ Le'a be gor wa le'a wizh yá lá nlu'uta. Cha usaw lad uta'a ncho bse'a len ni'i ten Dios, ngok top ble'a-yá.

⁴⁶ We'e le'a Jesús uge' ndab:

—Dios Xus na', ndo' ya'a ga uchan na' gealna-ban ten na'.

Cha ngut xa.

⁴⁷ Le'a gor uni'í xa nibe'e ten be soldad ta uyo'o wa, cha ndab xa:

—Le'a Dios uzhebpa dub Dios si'il. Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee dub xa wenka.

⁴⁸ Le'a itea be men nde sa wa, bexa na li uni'í be ta uyo'o wa, cha nsea'be bexa uzhe'eb kwea' ncho ladna bexa. ⁴⁹ Na' le'a bexa na nchando' Jesús sittsa ndewi'ibe, no liga be xagots na li usankea tso'o Jesús zha uto'o bexa Galilea.

Jesús mga'ach

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea ten distrit Judea. Le'a xa wa dub xa nsak ten bexa judio, dub xa wen nak ndo' be men no ndo' Dios. ⁵¹ No nkenkea' xa zha inibe'e Dios ndo' gizhliyo. No na'anpa isak ladna xa ta mbinno be ltsa'a xa Jesús, bexa nsak ten bexa judio. ⁵² We'e cha ngwa' xa ndo' Pilat unab xa Jesús. ⁵³ Cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz, cha mtixko xa xa ngut wa dub ble'a lad nagud. Cha ulo xa xa wa len dub ba'a cuent nak ge'lo'o len dub ge'da'a, dub sa ni dub men gol ga'ach. ⁵⁴ Le'a ta wa wizh nsaxkwa'a bexa judio ta gunti'in bexa wizh ne'e bexa. Le'a gor mga'ach Jesús dub gor uzhe yamer yatso' wizh wa.

⁵⁵ Le'a be xagots na ukeseano Jesús zha na uto'o bexa Galilea usankea tso'o Kosé, cha uni'í bexa pa nde ba'a sa mga'ach Jesús. ⁵⁶ Cha nsea' bexa le'aka gezh Jerusalén, cha msaxkwa'a bexa

be ta uxe'e ya'lo bexa las Jesús. Cha mne'e bexa dub wizh lak nibe'e ley ten bexa.

24

Jesús mban ndo' gealgut

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Le'a ngol wizh ned ten sman gor bi ukalta na', uto'o be xagots wa, ncha'be bexa sa nde ba'a mga'ach Jesús. Mbi'i bexa be ta uxe'e li msaxkwa'a bexa wa, nsea stapla be xagots ncha'ano bexa. ² Le'a gor ulaya' bexa sa wa, uni'í bexa le'a ge' li nso'nyaw to'o ba'a wa yá na'anlapa nso' sa wa. ³ Cha uyo'o bexa len ba'a, cha uni'í bexa le'a Jesús na'anla sa wa. ⁴ Cha ngwatena' bexa, ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa. Zha le'a bexa mna'la top be xabgi'i nak lad nagud ndon nla'beal' ndela wats bexa. ⁵ Cha mzheb bexa, mwi'i bexa ndi ndo' yo. Le'a be xabgi'i wa cha ndab:

—ǎXta'an nkwa'an bega dub xa nban sa ten bexa ngut? ⁶ Le'a Jesús wa na'anla len ba'a ndee, le'a xa ubanla. Btse'a ladna bega ta ndab xa ndo' bega zha na bi ncho xa Galilea, ⁷ ndab xa: “Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo' yak cuent ndo' ya'a be men ugap, no ikea na' ndo' cruz. Parea gal wizh yon le'a na' ibangal.”

⁸ We'e le'a be xagots wa cha mtse'a ladna be di'izh ndab Jesús wa. ⁹ Cha nsea'be bexa le'aka Jerusalén, mbidi'izh bexa ta uni'í bexa ndo' isatibdub be xmen Jesús no ndo' iteata bexa ukeseano Jesús. ¹⁰ Le'a be xagots na li mbidi'izh ta wa ndo' be xmen Jesús wa, le'a xa wa Marí

xa gezh Magdala no Juana no Marí xna'a Jacob no stapla xagots. ¹¹ Ná le'a be xmen Jesús lá ngungea ladna ta ndab be xagots wa, le'a bexa ndi ndab le'a bexa wa xa loc.

¹² Parea le'a Pedr cha uto'o karrel ncha'a to'o ba'a. Le'a gor na mwi'i xa len ba'a wa, ndon nabtsa be lad ubixyo'o Jesús uni'í xa. Cha myach Pedr, ngwanseana xa ta uyo'o wa.

Jesús mlundo' ndo' top xabgi'i nes ncha'a Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³ Bi le'a wizh wa le'a top xabgi'i na no ukeseano Jesús nsea'be nes ncha'a gezh Emaús. Le'a ta wa pa dub tibdub kilómetro sit wats Jerusalén. ¹⁴ Le'a bexa wa nsea'be yadi'izh itea be ta na li uyo'o Jerusalén wa. ¹⁵ Ná ndalen li nsea'be yadi'izh bexa ta wa, le'a Jesús cha ulaya' wats bexa, cha no xa ncha'ano bexa wa. ¹⁶ Parea le'a Dios lá ula'a igondo' bexa Jesús. ¹⁷ Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an nsea'be yadi'izh bega nes ndee? ¿No xta'an lba'a uban ncho ladna bega zha?

¹⁸ Le'a dub xa nsalea' Cleofas cha uka'ab ndab:

—¿Ndon gokama nak dub xa sit uto'o lá ini'í xta'an uyo'o Jerusalén be wizh ndee zha?

¹⁹ Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an uyo'o sa wa zha?

Le'a bexa wa cha ndab:

—Ta ngwasea Jesús xa Nazaret, xa mbidi'izh sakndo' Dios, no sian uyon mbin xa, no uzhebpa wen mluu xa be men. Le'a Dios nsea itea be men msak ladna lak mbin xa. ²⁰ Ná le'a be ule'ay nibe'e no bexa nsak ten besa myun cuent Jesús

gat xa. Cha mke'a bexa xa ndo' cruz. ²¹ Le'a besa mbinbe'e le'a xa le'a ulat beuna xa Israel ndo' ya'a bexa nibe'e, ná nat myonla wizh ngok ta wa. ²² Le'a pla be xagots ncho lat besa ngwa' sa mga'ach Jesús wa gor bi ukalta na', ²³ ná le'a bexa lá izheal-la Jesús sa wa. Cha myach bexa ndab bexa le'a bexa uni'í be angel ndab le'a Jesús ubanla. ²⁴ Le'a pla be ltsa'a besa cha no ngwa'wi'i sa wa, cha uni'í bexa be ta'a lakkata ndab be xagots wa, ná le'a bexa no na'anpa ini'í Jesús.

²⁵ Le'a Jesús cha ndab:

—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega. No uzhebpa cha'aw ndangea ladna bega be ta polta mbidi'izh be men sakndo' Dios. ²⁶ ¿Lá ini'í bega zha lid nsabndo'ka itid Cristo itea be ta wa, we'eta ya' xa wats Dios?

²⁷ Cha usaxan Jesús ndadi'izh itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten Jesús. Ned mbidi'izh xa ta mke'a Moisés, we'eta mbidi'izh xa ta mke'a iteata bexa mbidi'izh sakndo' Dios.

²⁸ Le'a gor na ulaya' bexa gezh Emaús wa, le'a Jesús cha mbinta ncha'ata mas sit. ²⁹ Ná le'a bexa wa dubpa ndab ndo' Jesús:

—Sa ndeetsa bya'anno ga besa, le'a nat nseala te'al.

Le'a Jesús cha we'etsa mya'anno bexa wa. ³⁰ Ngol gor nde bexa ndo' mes gaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, cha msa'a xa-yá ndo' bexa wa. ³¹ Le'a gor wa le'a bexa wa cha mgondo' Jesús, ná le'a Jesús cha unitndo' sa wa. ³² Cha ndab dub xa wa ndo' stub xa:

—Ta we'eka uzhebpa mten ladna wa gor na li mbidi'izh xa xte'e nkeani'i di'izh ten Dios, gor na nsea'be min nes wa.

³³ Bi le'a gor wa cha myach bexa le'aka Jerusalén, sa ndebe isatibdub be xmen Jesús no stapla bexa ndeno bexa sa wa. ³⁴ Le'a bexa nde sa wa cha ndab:

—Le'a Jesús ta ugeaka mbanla, le'a xa wa mlundo' ndo' Simón.

³⁵ We'e le'a itop bexa wa cha no mbidi'izh ta ngwasea bexa nes ncha'a Emaús, no xte'e mgondo' bexa Jesús gor ule'a xa pan.

Jesús mlundo' ndo' kwa'ad bexa ndangea ladna Jesús

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Le'a ndalen ndeyadi'izh bexa ta wa, zha le'a Jesús ulatso'la tlaw bexa. Cha ndab xa:

—iDios gun wen yoo ladna bega!

³⁷ Le'a bexa cha uzhebpa mzhebbe, mbinbe'e bexa le'a Jesús dub ta ntalad. ³⁸ Ná le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an nzheb bega? ¿No xta'an lba'a lá ndangea ladna bega le'a na' Jesúska? ³⁹ Bwi'i bega ya'a na' no xo'o na', no bgal bega na'. Le'a na' le'aka Jesús. Le'a dub ta ntalad lá ndap ni tit no ni las na, lak na' bega na'.

⁴⁰ Le'a gor na li ndab Jesús, cha mluu xa ya'a xa no xo'o xa. ⁴¹ Le'a bexa uzhebpa mten ladnabe no ndanseana bexa, pareá bi lá ndangea ladna bexa ti le'a Jesús ta wa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an ndap bega gaw na'?

⁴² Cha msa'a bexa dub ble'a mbeal mgi'ix no dub ble'a mgu'ud ncho mzhin. ⁴³ Le'a Jesús cha usen-a, cha udaw xa-yá ndo' ga'al bexa wa. ⁴⁴ Cha ndab Jesús:

—Btse'a ladna bega ta na li mbidi'izh na' ndo' bega, zha na li ndesea beuna wa. Ndáp na' le'a itea be ta'a nkeani'i cuent ten na' ndo' be libr mke'a Moisés, no ndo' be libr mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, no ndo' libr Salmos, le'a ta wa nsabndo'ka li gak.

⁴⁵ Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndontsa yakbe'ena bexa-yá, ⁴⁶ ndab xa:

—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a Cristo nsabndo'ka li gat no iban xa wizh yon ndo' gealgut. ⁴⁷ No nsabndo' gudi'izh be xmen na' cuent ten na' ndo' itea be men, ndontsa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no utsu'u Dios be ke ten bexa. Ndon ned Jerusalén ndee no gast idub ndo' gizhliyo gudi'izh bega ta wa. ⁴⁸ Le'a bego nak bexa uni'í be ta li uti'id na' wa. ⁴⁹ Bla'ach bego le'a na' utu'ubka Espíritu ten Dios, xa ndabka Xus na' usa'a ndo' bega wa. Cha lá ika'an bega Jerusalén ndee, gast ika'aka bega juers ilen gibe'a wa.

Jesús mkea gibe'a
(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa dub lad to'o Jerusalén gax gezh Betania. Cha msa'ab Jesús be ya'a na lad nde bexa, cha unab xa ndo' Dios ula'ach Dios bexa. ⁵¹ Ndalen li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a xa cha nsea', mkea xa gibe'a. ⁵² Le'a bexa wa cha msaxib, ngwankea bexa Jesús.

We'e cha uzhebpa mten ladna bexa, myach bexa le'aka Jerusalén. ⁵³ Cha itea wizh nda'be bexa tale ten ni'i ten Dios, ndanke a bexa Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios. Lika nak-a.

CXXX

**Be di'izh nsa'a gealnaban
Zapoteco, San Vicente Coatlán: Be di'izh nsa'a
gealnaban New Testament**

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, San Vicente Coatlán

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 31 Jan 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

21c20591-ea7e-5ff5-b188-539398faf46d